

ΕΥΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Ἰουλίου 1870. | ΕΤΟΣ Γ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ε'.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

(Ἐπόμνημα ἀναγρωσθὲν ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «ὁ Παρασός».)

(Συνέχεια. — Ἴδε φυλ. Δ'.)

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι, νὰ ἐπιφέρω συντόμους τινὰς παρατηρήσεις.

Δὲν θέλω ὅμως μιμηθῆ ἐνταῦθα τὴν κριτικὴν μέθοδον τῶν σοφῶν ἐκείνων, οἵτινες τὰ πάντα μὲ τὸν πῆχυν τῆς ἐποχῆς αὐτῶν μετροῦντες, ἔστω καὶ προγενέστερα ἂν ᾖσι, τὰ πάντα σκώπτουσι καὶ χλευάζουσιν· ἀλλὰ, τὰς δυστυχεῖς ἐκεῖνας ἡμέρας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους λαβῶν ὑπ' ὄψιν, καὶ ὑπὸ τίνων ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἔπρεπε τότε ὁ δουλεύων λαὸς νὰ

ἐμφορῆται ἐξετάζων, θέλω συμπεράνει, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιος ἦν ἔργον συνέσεως καὶ φιλοπατρίας.

Καὶ σήμερον δ' ἂν ἐδημοσιεύετο, αὕτη, ἐγὼ τοῦλάχιστον ἤθελον ἐπικροτήσαι τὰς πλειοτέρας τῶν διατάξεων αὐτῆς· ἤθελον ὅμως κατακρίνει καὶ τινὰς τούτων· πλὴν αἱ διὰ τὴν σήμερον ἄξια καταδίκης διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰσὶν ἄξια στεφάνου. Διότι ὡς ἐμβριθῆς τις τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἱστορικὸς παρατηρεῖ: «τὰ ἱστορικὰ γεγονότα δὲν πρέπει νὰ κρινῶνται κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δοξασίας τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ζῶμεν, πρέπει νὰ κρινῶνται κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δοξασίας τῶν χρόνων καθ' οὓς συνέβησαν.»

Ἦτο λοιπὸν ἡ ἐγκύκλιος αὕτη σύμφωνος πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς δοξασίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; Ὑποδεικνύει τάχα γνώσεις, ἃς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι σήμερον οἱ τῆς ὑπουργικῆς ἐδρας τῆς παιδείας μνηστῆρες; Ἐἴναι ἀρὰ γε ἔργον συνέσεως πολιτικῆς καὶ ἔμπει

ρίας; Ἴδου αἱ ἐρωτήσεις, πρὸς ἃς πρέπει νὰ ἀπαντήσω.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται βεβαίως, Κύριοι, ὅτι ἐκ τῶν μεγίστων αἰτίων τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας ἦσαν ἡ γλῶσσα καὶ ἡ πίστις· καὶ ἑκατέρωθεν τούτων εἶχε χρεῖαν τῆς ἐτέρας, ἀμφοτέρωθεν δὲ ἐχρησίμευαν ὡς ὁδηγοὶ τῆς ἐκ τῆς δουλείας ἐξόδου τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ πατέρες ἡμῶν, ἄνδρες πρακτικοὶ καὶ φιλοπάτριδες, τὴν ἱστορίαν μελετῶντες καὶ κατ' αὐτὴν τὸ τε παρὸν κανονίζοντες, δι' αὐτῆς δὲ καὶ τὸ μέλλον προβλέποντες, οἱ τότε κυβερνῆται τοῦ ἔθνους, κάλλιστα ἐνοήσαντες τὴν ἀνάγκην τῆς πίστεως καὶ τῆς γλώσσης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτῶν ἐπραττόν.

Καὶ τῶντι δὲν εἶχον τότε, ἵνα διασωσμεν τὴν ἐθνικότητα ἡμῶν, ἀνάγκην κύβων καὶ κυβοκύβων, ἀλλ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐλπίδος· τὸν μὲν λοιπὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπεδαύλιζον τὰ εὐκλεᾶ τῶν προγόνων ἡμῶν συγγράμματα, τὴν δὲ ἐλπίδα, ταύτην τὴν παρηγορίαν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ὑπεβάσταζεν ἡ πίστις.

Γλῶσσα λοιπὸν καὶ πίστις εἰσι τὰ δύο θεμέλια, ἐφ' ὧν βασιζέται ἡ πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος.

Ἀναγινώσκω καὶ πάλιν ἐναυθὰ τοὺς περὶ τῆς γλώσσης ὡραίους λόγους τοῦ Πατριάρχου: αὐτὴ μᾶς χειραγωγεῖ, λέγει, καὶ εἰς τὴν «κατάληψιν τῶν ἠθικῶν συγγραμμάτων τῶν «παλαιῶν ἐκείνων σοφῶν» καὶ εἶναι λοιπὸν ἐκ «τούτου καὶ σκιρτημάτων νεανικῶν ἀνασταλτικῆ, καὶ ἀνδρικῶν βουλευμάτων σταθμητικῆ, «καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων τῶν πρὸς ἀλήλους δικαίων διδασκτικῆ» δι' αὐτῆς οἱ πε- «παιδευμένοι ἐπιβάλλουσι καὶ εἰς τὰς μετα- «φράσεις τῶν λόγου ἀξίων» δι' αὐτῆς ἐν τά- «ξει περαίνουσι τὰς περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων «ἀλληλογραφίας, δι' αὐτῆς καὶ πολιτικαὶ πρά- «ξεις ῥυθμίζονται, καὶ ἀρεταὶ λογικαὶ καὶ πνευ- «ματικαὶ κατορθοῦνται» αὐτὴν καὶ οἱ ἐκ τοῦ «γένους πενόμενοι ἔχουσι γαλήνιον ὄρμον» αὐτὴ «καὶ παρὰ πάντων τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων «θαυμάζεται καὶ κροτεῖται καὶ εἰς ἡμᾶς διε- «σώθη μόνος πολῦτιμος θησαυρὸς καὶ μόνον «κραιμῆλιον χαρακτηριστικὸν τῆς προγονικῆς «εὐγενείας.»

Ἄλλα πῶς; ἤθελέ τις ἀντεῖπει· δὲν ἐγίνωσκον ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ

τῶν συμβούλων αὐτοῦ, ὅτι αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ

ἄλλοι αἱ μαθηματικαὶ, σώζουσι τὰ ἔθνη; Εἰς τὴν ἀντίρρησην ταύτην ἀπαντῶ, ὅτι τὸ ἐν ἐποχῇ τινι πρόσφορον εἶναι ἐν ἄλλῃ ἀκατάλληλον, καὶ τῷ ἔθνει τινι σωτήριον εἶναι ἄλλῳ ὀλέθριον.

Διότι οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ βεβαίως, ὅτι νῦν ἡ Ἑλλάς ἔχει ἀνάγκην καὶ ἀνάγκην μεγίστην τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν· ἀλλ' ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, καθ' οὓς καὶ ἡ συγκοινωνία μετὰ τῆς Εὐρώπης ἦν δυσκολωτάτη καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι καλλιέργεια τῶν τοιούτων ἐπιστημῶν ἀδύνατος, ἂν τὸ πατριαρχεῖον ὑπεστήριζε ταύτας, ἤθελε γείνει ἡ αἰτία τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀναβολῆς τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀφοῦ ἤθελεν εἶσθαι ἀνάγκη πρῶτον μὲν νὰ καταρτισθῶσιν ἐπιστήμονες, ἔπειτα δὲ νὰ ἐφαρμόσωσι τὰς ἐπιστήμας καὶ ὕστερον νὰ ἐπέλθωσι τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα.

Ἡ Ἑλλάς, Κύριοι, — καὶ τὸ λέγω μετὰ παρησίας — δὲν εἶχε τότε ἀνάγκην τῆς μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἀλλὰ τῆς καρδίας· δὲν ἔπρεπε νὰ ἀκούη τόσῳ τὸν νοῦν, ἵνα εἶπω ἄλλως, ὅσῳ τὴν καρδίαν· ἵνα δὲ ὁμιλήσῃ καὶ σκιρτήσῃ ἡ καρδία, ἔπρεπε νὰ προσβληθῇ ἀπὸ τοῦ ἐν παντὶ ἑλληνικῷ συγγράμματι ἐνυπάρχοντος πνεύματος τῆς ἐλευθερίας.

Τὴν γνώμην ταύτην ἐκφράζει ἀριστα ἡ ἐγκύκλιος: «Ἐπειδὴ τίς ὠφέλεια, λέγει, προσκολλώμενοι οἱ νέοι εἰς τὰς παραδόσεις αὐτάς, νὰ «μανθάνωσιν ἀριθμούς καὶ ἀλγεβράς καὶ κύβους «καὶ κυβοκύβους καὶ τρίγωνα καὶ τριγωνοτε- «τραγῶνα καὶ λογαριθμούς καὶ συμβολικοὺς λο- «γισμούς καὶ τὰς προβαλλομένας ἐλλείψεις, «καὶ ἄτομα καὶ κενά, καὶ δύναις καὶ δυνάμεις «καὶ ἔλξεις καὶ βαρύτητας, καὶ φωτὸς ἰδιώ- «ματα, καὶ βόρεια σέλα, καὶ ὀπτικά τινα καὶ «ἀκουστικά καὶ μυρία τοιαῦτα καὶ ἄλλα τε- «πρατώδη, ὥστε νὰ μετρῶσι τὴν ἄμμον τῆς «ἠθαλάσσης καὶ τὰς σταγόνας τοῦ ὕετοῦ καὶ «νὰ κινῶσι τὴν γῆν, ἐὰν αὐτοῖς δοθῇ πῆ στῶ- «σι, κατὰ τὴν Ἀρχιμήδην, ἔπειτα εἰς τὰς ὀ- «μιλίαις τῶν βάρβαροι, εἰς τὰς γραφάς τῶν «σόλοικοι, εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἀνείδειοι, εἰς «τὰ ἤθη παράφοροι καὶ διεφθαρμένοι, εἰς τὰ «πολιτεύματα ἐπιβλαβεῖς καὶ ἄσημοι πα- «τριώται καὶ ἀνάξιοι τῆς προγονικῆς κλη- «ρονομίας;»

Ἄλλως τε ἡ ἐγκύκλιος δὲν ἀπαγορεύει τὴν μελέτην τῶν ἐπιστημῶν, ἀλλὰ μάλιστα διὰ

τῶν διατάξεων αὐτῆς· τὴν προστατεύει, διότι πῶς ἦν δυνατὸν νὰ σπουδάσωσι τὰς ἐπιστήμας οἱ βαρβαρίζοντες καὶ σολοικίζοντες; Καὶ ἔτι πλέον, ἡ προτεινομένη διαίρεσις τῶν γραμματικῶν σχολείων ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἦν λίαν ὠφέλιμος διὰ τὰς ἐπιστήμας.

Ἐν τούτοις δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ, ὅτι ἡ ἐγκύκλιος κλίνει μάλλον πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἢ τὰς ἐπιστήμας· πλὴν φρονῶ, ὡς ἔλεγον ἐν ἀρχῇ, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Πατριαρχείου διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀποδεικνύει σύνεσιν πολιτικὴν καὶ ἐμπειρίαν.

Ὅπερ δ' ἀξίον προσοχῆς μερίζον, ὅτι ὁ Πατριάρχης δογματίζων, ὅτι οἱ νέοι δὲν πρέπει νὰ μανθάνωσι μόνον τὴν τέχνην τοῦ ὀρθῶς λέγειν καὶ γράφειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἠθῶν χρηστότητα: «Καὶ ἡ παράδοσις δὲ τῶν γραμματικῶν, «λέγει, νὰ μὴ ἔχη βάσιν τὴν τέχνην τοῦ ὀ- «ρθῶς λέγειν καὶ γράφειν, ἀλλὰ νὰ ἐνασχολῆ- «ται καὶ περὶ τὴν χρηστότητα τῶν ἠθῶν. . .»

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῆς τῶν ἠθῶν χρηστότητος ὁ λόγος, δὲν δύναμαι νὰ μὴ παρατηρήσω πόσῳ τὸ τοιοῦτον ἀπέχει τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων. Καὶ τοῦτο διότι οἱ διδάσκοντες, μὴ ἐμπορούμενοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκείνου πυρός, ὅπερ δέον νὰ φωταγωγῇ αὐτοὺς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν, σπανίως ἢ καὶ ποτὲ δὲν διδάσκουσι τὴν νεολαίαν ποῖος ὁ προορισμὸς αὐτῆς καὶ τίνα τὰ καθήκοντά της.

Παρήλθον λοιπὸν ἀνεπιστρεπτὴ ὡς φωτοβόλα μετέωρα οἱ Κεῖραι, οἱ Γεννάδιοι καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι τῆς πρώην νεολαίας διδάσκαλοι!

Οἱ τῆς σήμερον, περιοριζόμενοι ἀπλῶς εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν νεκρῶν λέξεων (ὁμιλῶ δὲ περὶ τῶν διδασκόντων τὰ Ἑλληνικά) καὶ περὶ τὴν τῶν περιόδων κατάτησιν, μὴ ἐξαιρούντες δὲ τὴν διάνοιαν τῶν μαθητῶν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἰδεῶν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, δικαίως δύνανται νὰ παραβληθῶσι μὲ τοὺς κρεωπώλας· διότι ὅπως οὗτοι, κατατέμνοντες τὰ κρέατα, ἀφίνουσι τοῖς ἀγορασταῖς νὰ ἐνοήσωσι μετὰ ταῦτα τὴν οὐσίαν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐκεῖνοι, κατατέμνοντες τοὺς συγγραφεῖς, μὴ ἐξηγοῦντες δὲ τὰς ἰδέας, ἀφίνουσι εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ἐνοήσωσι τὴν οὐσίαν. Ἄλλὰ τί ἐστὶ μαθητῆς Ἑλλήν, καὶ μάλιστα τοῦ σωτηρίου ἔτους 1870, αἱ ὁδοὶ ἀντὶ ἐμοῦ δύνανται νὰ ἀπαντήσωσιν,

Ἐν τούτοις ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι, νὰ ἀναγνώσω ὑμῖν ἐναυθὰ τί περὶ τούτων ἔγραψεν ἄνθρωπος, ἀληθῶς πεπαιδευμένος, τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ Α. Κυπριανὸς ἐν τῷ Προλόγῳ αὐτοῦ εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Μυλλέρου, ὁ σεβαστὸς ἐκεῖνος Καθηγητῆς, οὐτινος τὰς παραδόσεις οὐδέποτε θέλω λησμονήσαι: «Ἡ ἀπεραν- «τολογία, ἔγραψε, καὶ τὸ μεταϊσόχολον δὲν «λέγεται ἀκριβεία, καὶ (ὅτι) δὲν εἶναι χρεῖα «εἰς διάκρισιν τῆς γραφῆς καὶ δίκης νὰ κα- «ταντλήσω κατὰ τῶν κεφαλῶν τῶν μαθητῶν «ὄλην τὴν δικονομίαν τῶν Ἀθηναίων· οὐδ' εἰς «ἐρμηνείαν τοῦ ὀνόματος ἀγ-λαδὸς ν' ἀνασκάψω «ὄλας τὰς ρίζας τῶν λέξεων, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ «νσπέσματα τῶν ριζῶν. Τοιαύτη ἀκριβὴς ἐρμη- «νεῖα ἔχει ἀποτέλεσμα, ὅτι ἀπεφοίτησαν τῶν «γυμνασίων μαθηταὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, «οἷτινες δὲν εἶχον ἀναγνώσει ἄλλο, ἢ ἓνα λό- «γον τοῦ Ἰσοκράτους, μίαν βιογραφίαν τοῦ «Πλουτάρχου, ὀλίγα τινὰ ἐκ τοῦ Θουκυδίδου, «καὶ 350 στίχους τῆς Ἰλιάδος.»

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν παρόδῳ.

Ἐλεγον λοιπὸν, ὅτι ἡ ἐγκύκλιος ἀπηγόρευε τὰ ἐκ τῆς νεκρᾶς ἐρμηνείας ἄτοπα: «καὶ ἡ πα- «ράδοσις δὲ τῶν Γραμματικῶν νὰ μὴ ἔχη βά- «σιν τὴν τέχνην τοῦ ὀρθῶς λέγειν καὶ γράφειν, «ἀλλὰ νὰ ἐνασχολῆται καὶ περὶ τὴν χρηστό- «τητα τῶν ἠθῶν.»

Ἡ δὲ προτεινομένη τήρησις τῶν ρησιῶν καὶ ἡ χριστιανικὴ ὀνοματοθεσία εἰς τὰ βαπτιζόμενα βρέφη ἀνάγκη νὰ κρηθῶσι κατὰ τὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐξεδόθη τὸ ἔγγραφο, ὡς ἔλεγον ἐν ἀρχῇ.

Ἄλλως τε, Κύριοι, καὶ σήμερον ἂν ἐπροτείνοτο ταῦτα, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἤθελον φοβηθῆναι νὰ εἶπω, ὅτι ὀρθῶς ἤθελον προταθῆναι διότι δὲν παραδέχομαι τὴν γνώμην τῶν διατεταμένων, ὅτι θρησκεία δὲν εἶναι αἱ ρησιῖαι, αἱ μετάνοιαι, τὰ κηρία· ὄχι! Καὶ τὰ κηρία, καὶ αἱ μετάνοιαι, καὶ αἱ νηστεῖαι, καὶ τὰ ἅγια λείψανα καὶ ὅλη ἐκείνη ἡ πολυποικίλος λατρεία, ταῦτα πάντα ἀποτελοῦσι τὸ μέγιστον μέρος τῆς θρησκείας.

Ἀπεκδύοντες τὴν θρησκείαν τῶν εἰδωλολατρικῶν τούτων κοσμημάτων, θέλετε ἴδει ἀπλῶς δόγματα ἠθικῆς καὶ φιλοσοφίας.

Πλὴν τί ἄλλο εἶναι ἡ θρησκεία, ἤθελέ τις ἐρωτήσει, ἐμὴ ἠθικὴ καὶ φιλοσοφία; Ἄλλὰ τότε δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφευρέσεως,

ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῆς τελειοποιήσεως τῆς θρησκείας, διότι ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία προὔπηρχον ταύτης τῆς τελειοποιηθείσης θρησκείας.

Ἄς παύσωσι λοιπὸν οἱ θέλοντες μὲν θρησκείαν, ἀλλ' ἄνευ τύπων καὶ τελετῶν, θρησκείαν δηλονότι μηδεμίαν συγγένειαν τῇ εἰδωλολατρείᾳ ἔχουσαν (διότι, ὡς ἀλλαγῆς θέλω ἀποδείξει, ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἑτεροθαλῆς ἀδελφὸς τῆς εἰδωλολατρείας), ἄς παύσωσιν οὗτοι νὰ σκυλεύωσι τὴν τῆς θρησκείας πανοπλίαν, τὰς εἰδωλολατρικὰς τούτεστι τελετὰς αὐτῆς καὶ παραδόσεις, διότι, τοιουτοτρόπως πρὸς αὐτὴν προσφερόμενοι, θέλουσι μετ' οὐ πολλὴν πεισθῆ καὶ ὡς ἀπὸ μηχανῆς ἴδει, ὅτι, ὡς φάσμα ἡ θρησκεία διαλυθεῖσα, παρεχώρησε τὴν ἐπὶ σκηνῆς παρουσίαν εἰς τε τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

Τότε δὲ, ὡς φάντασμα ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐξερχόμενος ὁ ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἰδιότροπος ἐκεῖνος Γάλλος, θέλει πάλιν ἐρωτήσει: Ἄ τί κοινὸν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἱερέων; Οἱ ἱερεῖς ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν εἰσὶν ὡς οἱ ἀγύρται πρὸς τὴν ἰατρικὴν. «Ὡ πόσον διαφέρει. ὁ Θεὸς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ τῶν ἱερέων! Δὲν γνωρίζω τι ὁμοίωτον τῇ ἀθεΐᾳ, ἢ τὰς ὑπ' αὐτῶν ἀδμιουργηθείσας θρησκείας. Ἀσχημίζοντες ἀνδιαικόπως τὸ ὑπέρατον. Ὅν, ὅσον ἀπ' αὐτῶν ἐξήρτάτο, κατέστρεψαν αὐτό. Διότι ποτὲ μὲν ὡς σφαῖραν πυρὸς παρέστησαν αὐτό, ποτὲ δ' ὡς βουν, ποτὲ δ' ὡς δένδρον, ποτὲ δ' ὡς ἀνθρώπον, ποτὲ δ' ὡς βασιλέα. . . . Ναὸς ἀληθῆς τοῦ ὑπεράτου ὄντος εἶναι ὁ κόσμος· ἡ λατρεία αὐτοῦ ἡ ἀρετή. . . .»

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ τοὺς θεολόγους.

Πῶς δὲ νὰ μὴ θαυμάσῃ τις, Κύριοι, τοὺς ἐξῆς λόγους τοῦ Πατριάρχου; Ἄναδεικνύετε, πλέγει, τοὺς μαθητιῶντας χριστιανούς ἑλληνίζοντας τὰς φράσεις καὶ Ἑλληνας χριστιανίζοντας τὰ δόγματα, τὰ ἦθη καὶ τοὺς τρόπους».

Ἡ νοουθεσία λοιπὸν αὕτη ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐννοῶσιν, ὅτι τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα δὲν πρέπει νὰ καταπνίγη τὰ ἄλλα ἐπίσης εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου, ὧν ἐν καὶ ἡ φιλοπατρία, ὅπως εἶχε συμβῆ κατὰ περιόδους τινὰς τοῦ μεσαιωνικοῦ τῆς Ἑλλάδος βίου.

Ἡ θρησκεία κατὰ τὰς περιόδους ἐκείνας κατακαλύψασα πάντα τὰ ἄλλα εὐγενῆ τοῦ πολιτικοῦ αἰσθήματα, εἶχε μεταβάλλει τὴν μὲν Ἑλ-

λάδα εἰς μονὴν, τοὺς δὲ πολίτας εἰς μοναχοὺς. Ἄλλ' εἶναι τάχα δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ θρησκεία ἄνευ ἔθνους; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπαντῶ, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι τόσῳ σπάνιον ὅσω καὶ ἀδύνατον. Τοῦτο λοιπὸν κατανοήσαντες καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀκμάσαντες, συνεκέρασαν τὴν θρησκείαν μετὰ τῆς φιλοπατρίας, τὸν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πόλεμον ἐπὶ τῶν σημαίων ἀναγράφαντες.

Καὶ ἡ μὲν ἐγκύκλιος τοιαύτη· ἐγὼ δὲ πρὶν ἢ καταβῶ τοῦ βήματος τούτου δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἐκφράσω τὸν θαυμασμόν μου καὶ νὰ μὴ δηλώσω τὸ σέβας, τὸ πρὸς τοὺς μεγάλους ἐκείνους τοῦ γένους ἄνδρας ὀφειλόμενον, τοὺς τὰ κατὰ καιροὺς πατριαρχεῖα συγκροτοῦντας, οἵτινες διὰ τῶν φώτων αὐτῶν καὶ τῆς συνέσεως συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν διάσωσιν τῆς τε γλώσσης καὶ τῆς θρησκείας, τούτων τῶν δύο μεγάλων αἰτίων τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Εἰς τῶν θεσπεσίων ἐκείνων ἀνδρῶν θεωρηθεῖτω καὶ ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐγκυκλίου μνημονευόμενος, οὗτινος τὸ μαρτύριον εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἢ πρώτη πράξις τοῦ μεγάλου ἐκείνου δράματος, ἀπ' οὗ χρονολογεῖται ἡ ἀρχὴ τῶν ἐθνότητων, Γρηγόριος ὁ Πατριάρχης.

N. A. ΛΕΒΙΑΗΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ.

Σωματικαὶ ἐλλείψεις ἐπισήμων τινῶν προσώπων.

(Συνέχεια. — *Ἴδε φυλ. Δ'.)

Ζωγράφοι τινὲς ἦσαν μονόχειρες ἢ ἀριστερόχειρες. Ὁ περίφημος Γιουβενὲτ παθὼν ἐκ παρалуσίας μετεχειρίζετο τὴν ἀριστεράν· ὁ Mazzola διευθυντὴς τῆς αυτοκρατορικῆς στοᾶς τοῦ Μιλάνου. (ἀποθ. ἐν ἔτει 1838) προκειμένου νὰ ὑποστῇ ἔκτομὴν τῆς δεξιᾶς χειρὸς δὲν ἐδέχετο πρὶν ἢ ἐξασκηθῆ νὰ ζωγραφῇ διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Εἰς τοὺς καλλιτέχνους τοὺς μονόχειρας καταλέγουσι καὶ τὸν δᾶλ-Σάλε, τὸν προσαγορευθέντα ἕνεκα τῆς ἐπιδειξιοτήτος αὐτοῦ, Man-

chino de Paesi, τὸν Ῥιχάρδον Μαρτίνον, καὶ τὸν Holbein (1). Ὁ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ζωγράφος Δουκονρέτος, γεγεννημένος ἄνευ χειρῶν, ἐζωγράφει μὲ τοὺς πόδας.

Ὁ Μουλεύ Μουχαμὰδ Ζ'. ΙΑ'. βασιλεὺς τῆς Γρενάδας, ἐπωνομάσθη Ἀριστερόχειρ, οὐχὶ διότι μετεχειρίζετο τὴν ἀριστεράν κατὰ προτίμησιν, ἀλλὰ κατὰ τὰς διηγήσεις τινῶν ἱστοριογράφων, διότι κατεδιώκετο καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ ὑπὸ κακῆς τινος μοίρας. Ἄλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν φαίνεται πιθανή.

Ὁ γαστρονόμος Γριμὼδ Δελαρϋνιέρ (1758—1838) ἐγεννήθη ἔχων χεῖρας τοσοῦτον δυσμόρφους, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ φέρῃ προσθέτους δακτύλους.

Πρίγγηπας καὶ στρατιωτικὸς κυφοὺς ἀναφέρουσι, πολλοὺς ἐν οἷς καὶ τὸν Ἰωάν. Β'. κόμητα d'Armagnac, Βερεγγέρον Ῥαϋμόνδον τὸν γυρὸν (le Courbe) κόμητα τῆς Βαρκελώνης, τὸν περιβήτητον δοῦκα τῆς Πέρμας, τὸν πρίγγηπα Δὲ Κοντί, ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Κονδῆ, τὸν στρατάρχην τοῦ Λουξεμβούργου· ὁ ἀτυχὴς αὐτοῦ ἀντίπαλος Γουλιέλμος Γ'. πρίγγηψ τοῦ Ὁράζ ἦτο κακοφυῆς τὸ σῶμα (2).

Κακῶς πεπλασμένοι καὶ δύσμορφον σῶμα εἶχον καὶ οἱ φιλόλογοι Ἀμελουγγῆ, Σαιντ-Παβέν, καὶ ὁ Πέτρος ἐκ τοῦ Ἁγ. Λουδοβίκου, ὁ ὁποῖος ὡς καὶ ὁ Πολιχινέλλος εἶχον κυφὸν τὸ τε στῆθος καὶ τὴν ράχιν. Ἐπίσης καὶ ὁ Δεζόργης (Desorgues) συγγραφεὺς ποιήματος ἐπὶ τῆς παιδεραστίας, ὁ Champenois Pons κτλ.

*Ἄξιος μνείας εἶναι καὶ ὁ Σεσίλ ὑπουργὸς τῆς Ἑλισάβετ' ὁ βουλευτὴς Σωβελίνος (Ghauvelin), ὁ γερμανὸς Θεολόγος Ἔβερ (ἀποθ. 1614), ὁ ἀσκητὴς Guidi, ὁ φυσιολόγος Λίχτεμπεργ κτλ. Ὁ Ῥιχάρδος Γ'. εἶχε κύφωμα ἀπιστεύτου μεγέθους· τοῦλάχιστον ὁ Rapin—Thoras καὶ ὁ

Ὁράτιος Βαλπόλδος διατείνονται ὅτι, οἱ ἱστορικοὶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἔλεγον, ὅτι ἦτο κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ποιητοῦ, *ζῶσα εἰκὼν τῆς δυσμορφίας* (le spectacle vivant de la diformité), σκοποῦντες διὰ τῆς παραστάσεως ταύτης νὰ κάμψωσιν ἔτι πλεῖω τὸ κακεντρεχὲς αὐτοῦ ἦθος.

Πρῶτος τραυλὸς ὑπὸ τῆς ἱστορίας μνημονεύεται ὁ Μωϋσῆς. Παραλείποντες δὲ τοὺς φελλοὺς τῆς ἀρχαιότητος ἐν οἷς τὸν Δημοσθένην καὶ Κλαύδιον, ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς νεωτέροις Λουδοβίκον τὸν Βραδύγλωσσον, Μιχαὴλ Β'. αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, Μεχμεδ-ελ-Νασσέρ ἄραβα βασιλέα τῆς Ἰσπανίας (ἀποθ. τὸ 1213), Eric βασιλέα τῆς Σουηδίας (ἀποθ. τὸ 1250), τὸν ναύαρχον Annebaut, τὸν μηχανικὸν Ἰταλὸν Ταρτάλια, τὸν ποιητὴν Μαλέρσον (1), τὸν Κωμαρτὲν σφραγιδοφύλακα τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. τραυλοῦ καὶ τούτου ὄντος (2) ὁ ἰατρὸς καὶ ποιητὴς Δαρβέν, ὁ δικηγόρος Coqueley (ἀποθ. 1791), ἡ ὑποκρίτρια Ἰνχβάλδ, ἡ ὁποία ἀρξάμενη τοῦ ἔργου τῆς μετὰ μεγίστου ζήλου διώρθωσεν ἐπὶ τέλους τὸ φυσικὸν τοῦτο ἐλάττωμά της, ὁ Κάμιλος Δεμουλίνος, ὁ Boissy-d'Anglas, προσαγορευθεὶς ὁ *ρήτωρ μπαμπεμπιμπομποῦ*, ὁ ζωγράφος Δαβίδ καὶ ὁ κριτικὸς Ὁσμαν.

Κυφοὺς, ἀπειραριθμοὺς ὄντας, παρατιθέμεθα ὧδε μόνον τὸν Διδίλ Ἀλκοφᾶν ποιητὴν ἄραβα τοῦ 18 αἰῶνος, τὸν περὶ τὴν στρατιωτικὴν τακτικὴν περιώνυμον Σολάρδ, τὸν γερμανὸν ποιητὴν Ἐνγκελσχάλ, τὸν Λεσσάγιον, τὸν Κονταμῖνον, καὶ τὸν Βετόβεν.

Ὡς πρὸς τοὺς ἀλάλους, μὴ προτιθέμενοι νὰ ποιήσωμεν λόγον περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κροῖσου, μόνον μνημονεύομεν τοῦ ἰσπανοῦ ζωγράφου τοῦ 16 αἰῶνος Φερνανδέξ.

(1) Ὡς ἐκ τῆς τραυλότητος, ὁπόταν ἐξεφώνει τοὺς στίχους τοῦ ἐξέπιπεν ὁ στέλεος τοῦ στόματός του. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μαρὲν ἔλεγε περὶ αὐτοῦ, ὅτι δὲν εἶδεν ἀνθρώπον ὑγρότερον καὶ ποιητὴν ξηρότερον.

(2) Ὁ Λουδοβίκος ΙΓ'. ἔλεγε ὁ Κωμαρτὲν εἶναι τραυλὸς, ὡς καὶ ἐγὼ, ἐνῶ δ' ὄφειλε νὰ βοηθῇ ἐμὲ ὀμιλοῦντα, ἔχει ἀνάγκη τῆς συνδρομῆς ἄλλου. — Ὁ Ταλλεμὰν λέγει ὅτι ὁ Ἄλαμὸν (seigneur de Molandry) ἦτο τραυλὸς. Ὁ βασιλεὺς ἄμα τὸ πρῶτον εἶδεν αὐτὸν, τῷ ἀπηύθυνε τινὰς λέξεις τραυλίζων, ἐπειδὴ δὲ καὶ οὗτος ἀπήντησε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁ βασιλεὺς ἐξεπλάγη ὑπολαβὼν, ὅτι ἤθελε νὰ τὸν χλευάσῃ, καὶ ἂν δὲν ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἦτο καὶ οὗτος τραυλὸς, ἤθελε δυσμενῶς διατεθῆ κατ' αὐτοῦ. (Τέμ. Γ'. σ. 56 2 ἐκδ.)

(1) Ὁ περίφημος Ὀλλάνδος ζωγράφος Κορνήλιος Κέτελ τελευτήσας εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 17 αἰῶνος, περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου του, ἐγκατέλιπε τὴν χρῆσιν τῶν γραφίδων, ἀντικαταστήσας διὰ τῶν δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐζωγράφησε οὕτως τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εἰκόνα, καὶ τινὰς ἄλλας μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας.

(2) Τὴν δυσμορφίαν αὐτοῦ ἐσκώψαν εἰς διαφόρους σατύρας ὧν μία εἶχε τὸν ἐξῆς τίτλον. «Ἡ ἰατρία δυσμορφία τῆς ἁμαρτίας. Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Μιχαὴλ, ὁδὸς Ῥαιβοῦ (στρεβλόποδος) ἐνώπιον τοῦ πρίγγηπος τοῦ Ὁράνζ ὑπὸ Βλαισοῦ (καμπυλόποδος) 1703».

Ὁ Ἀθήναιος περιέγραψεν ἐν λίαν ἐκτετα-
μένῳ χωρίῳ τῶν βιβλίων του, τοὺς φημιζομέ-
νους ἐπὶ πολυσαρκία ἄνδρας. «Νύμφις ὁ Ἡρα-
κλεώτης, λέγει ὁ Ἀθήναιος, ἔγραψεν ἐν τῷ
»δευτέρῳ περὶ Ἡρακλείας περὶ τοῦ Διονυσίου
»τοῦ τυράννου, ὅτι οὗτος υἱὸς ὦν Κλεάρχου
»τοῦ πρώτου τυραννήσαντος ἐν Ἡρακλείᾳ, καὶ
»αὐτὸς οὗτος τῆς πατρίδος τυραννήσας, ὑπὸ
»τρυφῆς καὶ τῆς καθ' ἡμέραν ἀδηφαγίας κα-
»τήνησεν ἀνεπαισθήτως τοσοῦτον ὑπέρσαρκος,
»ὥστε ἐκινδύνευεν ὑπὸ δυσπνοίας καὶ πνιγμοῦ
»διὰ τὸ πάχος. Διὸ συνέταξαν οἱ ἰατροὶ νὰ κα-
»τασκευάσωσι βελόνας λεπτὰς διαφόρου μή-
»κους, δι' ὧν νὰ διατρύψωσι τὰ πλευρὰ αὐτοῦ
»καὶ τὴν κοιλίαν, ὅταν τύχη νὰ ἐμπέσῃ εἰς ὕ-
»πνον βαθύτερον. Καὶ μέχρι μὲν τινος οὐδὲν
»ἠσθάνετο ἢ πεπωρωμένη ἐκ τοῦ στέατος αὐτοῦ
»σάρξ, ὅπότεν δ' ἡ βελὸν πρὸς καθαρὸν τό-
»πον διελθούσα ἔθιγε, τότε διηγεύετο. Διελέ-
»γετο δὲ πρὸς τοὺς βουλομένους νὰ λάβωσι
»τινα συνέντευξιν μετ' αὐτοῦ ἔχων τὸ σῶμα
»ἐν κίβωτῷ, τὰ μὲν λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος
»κρύπτων τὸ δὲ πρόσωπον μόνον ὑπερέχων».
(Ἀθην. Δειπνοσοφ. ΙΒ'. 549).

Ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ὁ Ἀθήναιος ὁμιλεῖ
καὶ περὶ ἐτέρων τιῶν διαβοητῶν ἐπὶ πολυσαρ-
κία, ἐν οἷς περὶ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ ἐβδόμου
καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, περὶ οὗ λέγει
ὁ Ποσειδώνιος, οὗτινος μνημονεύει ὁ Ἀθήναιος,
αὐτὶ ἐκ τῆς πολλῆς τρυφῆς ἐγένετο τοσοῦτον
»πολύσαρκος, ὥστε οὐδὲ νὰ πατήσῃ ἠδύνατο,
»εἰ μὴ—*δυσιν ἐπαπερειδόμενος ἐπορεύετο.*
»*Εἰς δὲ τὰς ἐν τοῖς συμποσίοις ὀρχήσεις*
»*κἀπὸ μετεώρων κλιῶν καθαλλόμενος ἀνυ-*
»*πόδητος, συντονωτέρας αὐτὰς τῶν ἡσκη-*
»*νκῶτων ἐποιεῖτο.»*

Ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Α. Γελ-
λίου, οἱ Ῥωμαῖοι ἵππεῖς, πολυσαρκοὶ γενόμενοι
κατεδικάζοντο ὑπὸ τῶν τιμητῶν εἰς τὴν ἀπώ-
λειαν τοῦ ἵππου των.

Ἐν τῷ μεσαιῶνι ἡ πολυσαρκία ἐθεωρεῖτο,
ὑπὸ τιῶν συγγραφέων ὡς *θεῖον τι δῶρημα.*
Ὁ μοναχὸς Γουλιέλμος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Suger
γράφει τὰ ἑξῆς. «Πρὸς πᾶσι τοῖς θεοῖσι δωρή-
μασι, ἅτινα ἐπεδαψιλεύθησαν αὐτῷ, ἐνὸς μό-
»νου δὲν ἔτυχεν ἀφ' οὗ ἔλαβε τὰς ἡνίας τῆς κυ-
»βερνήσεως, τῆς πολυσαρκίας, ἧς ἐστερεῖτο ἰ-
»σθιώτης ὢν, ἐνῶ ἕτεροι ἅμα τῇ ἐπιβολῇ τῶν
»χειρῶν, παχύνοντας τὰς παρσίας καὶ τὴν γα-
»στέρα, ἂν οὐχὶ καὶ τὴν καρδίαν.»

Τοῖς ἀνωτέρω προσθετέον τοὺς Γουλιέλμον
τὸν κατακτητὴν, Κάρολον τὸν Παχύν, Λουδο-
βίκον τὸν Παχύν, Χουμβέρτον τὸν Β'. κόμητα
τῆς Μαυριακῆς, Ἐρρίκον τὸν Α'. βασιλέα τῆς
Νοβέρρας, Ἐρρίκον τὸν Γ'. κόμητα τῆς Καμ-
πανίας, Conan III δούκα τῆς Βρετανίας, Σάνχ-
τὸν Α'. βασιλέα τοῦ Λέονος, Ἀλφόνσον τὸν
Β'. βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας, τὸν Ἴταλὸν
ποιητὴν Βρουῆν (ἀποθ. 1635), τὸν de Viron-
ne στρατηγὸν τῶν γαλῆρων (galères) ἐπὶ Λου-
δοβίκου ΙΔ', τὸν περιφημὸν βοτανικὸν γερμα-
νὸν Δελλένιον, τὸν Haller, Λουδοβίκον ΙΗ'. καὶ
Φριδερίκον τὸν Α'. βασιλέα τῆς Βυρτεμβέργης
τοῦ τελευταίου ἡ πολυσαρκία ἐνωρὶς ἐπέβη πα-
ροιμιώδης. Ἀπεκάλεσαν αὐτὸν *Ἐλέφαρτα.* Ἐπι-
πολὺν καιρὸν ἐβλεπον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς
πόλεως τῶν Παρισίων (Hotel de Ville de Pa-
ris) τὴν εἰς μίαν τῶν τραπεζῶν γενομένην κυ-
κλοειδῆ ἐντομὴν, ὅπως ἐν αὐτῇ τοποθετηθῆ ἀ-
νέτως ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ κοιλία, κατὰ τὸ δο-
θὲν συμπόσιον ἐν τῷ γάμῳ τῆς Μαρίας—
Λουίζας.

Μικρόσωμοι ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀναφέρονται
ὁ Ἀγησίλαος, ὁ ῥήτωρ Κ. Δικίνιος Κάλβος,
ὁ πολλάκις κατὰ Κικέρωνος ἀγορεύσας καὶ ὁ
ὑποκριτὴς Λούκιος. Ὁ Ἀλύπιος ἐξ Ἀλεξαν-
δρείας, φιλόσοφος ἐν τοῖς περιφήμοις καὶ σύγ-
χρονος τοῦ Ἰαμβλίχου, εἶχεν ἀνάστημα μόλις
δύο ποδῶν. Διηγούνται μάλιστα περὶ αὐτοῦ ὅτι
ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διότι ἐβάδρυνε τὴν ψυχὴν του
διὰ τοσοῦτον μικρᾶς ποσότητος φθορᾶς ὕλης.
— Μικροσώμους ἄλλους ἐπιστήμους διαφόρων
ἄξιωματῶν, γνωρίζομεν τὸν Ἀττίλαν, τὸν ἰσο-
ρικὸν Προκόπιον, τὸν Γρηγόριον τοῦ Tours, Πεπίνον
τὸν Βραχύν (le Bref), Φίλιππον Αὐγουστον, Κά-
ρολον τὸν Γ'. βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, Ἀλβέρτον
τὸν μέγαν, περὶ τοῦ ὁποίου, διηγούνται ὅτι ὁ
πάπας ἐπανειλημμένως ἡμέραν τινα παρεκά-
λεσε νὰ ἐγερθῆ, ὑπολαμβάνων αὐτὸν γονυκλι-
τῇ ἐνώπιόν του, τὸν πάπαν Ἰωάννην ΚΒ', τὸν
βασιλέα τῆς Πολωνίας Βλαδισλάον τὸν Δ'. ἐ-
πικληθέντα πηχιαῖον (Lokiek), τὸν θαλασσο-
πόρον Πορτογάλλον Γαμά, τὸν Ἴταλὸν φιλό-
σοφον, τὸν Ἐρασμον, τοὺς νομομαθεῖς Βάλδον
Δουμουλίνον καὶ Κουιάκον, τὸν καρμηλίτην
Πέτρον ἐκ τοῦ Ἀγ. Λουδοβίκου, Γοδῶ κληθέν-
τα Nain de Julie, τὸν πολυμαθῆ γερμανὸν Φρέ-
χερ, ὁ ὁποῖος φθάνων μόλις τὸ ἰσχύον ἀνδρὸς
συνήθους ἀναστήματος, ἔλεγεν ὅτι δὲν ἦτο ἄν-
θρωπος μὲ κεφάλι. — Guilton, ὁ ἠρωϊκὸς ὑπε-

ρασπισθεὶς τὴν Rochelle ἧς ἦτο δήμαρχος κατὰ
τοῦ Ῥισειοῦ, ὁ Ὁλλανδὸς ζωγράφος Does, καὶ
ὁ Ἀγγλὸς ζωγράφος Γίβσων, οὗτινος ἡ γυνὴ
ἀναστήματος τριῶν ποδῶν ὡς ἐκεῖνος, ἐγέννησε
9 τέκνα. Ὁ Πρίγκηψ Εὐγένιος, ἡ Μαρία Θηρε-
σία, ὁ χημικὸς Ρουέλ, ὁ Ἰσπανὸς ναύαρχος
Γραβίνα, ὁ γρονθῖνος Βρισσότ, οἱ ὑποκριταὶ
Fleury καὶ Garrik, ὁ Γερμανὸς μυθοποιὸς Χόφ-
μαν, ὁ Ἴταλὸς Ἀευστόλη, ὁ ἀπεσταλμένος
εἰς τὰς δημοκρατίας τοῦ Ἀγ. Μαρίνου εἰς τὴν
Γαλλίαν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ ὁ ὁποῖος ὠρ-
γίζετο ὡσάντις ἔλεγον εἰς αὐτὸν, ὅτι εἶχε τὸ
ἀνάστημα τῆς πολιτείας, ἦν ἀντεπροσώπει.

Piccola republica, piccolo representante ;

Ὁ Χουσεῖν-Πασᾶς, περιβόητος διὰ τὰς ὑπ'
αὐτοῦ γενομένας ἐπὶ Σελίμου Γ'. ἀναμορφώσεις,
(εἶχεν ἐπονομασθῆ Κουτσὸς ὁ μικρὸς), ἐπίσης καὶ
ὁ περιγηγητὴς καὶ ἀρχαιοδίφης Δανὸς Arendt, καὶ
ὁ Βαρὼν Δενήν. (Οἱ βουλομένοι πλείους πηλ-
ροφορίας συμβουλευθήτων τὴν πραγματείαν
τοῦ πρώσου Quade: De viris statura harvis
et eruditione magnis, Greifswalde, 1786).
(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΣΟΥΜΑΤΡΑΣ.

Ἡ Σουμάτρα, νῆσος ἐκ τῶν μεγίστων τοῦ
Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, χωρίζεται νοτιῶς μὲν διὰ
τοῦ Σουνδικοῦ πορθμοῦ, ὑπὸ τῆς Ἰαύας· ἀνα-
τολικῶς δὲ διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκας, ὑπὸ
τῆς Μαλαικῆς χερσονήσου, μεθ' ἧς ὑποτίθεται
ὅτι τὸ πάλαι ἦτο ἡνωμένη τὸ σχῆμα αὐτῆς
εἶναι ἐπιμηκεῖς ἔχουσα 900 μιλίων μῆκος καὶ
210 πλάτος. Διασχίζεται πανταχόθεν ὑπ' ὀ-
ρέων, καὶ κυρίως κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τὰ
ὄρη ταῦτα ἂν καὶ ὑψηλὰ οὐδέποτε καλύπτον-
ται ὑπὸ χιόνων. Ὁφίρ τὸ ὑψηλότερον πάντων
κεῖται ἀκριβῶς ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν, τὸ ὕψος
τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποῦ λογιζέται περὶ τοὺς
13842 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θα-
λάσσης. Τὰ μεταξὺ τῶν ὀρέων τούτων δια-
στήματα κατέχοντα ὑπὸ πεδιάδων, εἶνε ὁ
ἀπὸ εἶναι δροσερώτερος καὶ ἡ χώρα πλέον εὐ-
κραής, παρὰ εἰς ἄλλα μέρη τῆς νήσου κεκα-
λυμμένα ὑπὸ δασῶν. Γενικῶς ἡ Σουμάτρα δὲν
εἶναι τόσον θερμὴ ὅσον ὑποτίθεται ὡς ἐκ τῆς
θέσεώς της, ἡ στενότης τῆς νήσου ἀφ' ἐνός,

διευκολύνουσα τὰς θαλασσίους αὔρας νὰ πνέωσιν
ἐπ' αὐτῆς καὶ τὸ ἀργελοῦδες ἔδαφος ἐξ οὗ κυ-
ρίως συνίσταται ἀφ' ἐτέρου, συντείνουσι μεγά-
λως πρὸς ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος. Ἡ Σου-
μάτρα ὑπόκειται μέρος μὲν εἰς ἐγγχωρίους ἡγε-
μόνας, μέρος δὲ εἰς τοὺς Ὁλλανδοῦς. Αἱ τὴν
νῆσον κατοικοῦσαι φυλαὶ διαφέρουσι μεγάλως
μεταξὺ τῶν· τινὲς τούτων εἶναι Μωαμεθανοὶ,
τὸ πλεῖστον ὅμως μέρος εἶναι εἰδωλολάτραι,
μὴ ἔχοντες εἰδῶλα, ἢ ὠρισμένον τινὰ τύπον
λατρείας. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν ὅμως οἱ
κάτοικοι τῆς Σουμάτρας ὁμοιάζουσι πολὺ με-
ταξὺ τῶν, ὅθεν θέλομεν ἐκθέσει μίαν μόνον πε-
ριγραφὴν αὐτῶν. Τὰ χωρία των κείνται πάν-
τοτε ἐπὶ τῶν ὄχθων λίμνης ἢ ποταμοῦ, ὅπως
λούονται εὐκόλως, καὶ μεταφέρουσι δι' αὐτῶν
τὰ ἀναγκαῖα των· δύσβατοι ὅμως γήλοφοι προ-
τιμῶνται ὡς ἀσφαλέστεροι. Τὰς οἰκίας των
οἰκοδομοῦσιν ἐκ βαμβοῦ, καὶ τὰς σκεπάζουσι μὲ
καλάμους καὶ φύλλα φοινίκων, τὰς ἀνυψοῦσι
δὲ 6—8 πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, μετὰ δα-
πέδου σπριζομένου ἐπὶ πασσάλων. Τὸ σχέ-
διον τοῦτο πιθανὸν νὰ παρεδέχθησαν ἐνε-
κα φόβου τῶν ἀγρίων θηρίων πλεοναζόντων
εἰς τὴν Σουμάτραν· ἀναβαίνουσι δὲ εἰς ταύτας
διὰ μέσου ξύλου μετ' ἐγκοπῶν, σχηματίζοντος
ἄτεχνον εἶδος κλίμακος. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς
εἶναι βραχύτεροι καὶ ἰσχνότεροι τῶν Εὐρω-
παίων· ἔχουσι τὴν μαρὰν συνήθειαν νὰ τα-
νύωσι πρὸς τὰ κάτω τὰ ὄτα τῶν τέκνων των,
ἕως οὗ νὰ ἐξέχουσι τῶν γνάθων· ὡσαύτως
πιέζουσι τεχνιέντως τὰς ρίνας αὐτῶν, ἐπι-
μῶντες ὅτι ἡμεῖς ὡς ἀσχημίαν, οὗτοι ὡς ἔ-
ξοχον ὠραιότητα. Τὸ χρῶμά των εἶναι κί-
τρινον, ἀνευ οὐδενὸς ἐρυθρίματος ἐπὶ τῶν πα-
ρειῶν, ἔχουσι βαθεῖς μελανοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ στιλπνὴν μέλανα κόμην, τὴν ὁποίαν ἀλεί-
φουσι μετ' ἐλαίου κοκκοφοίνικος ὅπερ λέγουσιν
ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰ ξηρὰ καὶ θερμὰ
ταῦτα κλίματα, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν ἐκμάδησιν
τῆς κεφαλῆς. Οἱ κάτοικοι τῆς Σουμάτρας χα-
ρακτηρίζονται ὡς εἰρηνικοὶ, ἀγχνίσιες, ὀξυδε-
ρεῖς, καὶ εὐφρεῖς, ἀλλὰ καὶ ὡς βάρημοι καὶ ἄν-
ηγοὶ διότι πάντα τὰ πρὸς τροφὴν αὐτῶν ἀ-
ναγκαῖα ἀπολαμβάνουσιν ἀνευ μεγάλων κόπων.
Πολλὰς ὀλίγας γνώσεις ὡς πρὸς τὰς τέχνας
καὶ βιομηχανίαν, ἀπέκτησαν παρὰ τῶν μετ'
αὐτῶν κατοικούντων Εὐρωπαίων ὑπάρχουσιν
ὅμως κλάδοι τινὲς βιομηχανίας εἰς τοὺς ὁποῖους
οἱ κάτοικοι τῆς Σουμάτρας ἐπιδίδουσι, γλύ-

πως σὰς ἰκετεύσω ἵνα καταδικάσῃτε εἰς θά-
ρατον ἀνεπιεικῶς ἕνα ἄθλιον ὅστις διὰ τῆς
σκανδαλώδους του καταπτώσεως ἀριθμῶς
ἀπέδειξε ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη πρὸς τὰ ἁμαρ-
τήματα κλίσις γίνεται παλίνιον τῶν μαθη-
μάτων τῆς φιλοσοφίας.»

Ἡ ἰταλικὴ γλῶσσα συνηθίζεται τότε παρὰ
πολὺ εἰς τὴν αὐτὴν τῆς Γαλλίας. Οἱ δὲ πε-
παυμένοι τῆς χώρας ἐκείνης ἠνθούον τοὺς Ἰ-
ταλοὺς συγγραφεῖς, ἀποτέλεσμα τῆς συγγε-
νεῖας δὴ γυναικῶν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Μεδίκων
μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

Ὁ Τάσσοσ κατέλιπεν εἰς Παρισίους τὰς κάλ-
λιτέρας ἐντυπώσεις.

Μετὰ τὴν ἐκ Γαλλίας ἐπιστροφὴν του ὁ Τάσ-
σοσ ἔγραψε τὴν Ἀμύνταν, εἶδος ποιήσεως εἰς
τὸ ὅποιον ὄντως ἐράμιλλον δὲν εὔρεν ἄλλον
εἰμὴ τὸν Γουαρίνην ὅστις μετὰ ταῦτα τῷ διε-
φιλονεικῆσε τὴν δάφνην.

Τοιοῦτος δ' ὑπῆρξεν ὁ ἐθνουσιασμὸς τὸν ὁ-
ποῖον τὸ βουκολικὸν τοῦτο ποίημα ἤγειρεν,
ὥστε ἡ δούκισσα τοῦ Οὐρβίνου παρεκάλεσε τὸν
Ἀλφόνσον Β' νὰ τῇ πέμψῃ ἀντίγραφον, ὅπερ
ὁ Τάσσοσ αὐτοπροσώπως ἔφερεν εἰς Πέζαρον.
Ἄλλ' αἱ διασκεδάσεις καὶ αἱ ἡδοναὶ τῆς αὐ-
λῆς ἐκείνης δὲν ἠμπόδιον ποσῶς τὸν Τάσσοσ
τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ποίημά του. Ἀρῆκε
δὲ καὶ διάφορα ἄλλα ἄσματα πῇ Δουκίσῃ
γυναικὶ ἀξία νὰ κρίνῃ περὶ αὐτῶν.

Ὁ Τάσσοσ ἀποπερατώσας τὸ ἔργον του κατὰ
τὸ 1575 ἀφίερῶσεν αὐτὸ εἰς τὸν Ἀλφόνσον Β'.
καὶ ὡς πρῶτον προστάτην αὐτοῦ ἅμα καὶ ὡς
κύριον αἴτιον τοῦ ἔργου (διότι αὐτὸς παρε-
κίνησε τὸν Τάσσοσ νὰ γράψῃ τὴν Ἀμύνταν),
καὶ ἔτι καὶ νῦν σύμβουλον τρόπον τινα αὐτοῦ,
καθ' ὅσον εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν στρατιω-
τικῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ ὁ Τάσσοσ οὐδέποτε
ὑπῆρξεν ἄνθρωπος τῶν ὀπλῶν, δεσφώτισεν αὐ-
τὸν ὅσον ἦτο ἀναγκαῖον, ὁ δούξ, ὅστις μετ'
οὐ τῆς τυχοῦσης δόξης εἶχεν ὑπηρετήσει εἰς
τὸν στρατὸν τῆς Γαλλίας κατὰ τοὺς χρόνους
Ἑρρίκου τοῦ Β' ἐναντίον Καρόλου τοῦ Β'. Ὁ
Τάσσοσ πρὶν ἢ δημοσιεῖσαι τὸ ποίημά του, ἠ-
θέλησε νὰ τὸ ὑποβάλῃ εἰς τὴν κρίσιν τῶν
ἐξοχότερων τῆς ἐποχῆς του. Ἔστειλεν ὅθεν
ἀντίγραφον αὐτοῦ εἰς τὸν Σκηπιῶνα Γονζάγαν,
ὅστις εἶχε διατηρήσει πρὸς τὸν Τάσσοσ τὴν
ἀρχαίαν φιλίαν καὶ ὅστις κατεῖχε τότε ἐν
Ῥώμῃ θέσιν διακεκριμένην. Ὁ Σκηπιῶν Γον-
ζάγας προσκαλέσας παρ' αὐτῷ ἐκ τῶν πε-

παιδευμένων ἐκείνους οἵτινες ἀπῆλθον περι-
τέρας φήμης ἐν τῇ μητροπόλει ἐκείνῃ, ἀνέγνω-
σε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβασάνισε τὸ ποίημα τοῦ
Τάσσοσ τούτου γενομένου, ἐπέγραψεν τὰς πα-
ρατηρήσεις ὅσας ἐνόμισαν ἀναγκαῖας. Ἐκ τι-
νῶν τούτων ὁ Τάσσοσ ὠφελήθη, τινὰς δὲ πα-
ρηγκώνισεν ὡς ματαίαις, καὶ τοῦτο βεβαίως
ὄχι διότι κατεφρόνησε τὴν ἐλευθέραν τῶν κρι-
τῶν κρίσιν, καθότι χωρὶς ποσῶς νὰ κουρασθῇ
ἐζήτησε νέους κριτὰς καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν.

Εἰς ταῦτα ἦτο περιπεπλεγμένον τὰς φρον-
τίδας, ὅτε ὁ δούξ ἐπεφόρτισεν αὐτῷ τὴν ἐξα-
κολούθησιν πῆς ἱστορίας τοῦ οἴκου τῆς Ἑστῆς,
τῆς ὁποίας ἱστορίας τὴν ἀρχὴν εἶχε θέσει ὁ
Πίγνας (Pigna). Καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἔπειτα τὸ
πρῶτον αἴτιον καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνίας εἰς τὴν πε-
ριέπεσον ὁ Τάσσοσ, ἀνίας ἣτις ἐπηυξήθη ἔτι
μᾶλλον ἐκ τῶν ἐξῆς αἰτίων ἅπερ ἐρχόμεθα νὰ
ἐκθέσωμεν.

Ἐπειδὴ οὐ μόνον ἡ νέα ὑποχρέωσις εἰς τὴν
ὁποίαν ὑπεβλήθη ἐμπόδισεν αὐτὸν τοῦ νὰ ἐξα-
κολουθήσῃ τὴν διόρθωσιν τοῦ ποιήματός του
(πρῶτον ὅπερ ἀληθῶς τοῦ ἐπλήγως τὴν καρ-
δίαν), ἀλλὰ πρὸς τούτοις πρὶν τούτου συνέβη
νὰ γείνη ἐκδοσίς τις τοῦ ποιήματός του κλο-
πιμαῖα ἐξ ἀντιγράφων μὴ γνησίων, ὥστε ἐνό-
μισεν ὅτι διεκυδύθη ἡ ἰδία του δόξα.
Μετ' οὐ πολὺ ἀπώλεσε τὸν πατέρα του ὁ ἡ-
γάπα μετὰ μοναδικῆς στοργῆς. Μετὰ τὸ δυσ-
τύχημα τοῦτο ἠγέρθη κατ' αὐτοῦ ὁ φθόνος
καὶ τὸ μῖσος ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος προσερχόμε-
νον καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ
βίῳ οὕτως, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ὑποστῇ ὅσα
ἢ πρὸς τὸν φθόνον περιφρόνησις δύναται νὰ
παρασκευάσῃ πρὸς βλάβην ἀνθρώπου ὅστις ὁ-
λως προσηλωμένος εἰς τὴν ἥρεμον ἐξάσκησιν
τοῦ ἔργου του καὶ τὸ ἥσυχον τῆς σπουδῆς,
γνωρίζει ὅτι ἐκ μόνης τῆς τελειοποιήσεως τῆς
τέχνης μέλλει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο
πρὸς ὃ ἀποβλέπει, ἀγνοεῖ δὲ ἢ περιφρονεῖ τὰς
χαμπερεῖς καὶ ὑπόουλους σκευωρίας καὶ τὴν προ-
πετῇ ἀγυρτίαν καταφύγιον τῆς ἀπατηλῆς καὶ
κενοδόξου μετριότητος.

Ἄλλὰ ταῦτα πάντα αἴτια καθ' αὐτὰ ἱκανὰ
ὅπως συγγίνοιεν τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου, ὅστις
ἀείποτε ὑπὸ εὐγενῶν αἰσθημάτων κινούμενος
ἀφίει αὐτὸν νὰ φέρηται ὑπὸ τῆς φαντασίας
του, ἀντὶ αὐτοῦ νὰ ἀγῆ καὶ φέρῃ αὐτὴν,
ἐνισχύθησαν ἔτι μᾶλλον ἕνεκα ἄλλων τινῶν
θλιβερῶν συμβάντων.

Διάγων ὁ Τάσσοσ τοσοῦτον χρόνον καὶ ἐν
τοσαύτῃ ὑπολήψει εἰς τὴν αὐτὴν νέος ζωῆς
καὶ ἐξυψωθείς ἐκ τῶν ἀντικειμένων τῶν σπου-
δῶν του εἰς ὑψηλὰς ιδέας ἡρώων καὶ δόξης,
δὲν ἐφρόντισε νὰ κατασβέσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του
πάθος, ὅπερ εἶτε αἶφνης ἐγεννήθη καὶ γεν-
νηθὲν ἐν αὐτῷ, εἶτε ἀπέβη τοιοῦτον βαθμηδὸν
συνεκίνησεν αὐτὸν καὶ τὸν ἐκυρίευσεν μετὰ
τόσῳ περισσοτέρας σφοδρότητος, ὅσῳ ἐζοχον
καὶ δυσπρόσιτον ἦτο τὸ ὑποκείμενον καὶ ὅσῳ
κολακευτικώτερον ἦσαν εἰς αὐτὸν αἱ πρῶται
ἐντυπώσεις. Ἠρόσθη, ὡς φαίνεται, τῆς ἀδελ-
φῆς τοῦ δουκὸς καὶ τὸ χεῖριστον, ὅτι ἐνεπι-
στεύθη τὸ ἔρωτά του, πρᾶγμα τόσῳ ἐπικίν-
δυνον, εἰς φίλον του τινά, ὅστις δὲν ἐκράτησε
ἐχεμύθειαν. Ἐνεῦθεν ἐγεννήθη ἔρις μετὰ τοῦ
Τάσσοσ καὶ τούτου παύτην δὲ ἠκολούθησε μονο-
μαχία. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀκριτομήτου
τούτου φίλου θελήσαντες νὰ προσβάλωσι τὸν
Τάσσοσ ἐναντίον πάσης ἠθικῆς καὶ τιμίας ἀρ-
χῆς ἐξωρίσθησαν, φοβούμενος ὁ δούξ μὴ τὸ
μῖσος καὶ ἡ ἐκδικητικὴ ἰσχυρὰ οἰκογενείας βλά-
ψωσι τὸν Τάσσοσ, ἐφρόρει αὐτὸν ἐπὶ μακρόν.

Οὔτε τότε πιθανῶς ἐφάνη πιστευτὸν, ἀλλ'
οὐδὲ σήμερον βεβαίως δύνηται τις νὰ πιστεύ-
σῃ ὅτι ἡ μακρὰ ἐκείνη τοῦ Τάσσοσ, οὕτως εἴ-
πειν, διακατοχῆ ἐκ μέρους τοῦ δουκὸς προῆλ-
θεν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ διαφυλλάξῃ καὶ
σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁ-
ποίους ἦτο ἐκτεθειμένος, ἕνεκα τοῦ ἐπισυμ-
βάντος καὶ ἤδη ἀναφερθέντος περιστατικοῦ.
Καθότι ἂν τις ἀφ' ἐνὸς μὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν
τὰς διαδόσεις εἰς ἃς τὸ συμβεβηκὸς ἐκεῖνο ἠ-
δυνήθη εὐκόλως νὰ δώσῃ ἀφορμὴν ἐν τῇ αὐλῇ,
ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τοὺς μεγίστους ἐπαίνους
τοὺς ὁποίους εἰς ποιήσεις του τινὰς εἶχεν πλέ-
ξῃ εἰς τινα Ἐλεωνόραν καὶ τὰ δείγματα τῆς
εὐνοίας ἅπερ ἡ φερωνύμας πριγκιπέσσα εἶχεν
δείξει πρὸς τὸν ποιητὴν δικαίως πρέπει νὰ
συμπεράνῃ ὅτι ὁ δούξ εἶχεν ἀναλάβῃ νὰ
προσπίσῃ τὸν Τάσσοσ ἐναντίον τῶν ἐκμανέν-
των κατ' αὐτοῦ ἐχθρῶν, ἀλλ' ὅτι πράγματι
ἠλαύνετο εἰς τοῦτο ὑπὸ ἰσχυροτέρης καὶ μν-
στηρώδους αἰτίας.

Πάντες οἱ περὶ Τάσσοσ γράψαντες φαίνεται
ὅτι ἐνδυσθέντες τὴν αὐλικὴν ὑποκρισίαν ἐνδοιά-
ζουσι ἐπὶ τῶν γεγονότων νὰ εἰπωσι τὴν ἀλή-
θειαν, καὶ ἀναφέρουσι περὶ αὐτῶν ὡς εἰ ἐπρό-
κειτο περὶ μυστικοῦ τῆς ἐπικρατείας.

Καὶ τινες μὲν τούτων δὲν παραδέχονται

ὅτι ἡ Ἐλεωνόρα ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τοῦ
σφοδροῦ ἐκείνου ἔρωτος τοῦ Τάσσοσ, ἢ μᾶλ-
λον, ὑποθέτουσιν ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐλεω-
νόρα δὲν ἦτο εἰμὴ αὐτὴ ἡ κόμησσα δὲ-Σκη-
νίου γυνὴ εὐφυῆς, ἣτις διεκρίνετο τότε ἐν
τῇ αὐλῇ τῆς Φερράρας ἐπὶ τῇ ἐξαισίᾳ αὐτῆς
καλλονῇ καὶ χάριτι, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτῆς
εὐφυίᾳ καὶ τῷ εὐπροσηγόρῳ τῶν τρόπων τῆς
τινὲς δὲ πάλιν φαντάζονται ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ
Τάσσοσ τοσοῦτον ἀγαπωμένη Ἐλεωνόρα ἦτο
δεσποινίς τις ἣτις διετέλει παρὰ τῇ πριγκι-
πίσῃ, ὡς κυρία τῆς τιμῆς ἐνῷ αὐτὸς οὗτος
εἰς τινα ἐπωδὴν του ἐναργέστατα λέγει ὅτι
ἡ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ δεινοῦ ἔρωτος πλη-
γεῖσα καρδία του ἐνητένισεν εἰς ὑποκείμενον
ὑψηλόν, πολλῷ ὑψηλότερον τῆς κοινωνικῆς αὐ-
τοῦ θέσεως, ὅτι δὲ κατόπιν ἔστρεψε τὰ νοητὰ
τῆς καρδίας του βλέμματα καὶ ἀφίερῶσε τὸν
ἔρωτά του εἰς γυναῖκα τῆς θέσεώς του, εὐελ-
πῆς καὶ διαβλέπων ἐν αὐτῇ λαμπυρίζοντα τὸν
μίτον τοῦ φωτός τῆς εὐτυχίας του καὶ βάλλ-
λοντα ἀκτῖνας πλήρεις ἐλπίδων, ἐλπίδων μελ-
λόσης εὐδαιμονίας.

Πρὸς τί λοιπὸν αἱ τοιαῦται προσπάθειαι καὶ
τοσοῦτοι ἀγῶνες πρὸς ἀποκρυψὴν καὶ διαστρο-
φὴν ἐκείνου, ὅπερ ἀφ' αὐτοῦ εἶναι ἐναργέστα-
τον; Οὔτε χάριν τῆς δεσποινίδος ταύτης οὔτε
χάριν τῆς κομῆσεως δὲ Σκονδιάνου, ἀλλ' οὐδὲ
χάριν οὐδεμιᾶς ἄλλης μὴ καταγομένης ἐκ τῆς
βασιλικῆς οἰκογενείας, ἤθελεν ἔλθει ὁ δούξ
εἰς τὴν θέσιν τοῦ νὰ μεταχειρισθῇ τόσῳ σκληρῶς
ἄνθρωπον φίλτατον. Εἰς πόσῃ ἀνίαν περιέπε-
σεν ὁ Τάσσοσ καὶ ὁποῖαν ἀλλοίωσιν καὶ δια-
τάραξιν ὑπέστη τὸ πνεῦμά του ἐκ τῶν ἀλ-
λεπελήλως ἐπενεγθειῶν κατ' αὐτοῦ τοσοῦτων
πληγῶν, εὐκολότερον εἶναι νὰ φαντασθῇ τις
ἢ διὰ λόγων νὰ παραστήσῃ. Ὁλος τοῦ ὁ ὄρ-
γανισμὸς ἐχαλαρώθη καὶ διαταράχθη καὶ ὄλαι
του αἱ δυνάμεις ὑπέστησαν βλάβην οὐ σμι-
κράν ἐξασθενήσασαι κατὰ τὸ ἦμισυ. Πᾶς λο-
γισμὸς καὶ πᾶσα προσπάθειά του δὲν ἐστρέφε-
το εἰμὴ περὶ τὴν εὔρεσιν τρόπου δι' οὗ νὰ
δυναθῇ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς δυσχεροῦς θέσεως
τὴν ὁποῖαν κυλιόμενος ἐφθινεν.

Ἀγαθὴ τύχη ἠνεψύχη αὐτῷ μέσον φυγῆς καὶ
ὁδοῦ σωτηρίας. Ἀφοῦ ἀγνωστος ἐπὶ τινα και-
ρὸν ἐπλανήθη ἀπεσῦρη τέλος εἰς Ταυρίνον ὅ-
που ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Δ', ἔσπευ-
σε, ὅστις τὸν εἶχε ἰδεῖ προηγουμένως εἰς Φερράραν
ἐγνώρισεν τὸν δούκα τῆς Σαβοῦζας διὰ τῆς συ-

στάσεως τοῦ ἐλευθερόφρονος καὶ γενναίου τοῦ του ἡγεμόνος.

Ἐνοικισθεὶς ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἀποκτήσας τὴν εὐνοίαν τοῦ ἡγεμόνος, τιμώμενος δὲ καὶ παρὰ πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνη διακεκριμμένων ἀνθρώπων ἡδύνατο νὰ ἀναπαυθῆ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ὁμως κατετρέχετο ὑπὸ τῆς ἰδέας καὶ τοῦ φόβου ὅτι ὁ δούξ τῆς Φερράρας θὰ ἀπαιτήσῃ νὰ τῷ παραδοθῆ ἀμφιβάλων δὲ περὶ τῆς πίστεως τοῦ νέου αὐτοῦ προστάτου καὶ ἀκολουθῶν τὸ θλιβερόν μάθημα ὅπερ πρὸ ὀλίγου ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς τοῦ πρώτου αὐτοῦ προστάτου δοκιμασθείσης ἀπιστίας, ἀνεχώρησε κρυφίως ἀπὸ Πεδεμοντίου διευθυνόμενος εἰς Ῥώμην. Ἡ Ῥώμη καὶ μόνη, ἡ Ῥώμη ἐφαίνετο αὐτῷ ἀσφαλὲς καταφύγιον.

Αὐτὸν ἀφικόμενον ὑπεδέχθη αὐτὸν φιλοφρονέστατα ὁ καρδιάλιος Ἀλβάνης, ἐπανεῖδε τὸν Μαυραϊκὸν Κατάνειον τὸν πρῶτον αὐτοῦ παιδαγωγὸν πατέρα καὶ φίλον. Καθὼς δὲ πάντοτε οὕτω καὶ τότε ἐτιμᾶτο καὶ ὑπελήπτετο τὰ μάλιστα ὑπ' ἀπάντων καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ὅστις δημοσίως τὸν ἐτίμησε συρρέων ἀθρόος ὅπως ἴδῃ ἀνθρωπὸν τόσον περίπυστον ἤδη γενόμενον καὶ τόσην λαμπρὰν ὑπόληψιν χαίροντα.

Ἄλλ' ὁ Τάσος δὲν εἶναι πλέον κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἡ Ῥώμη δὲν τὸν εὐχαριστεῖ· κυριεύεται ὑπὸ τρομερᾶς νοσταλγίας καὶ ἐνδίδει εἰς τὴν γεννηθείσαν αὐτῷ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τὸ Σόρρεντον, τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν, καὶ μίαν ἀδελφὴν του ἧτις διέμενεν αὐτόσε. Ὁ τρόπος δι' οὗ παρουσιάσθη εἰς αὐτὴν δεικνύει τι περισσότερο ἢ λεπτότητα αἰσθημάτων, δεικνύει ἀλλοφροσύνην. Μετνημφισμέμενος εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνηται ἄγνωστος, παρουσιάζεται ἐνώπιόν της καὶ τῇ λέγει ὅτι φέρῃ αὐτῇ ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνη ἀνέφερον ὅτι εὐρίσκετο εἰς μέγιστον τῆς ζωῆς του κίνδυνον, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡδύνατο νὰ τὸν σώσῃ διὰ ταχειᾶς καὶ ἰσχυρᾶς συνδρομῆς. Καταληφθεῖσα ὑπὸ τρόμου ἢ δυστυχῆς γυνὴ ζητεῖ παρ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις λεπτομερεστέρας περὶ τῶν διατρεχόντων. Τόσον οὕτως διέτριψεν εἰς τὰ καθέκαστα, καὶ διὰ τοσοῦτων ζωηρῶν χρωμάτων παρέστησε τὰ πράγματα, ὥστε ἡ Κορνήλια (οὕτως ὠνομάζετο ἡ ἀδελφὴ του) ἐκ τῆς θλίψεως ἔπεσε λειπόθυμος. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Τάσος, χωρὶς νὰ

βραδύνη ζητῆ νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὴν εἰς τὰς αἰσθηθεὶς της, καὶ ἀποκαλυφθεὶς ζητεῖ παρ' αὐτῆς συγγνώμην δικαιολογούμενος καὶ λέγων ὅτι ἔπραξε τοῦτο διὰ νὰ βεβαιωθῆ περὶ τῆς σταθερότητος καὶ ἀγάπης αὐτῆς, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἐφοβεῖτο ἐχθρούς καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ περιεστοιχίζετο ὑπὸ τοσοῦτων κινδύνων.

Ἄλλ' ἡ μόνωσις καὶ ἡ πλήξις τοῦ Σόρρεντου δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ τὸν Τάσον. Καθεκαστὴν ἐσκληρύνοντο ἐπὶ μᾶλλον οἱ πόνοι τῆς καρδίας του, τὸ δὲ διπλοῦν πάθος, τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δόξης, διέμενεν ἐπὶ ἀκμαῖον ἐν αὐτῷ· οὐδ' ἄλλο τι πλέον ἐσυλλογίζετο ἢ τὴν Φερράραν, λησμονήσας ἀπέναντι τῆς δόξης καὶ τῆς ὑπολήψεως, ἧς ἐν τῇ πόλει ἐκείνη ἀπῆλαυε, τὰ βέσσανα καὶ τὰς πικρίας ὅσας ἐν αὐτῇ ἐγύθη. Ἐγραψεν ὅθεν περὶ τούτου πρὸς τὸν δούκα, ἔγραψε πρὸς τὴν πριγκιπέσσαν, πλὴν ἀπάντησιν παρ' οὐδενὸς δὲν ἔλαβε.

Ἀπελπισθεὶς ἐγκαταλείπει τὸ Σόρρεντον καὶ τὴν οἰκίαν τῆς ἀδελφῆς του, ὅπως αἰτι πάσης θυσίας ἐπαῆλθη εἰς Φερράραν. Οἱ ἐν Ῥώμῃ φίλοι του προσεπάθησαν παντὶ σθένει νὰ ἀποτρέψωσιν αὐτὸν τοιοῦτου ἀνοήτου διαβήματος· ἀλλ' οὐδὲν μέσον οὐδεὶς λόγος ἔσχυσεν νὰ μετατρέψῃ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ ἀπόφασιν. Περιορίσθησαν λοιπὸν εἰς τὸ νὰ παρασκευάσωσιν αὐτῷ τοῦλάχιστον ὑποδοχὴν καλὴν καὶ ἀσφάλειαν διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Ὁ Ἀλφόνσος τὸν ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ κατέστησε πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν πρότερον κατεῖχεν ἐν τῇ αὐλῇ, θεωρῶν ὁμως αὐτὸν ὡς ἀνθρωπὸν βεβλαμμένον μᾶλλον τὰς φρένας ἢ τὴν σωματικὴν ὑγίαν ἠρνῆθη νὰ τῷ ἀποδώσῃ, τὰ χειρόγραφα, τὰ ὅποια ὅτε ἐκεῖνος ἀνεχώρησεν ἐκ Φερράρας τῷ εἶχε δώσει ὅπως φυλλάξῃ καταλλήλως· καθότι ἐστοχάσθη ὁ δούξ ὅτι ὁ Τάσος δὲν ἦτο πλέον εἰς θέσιν νὰ διορθώσῃ αὐτὰ (τοῦτο ἐζήτησεν ὁ Τάσος), ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἡδύνατο νὰ τὰ βλάψῃ. Μάταιαι ὑπῆρξαν αἱ παραστάσεις τοῦ Τάσου πρὸς τὸν δούκα, καὶ μάτην περὶ τούτου ἐπανειλημμένως ἔγραψε τῇ δουκίσῃ τοῦ Οὐρβίνου. Παρωργισμένως ὅθεν καὶ ἀπηλπισμένος ἀναχωρεῖ τὸ δεύτερον ἤδη ἐκ Φερράρας ἀναζητῶν καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν ἡγεμόνα ὅστις νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ Ἀλφόνσῳ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ὑποθέσεων του· ἀλλὰ κατόρθωσε τίποτε·

Χάρις ὁμως εἰς τὸν Μάρφιον Βενιέρον, εὐπατρίδην Ἐνετὸν καὶ φίλον του ὅστις ἔλαβε

πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ, κατόρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τοῦ δουκὸς τῆς Φλωρεντίας, ὅπου ἡδύνατο νὰ ἀποσυρθῆ καὶ νὰ βιώσῃ ἡσυχος ἀπολαύων ὅλων τῶν περιποιήσεων ὅσας ἡ θέσις αὐτοῦ ἀπῆτει. Καὶ δὲν ἀπέκρυψεν οὐδὲ ὁ Βενιέρος πρὸς τὸν δούκα τῶν Μεδίκων τὰς συνήθεις τοῦ Τάσου ἀνησυχίας καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Πλὴν ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀπεσιώπησεν, ὅτι ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν οἱ διαδίδοντες ὅτι εἶχεν ἀπολέσει τὴν ποιητικὴν αὐτοῦ φαντασίαν.

Ἄλλ' ὁ Τάσος χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησιν τῶν Μεδίκων ἐπορεύθη πρὸς τὸν δούκα τοῦ Οὐρβίνου παρὰ τοῦ ὁποῦ ἤλπιζε πολλὰ καὶ δὲν ἠπατήθη καθόσον τόσον καλῆς δεξιότητος ἔτυχε παρὰ τῷ ἡγεμόνῳ ἐκείνῳ ὥστε τοῦτο καὶ μόνον ἡδυνήθη νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτῷ τὴν προτέραν αὐτοῦ ψυχικὴν γαλήνην καὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίαν. Δὲν γνωρίζωμεν καλῶς ποῖα ἀπρόβλεπτος τῆς τύχης περιπέτεια ἐπελθούσα διετάραξεν αὐτὸν καὶ πάλιν· τὸ μόνον ὅπερ γνωρίζωμεν εἶναι ὅτι ὑποπτευθεὶς τὸν δούκα τοῦ Οὐρβίνου ἔφυγεν ἐπανελθὼν καὶ πάλιν εἰς Πεδεμόντιον.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΙΣ.

Α'.

Φιλτάτη μου Κλεαρέτη!

Ἐκπαλαὶ οἱ ἄνθρωποι καθ' ὅλα τὰ ἔθνη, περὶ μὲν τῆς τῶν ἀρρένων ἀνατροφῆς παντοιοτρόπως ἡσυχολοῦντο καὶ ἐφρόντιζον, περὶ δὲ τῶν θηλέων ὀλιγώρουν ἢ μᾶλλον οὐδαμῶς ἐσκέπτοντο, ὡσεὶ αἱ γυναῖκες νὰ ἦσαν πάντῃ ἀλλότριαι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, μὴ συλλογίζόμενοι, πρῶτον ὅτι αὐταὶ συγκροτοῦσι τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων τῆς γῆς, (1) δεύτερον ὅτι διὰ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν καὶ

(4) Les femmes, de quelque condition qu'elles soient, méritent une culture toute aussi soignée que les hommes. Ne sont elles pas dans leur genre des êtres aussi parfaits que les hommes? (Betzky).

L'éducation des femmes influe singuliere-

ἀναγκαίου συνδέσμου μετὰ τῶν ἀνδρῶν, γίνονται πρόξενοι τῆς εὐδαιμονίας ἢ ἀθλιότητος των, (2) τρίτον ὅτι παρ' αὐτῶν οἱ οἴκοι κυβερνώμενοι εὐτυχῶν ἢ καταστρέφονται, (3) τέταρτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι ἡ ἀγωγή τῶν παιδῶν εἰς αὐτὰς ἐγκαταλείπεται, καθ' ἣν ἡλικίαν αἱ ἐντυπώσεις εἰςὶ ζωηραὶ καὶ βαθεῖαι. (4)

Τί δύνανται ἄραγε νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς παιδας των αἱ μητέρες ἐκείναι, αἵτινες νηπιόθεν ἀφίενται ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τιθῶν ἐκλεγεγμένων ἐκ τοῦ χύδην καὶ ἀμαθοῦς λαοῦ; Ποίας παραινέσεις καὶ συμβουλὰς δύνανται νὰ δώσωσιν, ἀνατραφεῖσαι ἤδη ὑπὸ τροφῶν, αἵτινες οὐδὲν ἐνεχάραξαν εἰς τὴν μνήμην των ὑγιᾶς εἰμὴ δεισιδαιμονίας καὶ χαμαιζήλια αἰσθημάτων; Δὲν εἶναι ὅθεν παράδοξον, ἂν μεταξὺ τῆς κοινωνίας μας, ὁ ὀρθὸς λόγος φαίνεται τοσοῦτον σπάνιος. Κάτω ὁ ἀρχαῖος, μολονότι εἶχεν εἰς τὸν υἱὸν του παιδαγωγὸν σοφόν, ὁσάκις ὁμως ἐλάμβανεν εὐκαιρίαν ἀπὸ τῶν κοινῶν ὑποθέσεων, μετεχειρίζετο αὐτὴν εἰς ἐπιμέλειαν τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ.

Οὐδὲν ἀτοπώτερον, πραγματικῶς, τῆς συνήθους ἀνατροφῆς ἦν δυστυχῶς σήμερον διδούσιν παρ' ἡμῖν εἰς τὰς γυναῖκας, καθότι οὐδὲν ἄλλο διδάσκουσιν εἰς νεάνιδα εἰμὴ τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν καὶ καλλωπίζεσθαι. Ποτὲ δὲ αὕτη δὲν ἀκούει νὰ ὀμιλῶσιν οἱ περὶ αὐ-

ment sur le caractère et la félicité des peuples sur l'ordre social et la prospérité des Etats. (Mme. J. Borde.)

(2) C'est par l'éducation des femmes qu'il faut commencer celle des hommes. (J. Say).

(3) Comme la conduite des femmes influence ordinairement beaucoup sur le bonheur ou le malheur des particuliers des familles et de la société toute entière, on ne saurait trop s'appliquer à former de bonne heure leur esprit et leur cœur, (Reyre).

(4) Elever un homme, c'est former un individu qui ne laisse rien après lui; élever une femme, c'est former des générations à venir. (Ed. Laboulaye).

— Il faut apprendre aux femmes ce qu'elles doivent plus tard enseigner aux enfants qui naîtront d'elles. (Em. de Girardin).

τὴν περὶ εὐθύτητος, μετριοπροσύνης καὶ λοιπῶν ἀρετῶν ἀναγκαιῶν εἰς τὸ φύλον τῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς νεαρᾶς αὐτῆς ἡλικίας τῇ δίδουν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ὀφείλει νὰ προσποιεῖται καὶ μεταχειρίζεται δίκην Παλλαδίου τὰ ψευδῆ θέληγτρα, ὡς μέλλοντα νὰ ἀπορραίσωσι περὶ οὗς εἰς τὴν κοινωνίαν θέσεώς τῆς καὶ ἄ-τινα οὐσιώδη χαράττονται εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνεξάλειπτως, ὡς τὰ ζωηρὰ καὶ ἀνεξίτηλα χρώματα τὰ μὲ αὐτὸ τὸ ὕψωμα μόνον κατα-τριβόμενα.

Σὺ ὅμως, φιλάτη μου, κτύχησας νὰ λάβῃς τὴν ἀρμόζουσαν ἀληθῆ εἰς Ἑλληνίδα νεάνιδα ἀνατροφὴν, διὸ οὐδὲν ἄλλο προτιθεμαι ἐνταῦθα, εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἡ συνεχῆς μελέτη συγγραφῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀσχοληθέντων, καὶ ἡ μικρὰ μου πείρα μὲ ἐδίδαξε νὰ σοὶ ἀπευθύνω τὰς ἀκολουθούσας παραινέσεις, ὡς μικρὸν δεῖγμα τῆς πρὸς σὲ ἀδελφικῆς μου ἀγάπης, ἀκολουθῶν ὡς ὑπόδειγμα τὰς σοφᾶς συμβουλᾶς ἃς ἡ περιώνυμος δι' αὐτῶν καταστᾶσα Μαρκεσία Λαμπέρτ, ἀπέτεινεν εἰς τὴν θυγατέρα τῆς. Εὐελπίζομαι δὲ ὅτι θὰ δεχθῆς αὐτάς, ὡς δέχουσαι ἐκάστοτε τὰς τῶν φιλοστόργων σου γονέων νοουθεσίας. Προσεγγί-ζει πλέον ἡ ὥρα καθ' ἣν θὰ εἰσεέλθῃς εἰς τὸν κόσμον, ἔνθα κατὰ τὸ σῆμα σὲ ἀναμένουσιν ἀγῶνες καὶ κίνδυνοι πολλοί. Εἰσελθε λοιπὸν μὲ θάρρος, καθωπλισμένη οὐχὶ μόνον μὲ τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ καὶ φρουρουμένη ἀπὸ τὰ φρονήματα τῆς ἀγαθοῦς ἠθικῆς, ἧτις ἀπαρτίζει καὶ καθιστᾶ πάντα ἀνθρώπον τέλειον.

*Εἰρήσω!

B.

*Ὅσαι τῶν γυναικῶν ἔλαβον, φιλάτη μου, τὴν ἐπιπόλαιον καὶ ἀτελῆ ἀνατροφὴν ἣν ἐν τῷ προλόγῳ ἐσκικράφησα, προϊούσης τῆς ἡλικίας περιπίπτουσιν εἰς χάος βιοτικῆς ἀργίας, καθότι καθ' ὃν πρῶτον ὁ κόσμος αὐτάς, οὕτω καὶ αὐταὶ τὸν κόσμον ἀπολείπουσι· καὶ τὸ μὲν παρελθὸν διεγείρει πόθους, τὸ δὲ παρὸν ἐπιφέρει λύπας, καὶ τέλος τὸ μέλλον προξενεὶ φόβους. (1) Μόνη δὲ ἡ θρησκεία τὰ πάντα κατευνάζει καὶ παρηγορεῖ, ἐπειδὴ αὐτὴ καὶ

(1) Βλέπε ἐπιστολὰς τῆς Κ. Ἐλισάβετ Μίλτονος. Περὶ γυναικείας ἀνατροφῆς. Ἐπιστ. 1.

μὲ τὸν Θεὸν μᾶς ἐνόει, καὶ μὲ τὸν κόσμον ὡς καὶ μὲ ἑαυτοὺς μᾶς συμβιβάζει.

Ἡ θρησκεία μᾶς παρέχει χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὴν μέλλουσαν αἰωνιότητα, συμβιβάζουσα τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, καθι-σταμένη συνάμα καὶ ἡ μόνη ἀσπίς ἡμῶν· μόνη αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθῆς ἀντιλήπτωρ καὶ ἀρωγῆς εἰς τὰς περιπετείας αἰτινες περιμένουσιν ἕνα ἕκαστον. Τῶν ἀρχαίων τις ἔλεγε, αἰεὶ περι-βεβλημένοι τὸν τῆς ἀρετῆς μακιδύαν· περι-βλήθητι ὅθεν καὶ Σὺ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λό-γους, τὸν πολυτελῆ καὶ ἀμίαντον μανδύαν τῆς θρησκείας. (1)

Πᾶσα νέα, εἰσερχεται εἰς τὸν κόσμον μὲ βε-βαίαν ιδέαν ὅτι θέλει εὖρει παρεσκευασμένην τὴν προσωπικὴν εὐδαιμονίαν τῆς, ὅθεν ταύτην διώκουσα καὶ μὴ δυναμένη νὰ εὕρῃ, ὡς ὁ ἕναγ-καλιζόμενος τὴν νεφέλην, ἀδημονεῖ καὶ ταράτ-τεται.

Αἱ ἡθοναὶ τοῦ κόσμου εἰσὶν ἀπατηλαὶ φροῦ-δαὶ καὶ πικρίας μισταί, διότι πάμπολλα ὑπι-σχνόμεναι ὀλίγιστα ἀποδίδουσιν, ἀναζητού-μεναι ταλαιπωροῦσιν, ἀπολαύμεναι δὲν εὐ-χαριστοῦσιν καὶ ἀπομακρυνόμεναι ἀπελπί-ζουσιν.

*Ἴνα στηρίξῃς ὅθεν τὰς ἐπιθυμίας σου, σκέφ-θητι, ὅτι δὲν θέλεις εὖρει ἐκτὸς ἑαυτῆς ἄλλην εὐδαιμονίαν βεβαιωτέραν καὶ μονιμωτέραν. Ἐ-πειδὴ τὰ μὲν αἰσθήματα τῶν τιμῶν καὶ τοῦ πλούτου καθίστανται ὑπὸ τῆς ἐξέως ἢ τα-χέως ἢ βραδέως φροῦδα καὶ ἐξίτηλα, ἡ δὲ κτήσις διεγείρει νέας ἐπιθυμίας, τὰς ὁποίας ἅμα ἀποσθεσθῶσιν διαδέχονται ἐκ νέου ἕτε-ραι, διὸ καὶ πρὶν τὰς δοκιμάσεις, δύνασαι νὰ διάγῃς χωρὶς αὐτῶν, ἀφοῦ ὅμως ἀπαξ τὰς γευθῆς, τότε γενόμεναι ἐκ περιττῶν ἀναγ-καίαι, σὲ καθιστῶσι πολὺ δυστυχιστέραν παρὰ πρότερον· καθότι ἀφοῦ τὰς ἀπολαύσεις σοὶ φαίνονται διὰ τῆς ἐξέως ὀλιγότιμοι, καὶ πάλιν ὅταν τὰς στερηθῆς μένεις ἐνδεὴς καὶ ἄπορος· μόνον ἡ ἀπὸ τῆς χείρονος εἰς τὴν κρείττονα κατάστασιν μετάβασις προξενεὶ ἐνεργητικωτέ-ραν τὴν συναίσθησιν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἐξὶς καθιστᾶ τὰ τῆς ἡδο-νῆς αἰσθήματα ἐξίτηλα, φείδου σεαυτῆς μὴ διατρέχῃς ἀπερισκέπτως τὸ μάταιον τοῦτο καὶ κινδυνῶδες στάδιον καὶ μὴ ἐπιθυμῆς τὰ πα-θήματα νὰ σοὶ γείνωνται μαθήματα, ἀλλ' ἐκ

(1) Ἠθικὴ Βάμβα. Περὶ θρησκείας. Σελ. 120.

τῆς νεαρᾶς σου ἡλικίας γυμνάζου καὶ νὰ φρο-νῆς ὀρθῶς καὶ νὰ πράττῃς ὀρθότερον. Ἀναμι-νήσκου ἐφ' ὅλης σου τῆς ζωῆς ὅτι ἡ ἀληθῆς εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἡ-συχίαν (1), εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον (2) καὶ εἰς τὴν τῶν χρεῶν ἐκπλήρωσιν· καὶ τέλος μάθε, ὅτι τότε μόνον εἴμεθα εὐτυχεῖς, ὅταν αἰσθανώ-μεθα τὰς ἡδονὰς γεννωμένους ἀπὸ τὸ βάθος αὐ-τὸ τῆς καρδίας μας.

Τόσον δὲ ἀναγκαίαι εἰσὶν αἱ ἐντολαὶ τῆς φρονήσεως ὥστε ὅσον βαθέως καὶ ἀν ἐγγρα-χθῶσιν εἰς τὴν καρδίαν μας, πάλιν ὀφειλωμεν νὰ θεωρῶμεν, ὅτι εἰσὶν ἥττον τοῦ δέοντος· εἶ-ναι δὲ ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐκείνοι μᾶλλον πλησιάζουσιν εἰς τὴν ἀρετὴν, ὅσοι πρὸ πάντων ἀσχολοῦσι τὸν νοῦν περὶ τὰς σκέψεις, πληροῦν-τες τὴν καρδίαν ἠθικῶν ἀξιομάτων. *Ὅστις δὲ κανονίζει καὶ διευθύνει τὰς ἐσωτερικὰς κι-νήσεις τῆς ψυχῆς του, καὶ τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις αὐτοῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦς θεοῦ αὐτοῦ νόμους, οὗτος προσέχει νὰ μὴ παραπικράνη τὸν πλησίον αὐτοῦ οὐδ' εἰς τὰ πλέον μικρὰ πράγματα· φυλάττει καθαρὸν καὶ ἀδιάφθορον ὃν ἔλαβε παρὰ Θεοῦ ὀρθὸν λό-γον· εἶναι μετρίοφρων ἐν ταῖς εὐτυχίαις, καρ-τερικὸς ἐν ταῖς δυστυχίαις, γλυκὺς ἐν ταῖς συ-ναναστροφαῖς, ὑπομονητικὸς εἰς τὰς ἐνοχλήσεις, πρῶτος εἰς τοὺς ἐλέγχους, δίκαιος καὶ πιστὸς ἐν ταῖς συναλλαγμασι, καὶ συντόμως, ἀφομοίωμα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὅσον ἐνδέχεται εἰς τὴν ἀν-θρώπινον φύσιν (3).

Τινὲς λέγουσιν ὅτι ὑπάρχουν δύο προλήψεις εἰς τὰς ὁποίας ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὑποτασ-θῶμεθα· ἡ θρησκεία καὶ ἡ Τιμὴ. Πλὴν ἡ θρη-σκεία πρόληψις; Ἄπαγε! Πρόληψις εἶναι δόξα τις ἐπίσης δυναμένη νὰ θεωρηθῇ ἀληθῆς ὡς καὶ ψευδῆς· ἐνῶ ἡ θρησκεία εἶναι ἀψευδῆς, βεβαία καὶ ἀλάνθαστος. Ἡ δὲ τιμὴ εἶναι μὲν ἔργον ἀνθρώπινον, οὐχ ἥττον ὅμως ὅσοι τὴν παρη-

(1) Dolor animi gravior est duam corporis dolor. (P. Syrus).

(2) Ἔστιν οὖν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράτ-τειν ὅταν τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς μὴ κω-λύῃ τὸ λογικὸν ἐνεργεῖν τὴν αὐτοῦ ἐνεργεῖαν.

(Ἄριστ. Ἠθικ. Βίβλ. Β'. Κεφ. Γ')

(3) Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος εἰμί. (Ἀ'. Πέτρ. Κεφ. Α')

μέλησαν ὑπέφεραν οὐκ ὀλίγας δυστυχίας. Ἄ-νάγκη πᾶσα ὅθεν ὡς τὸ τῆς θρησκείας οὕτω καὶ τὸ τῆς τιμῆς ἡμῶν φρόνημα νὰ ἐπιστηρίζωμεν ἐπειδὴ τοῦτο καὶ τὸν βίον μας αὐτὸν κανονί-ζει καὶ εἰς ἀνάπαυσιν συντελεῖ. Οὐδὲν ἄλλο ταράττει τὴν ἀνεσίμ μας εἰμὴ τὸ νὰ φρονῶμεν κατ' ἄλλον τρόπον καὶ κατ' ἄλλον νὰ πράτ-τωμεν. Ἡ θρησκεία (1) ὅθεν καὶ ἡ τιμὴ (2), ἃς ἦνε πασῶν τῶν πράξεων σου, φανερῶν τε καὶ ἀφανῶν τὰ κύρια ὄργανα· ἐπομένως ἔσο ἀ-κλονήτως ἐστηριγμένη εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀξιώ-ματα, καὶ μὴ θεωρῆς τὴν τῶν γυναικῶν ἀρε-τὴν ὑπὸ τῆς συνθητικῆς προσδιοριζομένην, ἀλλ' οὔτε νὰ νομίζῃς ὅτι μόνον πρὸς ἀνθρωπαρέ-σκεια εἶσαι ὑπόχρεως νὰ φυλάττῃς τὰ καθή-κοντα, καὶ ὅτι τέλος ὁσάκις παραβαίνουσα λα-θάνεις δὲν εἶσαι εὐθύνης ὑπόδικος, ἀλλὰ σκέ-ψου, ὅτι ἔχεις δύο δικαστήρια ἀναπόδραστα, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ὀφείλεις νὰ δίδῃς λόγον, τὴν συνείδησιν τούτέστι καὶ τὸν κόσμον· καὶ τὸν μὲν κόσμον δύνασαι ἐνίοτε νὰ λανθᾶς οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν συνείδησιν. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Κικέρων. «Μεγαλητέρα τιμωρία εἰς τὸν κακο-ποιὸν δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὴν συνείδησιν· διότι δὲν ταράττουσιν οὐδὲ καταδιώκουσιν αὐτὸν Ἐ-ριννύες φλογόφοροι, ἀλλ' οἱ ἐσωτερικοὶ καὶ ἀ-χώριστοι ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεως, οἵτινες εἰσὶ αἱ ἀμοιβαὶ τῆς κακίας».

Λοιπὸν, ἀφ' ἐνός μὲν, αὐτὴ ὑπὲρ ἑαυτῆς ὀφείλεις νὰ μαρτυρήσῃς γινώσκουσα εὐσυνει-δότης, ὅτι εἶσαι ἀθῶα· ἀφ' ἑτέρου δὲ, πρό-σεχε μὴ παραμελῆς καὶ τὴν τοῦ Κόσμου ὑπό-ληψιν, διότι ἐκ τῆς καταφρονήσεως τῆς κοινῆς δόξης, γεννᾶται ἡ τῆς ἀρετῆς περιφρόνησις.

*Ὅταν περιπλεχθῆς εἰς τὰ τοῦ κόσμου καὶ λάβῃς σχέσιν μὲ τοὺς ἀνθρώπους, τότε θέλεις γνωρίσει ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπαπειλῆ-σαι ὑπὸ τῶν νόμων, διὰ νὰ ἐμμείνῃς εἰς τὰ καθήκοντα· καθότι τῶν παρεκτρεπομένων τὸ παράδειγμα καὶ αἱ ἐπακολουθοῦσαι εἰς αὐτοὺς

(1) L' amour de la religion conduit néces- sairement à la pratique ds toutes les vertus morales et sociales.

(Mme Mirmont).

(2) L'honneur essentiel d'une femme con- siste dans sa vertu,

(Mme Vergyur).

συμφοραὶ καὶ περιπέτειαι, θέλουσιν εἶσθαι ἰκαναὶ ν' ἀναστειλωσὶ καὶ τὴν πλέον ὀρμητικὴν κλίσιν σου· διότι οὐδεμία τῶν κομφοπερπῶν γυναικῶν δύναται νὰ ἀρνηθῆ (ἂν θέλῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν), ὅτι τὸ νὰ λησμονῆ τις τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἶναι τῶν δυστυχημάτων τὸ ἔσχατον (1).

Ἡ αἰδῶς εἶναι διάθεσις ἀπὸ τὴν ὁποίαν καρποφοροῦμεθα τὰ μέγιστα· μὴ συγχέῃς ὅμως τὴν αἰσχύνην μὲ τὴν αἰδῶ, καθότι ἡ μὲν αἰσχύνη διαταράττει μόνον τὴν ἡσυχίαν μας χωρὶς νὰ ῥυθμίσῃ τὰ ἦθη μας, ἡ δὲ αἰδῶς μᾶς ἀποτρέπει ἀπὸ τὴν πράξιν τῶν αἰσχυρῶν διὰ τὸν φόβον τῆς ἀτιμίας· ἄς ὁμολογήσωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ διάθεσις αὕτη εἶναι τῶν γυναικῶν φίλος πιστότατος (2).

Μὴ νομίζῃς ὅμως ὅτι μόνη σου ἀρετὴ πρέπει νὰ ᾖ καὶ ἡ αἰδῶς, ὡς πλείστα τῶν γυναικῶν νομίζουσιν, ἀγνοοῦσαι πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν καὶ θεωροῦσαι τὴν αἰδῶ ὡς ἐξαρκούσαν· διὸ καὶ ἀξιώσῃς διὰ ταύτην καὶ μόνην νὰ ἀποκλείωνται ἀπὸ τὰ τῆς κοινωνίας χρέη, τὰ ἀναγκαῖα ἄλλως τε διὰ τὸν πολιτικὸν δεσμόν, καὶ τὴν κατὰ χρέος ἐντιμον συνάφειαν, καὶ μόνον τοῦτο νὰ ᾖ ἀτιμωρητὴ ἀλαζόνες καὶ φιλόσοφοι, ἀλλὰ ἔσο βεβαία ὅτι ἡ αἰδῶς οὐ μόνον τῶν λόγων σου καὶ τῶν πράξεών σου πρέπει νὰ προηγῆται, ἀλλὰ καὶ τὰ διαβήματά σου νὰ καθοδηγῆ καὶ τὰ βλέμματά σου νὰ διευθύνῃ καὶ τέλος ὅλην νὰ σὲ κοσμηῇ καὶ περικαλλύνῃ. Πρώτη σου ὄθεν στολὴ ἄς ᾖ καὶ ἡ κοσμιότης ἣτις εἶναι καὶ τοῦ αἰσχυροῦ περικάλυμμα καὶ τῆς καλλονῆς παραπλήρωμα.

Δὲν εἶσαι, φιλιτάτη μου, φυσικῶν χαρίτων

(1) Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔλεγε τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν γνωμικῶν τὸ «Γνώθι σαυτόν». Ἴδου τί λέγει καὶ ὁ Aguyard περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου. Femmes! ne l'oubliez point! la bonne tenue et la décence sont les sentinelles de votre vertu. Prenez garde au laisser-aller! du laissez faire il n'y a guère que l'épaisseur d'un fichu mal mis.

(2) La pudeur pare la beauté, comme la rosée embellit la nature (Lahouisse). — Κινεζικὸν δὲ τι ἀπόφθεγμα τοῦ σοφοῦ Λι-Χι ἀποφαίνεται οὕτω. — Ἡ αἰδῶς εἶναι ἡ ἀνδρία τῶν γυναικῶν.

ἄμοιρος ἀλλ' οὔσα ἐστερημένη καλλονῆς ὑπερφυοῦς ἀναπλήρωσον τὸ ἔλλειπές με τὴν ἠθικὴν τῶν πράξεών σου διακόσμησιν. Εἰς τῶν ἀρχαίων λέγει· ἡ ὠραιότης εἶναι τυραννία σύντομος καὶ τῆς φύσεως τὸ πρῶτον προδύμιον· φέρουσι δὲ αἱ ὠραιαὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου των τὰ συστατικά των γράμματα. Ἀληθῶς τὸ κάλλος ἐμποιεῖ αἶσθημα τέρψεως εἰς τὰς καρδίας μας προκαταλαμβάνον αὐτάς· διὸ μὴ παραμελῆς τὰ φυσικά σου χαρίσματα, ἀλλ' ἐπιμελοῦ συνάμα ν' ἀποκτήσης καὶ πλεονεκτήματα ἐπέισακτα. Τὸ τυραννικὸν ὅμως τοῦ κάλλους ἐπὶ πολὺ δὲν διαρκεῖ, ἀλλ' ὡς ῥόδον ἀπανθεῖ καὶ μαραίνεται ἐν βραχεῖ, διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες αἱ μηδὲν ἕτερον ἐκτὸς τῆς καλλονῆς κεκτημένα εἰσὶ πτωχαὶ καὶ ἄθλια (1).

Πρὸς ὅσους δὲ τῶν ἀνδρῶν σοὶ προσκαλλῶνται διὰ τὰ φυσικά σου θέληγτρα, δεῖξον φιλιαν χρηστοθήτη καὶ ἄκακον ὥστε νὰ ἐλκύσῃς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐδραίας ἀρετῆς καὶ τῶν ἀξιοπερπῶν προτερημάτων σου (2).

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΒΑΚΧΙΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΔΕ ΣΕΝ ΦΕΛΙΞ.

(Συνέχεια. — Ἴδε φυλ. Δ'.)

Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ Ἑσπερος μαρμαίρει ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ,

(1) Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔλεγον. Δύσμορφος εἶναι μᾶλλον ἢ καλὴ κακὴ. Γαλλικὴ δὲ τις παροιμία λέγει· ὁ μαργαρίτης ἀγνοεῖ τὴν ἀξίαν του· τὸ ἄνθος τὸ ἄρωμα του· διὰ νὰ ὑπερτερῆσῃ τὸν μαργαρίτην καὶ τὰ ἄνθη νέα κόρη, ἀγνοεῖ τὴν καλλονὴν σου.

(2) Toutes les femmes pourraient être belles; il n'y est pas de figure si irrégulière qu'elle ne puisse produire une impression agréable lorsque elle est animée par des pensées nobles et aimantes. Si la douceur n'est pas la première vertu de la femme, elle est peut-être son plus puissant moyen de bonheur. (V. Maquel.)

φορεῖον τι ἔβαινε βραδέως, ὑπὸ τεσσάρων φερόμενον Λιβουρνίων δούλων. Ἐτεροὶ δούλοι ἠκολούθουν, βαδίζοντες ἀνά δύο καὶ ἐν σιγῇ. Ἀνὴρ τις συνώδευε περὶ τὸ φορεῖον, πλησιάζων ἐνίοτε εἰς τὸ ἀργυροκέντητον παραπέτασμα ὅπως ἀποκριθῆ εἰς τὰς διαφόρους τοῦ κυρίου ἐρωτήσεις. Εἰς ἱερεὺς τοῦ Διὸς διέβη πλησίον τοῦ φορεῖου, φέρων εἰς τοὺς βραχιόνάς του δύο κρινὸν ἀνούμενον νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Μάτην ὁ ἱερεὺς προσεπάθησε νὰ τὸν σύρῃ ἐκ τοῦ κέρατος· ὁ ἀπειθὴς κριὸς ἐφαίνετο μὴ συγκατατιθέμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν πόλιν ἢ φερόμενος ὑπὸ τοῦ θύτου· καὶ ἐν τούτοις, πάλιν ἐλάκτιζε διὰ τῶν ποδῶν καὶ κατέβαλεν ἀγῶνας ἰκανοὺς νὰ ἀνατρέψωσιν ἀνδρᾶ ἤττον εὐρωστον τοῦ ἱερέως τούτου τοῦ Καπιτώλιου. Τοῦτο ἰδὼν, ὁ ἐν τῷ φορεῖῳ ἄρχων διέταξε τοὺς φορεῖς αὐτοῦ νὰ σταθῶσι, καὶ εἶπεν εἰς τὸν βραστάζοντα τὸν κριόν.

— Μέγας εἶναι ὁ κόπος σου! Θέλεις ἕνα τῶν δούλων μου ὅπως σὲ βοηθήσῃ νὰ δαμάσῃς τὸν νέον τούτον Βάρβαρον;

— Εὐχαριστῶ! ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς ὑποκλινόμενος. Ἐὰν ἡ Ῥώμη ἐδάμασε τὸν κόσμον ὁλόκληρον, εἰς ἱεροθέτης θὰ δαμάσῃ εὐκόλως τὰς δυνάμεις ἐνὸς κριοῦ.

— Ἀλλὰ τί τῷ ἔκαμες δυνάμενον νὰ τὸν παροργίσῃ τόσον; ἐπανελάθεν ἡ φωνὴ ἐκ τοῦ φορεῖου.

— Οὐδὲν πλέον τοῦ συνήθους. Τὸν συνέλαβον ἐντὸς τῆς μάνδρας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρώτων του, καὶ τὸ ὁμολογῶ, ἀλλὰ διατί; διὰ νὰ τὸν θυσιάσω εἰς τὸν Δία. Καὶ ὁ ἄφρων οὗτος τὸ μωρὸν τοῦτο κέρας, δὲν ἐνοεῖ τὴν τοιαύτην τιμὴν. . . . Ἴδὲ τον, λακτιζει καὶ μὲ παῖει διὰ τῶν κεράτων.

— Ἀλλὰ, ἐπανελάθεν ἡ φωνὴ, ἔσο εἰλικρινής. Τί εἶναι προτιμώτερον, νὰ ἀποθάνῃ τις ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ βωμοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἢ νὰ ζῆσῃ ὑπὸ τὴν στέγην τῆς καλύβης του πλησίον τῶν ἐρώτων του;

Οἱ κριοὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι προτιμώτερον τὸ δεῦτερον, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς γελῶν.

— Ἄ! ἔκραξεν ἐκ τοῦ φορεῖου ἡ φωνὴ, εἶμαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ κατὰ τι κριὸς; διότι, τῇ ἀληθείᾳ, σκέπτομαι ὅπως τὸ μεταξύ τῶν ἰσχυρῶν βραχιόνων σου σφαδάζον κερασφόρον ζῶον.

Ὁ ἱεροθέτης ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδόν του· ἀλλ' ὁ κριὸς ἀπηλλάγη τῶν ἐχθρῶν χειρῶν, καὶ ἔφυγε σκιρτῶν διὰ μέσου τῆς

πεδιάδος. Μάτην ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς ἀνέσυρε τὴν ἐσθήτα αὐτοῦ καὶ ἔδραμε κατόπιν τοῦ αἰχμαλώτου του. Ὁ ἔραστής τῶν λευκῶν ἀμνάδων ὑπερεῖχε κατὰ τὴν ταχύτητα, ὠθούμενος ὑπὸ τῆς θερνῆς πνοῆς τῆς ἐλευθερίας.

— Ἐπίστρεψον, ἐπίστρεψον, Καπιτώλιε φίλε μου! ἐφώνησεν ὁ κύριος τοῦ φορεῖου. Ἄφες αὐτὸν νὰ ἀνακτήσῃ τοὺς ἀγρούς, τὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας· εἶναι κριὸς ἠρωϊκός, εἶναι ἐραστής, εἶναι συνετός. Ἦθελες τῷ ἐπιχρυσώσῃς τὰ κέρατα, ἤθελες τὸν στέψῃ με ἄνθη, καὶ ἀκολουθῶν ἢ ἱερὰ μάχαιρα ἤθελε τῷ ἀνατινάξῃ τὸ αἷμα ἐκ τοῦ αὐχένος. Τὰ σπλάγχνα του ἤθελον ἀποκαλύψει τὸ πεπρωμένον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ κόσμου. . . Ὅποιας, τῷ ὄντι τιμὰς τῷ ἐπιφυλλάσσοντο! Ἀλλ' ἰδοὺ αὐτὸς τρέχων εἰς τὰς ἐρήμους, ἰδοὺ αὐτὸς προτιμῶν τοὺς τραχεῖς βράχους τῶν θείων ἠδονῶν. . . .

Ἄφες αὐτὸν, ἱερεῦ, φίλε μου· καὶ, ὡς αὐτὸν εἶθε νὰ ἄφηναν ὁμοίως ἐν εἰρήνῃ τοὺς πτωχοὺς θνητοὺς τοὺς ἀγαπῶντας μᾶλλον τὴν ἐλευθερίαν ἢ τὴν δόξαν τοὺς παθοῦντας μᾶλλον ἐν ἐρωτικῶν βλέμμα ἢ τὰς χειροκροτήσεις ὀλοκλήρου λαοῦ. Ὑγίαινε, ἱεροθύτα τοῦ Φλαμενίου! Ζήτησον κριοὺς ἤττον ἐναντιούμενους εἰς τὰς θείας τιμὰς.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸ φορεῖον ἐξηκολούθησε τὴν ὁδόν του. Ἡ νύξ ἐξέτεινεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς πᾶσαν τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτῆς λαμπρότητα. Αἱ δροσεραὶ αὔραι ἔπιπεν, καὶ ὁ κύριος καὶ οἱ δούλοι ἐμεθύσκοντο ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ὀσμῆς τῶν ἀνθισμένων ἐλαιῶν καὶ τῶν ἀγρίων ῥόδων. Ὀλίγα μίλια μακρὰν τῆς ἐπιταφίου πυραμίδος ἦν συναντᾶ τις παραπορευόμενος πῆν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, τὸ φορεῖον διέταχθη νὰ σταθῇ. Νεανίας δὲ τις περιβεβλημένος τῆθεννον πιδήρη κατήλθε τοῦ φορεῖου, καὶ, στήριχθεὶς ἐπὶ τοῦ βραχιόνος ἀπελευθέρου τινὸς ἐθάδισε πρὸς τι μικρὸν δάσος πιτύων. Οἱ δούλοι ἐστάθησαν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως περιμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου. Ὁ νέος, λοιπὸν οὗτος, ἦτο ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας Μάρκελλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ εὐνοουμένου του καὶ ἱατροῦ του Ἀτιδος.

Ἀφικθέντες παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους ἔστησαν πλησίον βωμοῦ τινος ἀφιερωμένου εἰς τὰς Δρυάδας. Ὁ Μάρκελλος ἐρείδιόμενος ἐπὶ τινος λίθου, διέτρεχε διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς κυανοχρόους κόλπους τῶν περίξ λοφίσκων. Ὑψαύχενες ἀλόαι βλαστάσιον τῆδε κάκεισε ἐ-

σειον τὰς ὑπὸ πλατυπετάλων ἀνθέων ἐστεμμένας κορυφὰς τῶν. Ἦθελεν εἶπει τις ὅτι εἰσὶ φαντάσματα συνδιαλεγόμενα μεταξὺ τῶν. Ὁ Μάρκελλος ἐστράφη πρὸς τὸν Ἄτιν, καὶ τῷ εἶπε.

— Ἡ Λύδα δὲν θὰ ἔλθῃ!

— Σοὶ τὸ ὑπεσχέθη, Καίσαρ.

— Ἄλλ' εἶναι γυνή, ὧ προσφιλέστατέ μοι ἀπελεύθερε!

— Ἴσως αἱ Βακχίδες ἔχουσι περισσοτέραν ἐλίκρινειαν ἢ σωφροσύνην καὶ λογικόν.

— Μὴ ὑβρίζῃς αὐτὴν οὕτω, Ἄτις. Ἐὰν τὴν ἐβλεπες! Ὁμοιάζει τὴν κυνηγετικὴν Ἄρτεμιν!

— Οἱ θεοὶ νὰ μὲ φυλάξωσι ἀπὸ τοῦ νὰ κρίνω πρὶν ἢ γνωρίσω. Ἄλλ' ὅμως μία ἱέρεια τοῦ Βάκχου διατρέχουσα τὰς πεδιάδας μετὰ τῶν ὀπαδῶν τοῦ φιλελευθέρου Θεοῦ. . . .

— Πολὺ καλὰ Ἄτις καὶ ἐγὼ δὲν ἐσκέφθην τὰ αὐτὰ ὅτε τὴν κατεδίωκον διὰ μέσου τῶν βράχων. Ἄλλὰ πόσον ἡσχύνθη διὰ τὴν ἀπατηλὴν κρίσιν μου, ὅτε ἡ εὐγενὴς αὐτὴ ἱερία, ἐμπροσθεῖς εἰς τοὺς βραχίονάς μου, μοι προσέφερε τὸ στέμμα τῆς καὶ μὲ ἰκέτευσεν νὰ τὴν ἀεθλοῦμαι.

— Ὁ Μάρκελλος ἔγεινεν ἐρωτὸλόγητος;

— Δι' ἄλλην του τὴν ζώην.

— Ὁ Μάρκελλος ἐδαμάσθη ὑπὸ μιᾶς βακχίδος;

— Καὶ καυχᾶται διὰ τοῦτο.

— Ὁ Μάρκελλος θὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐρωμένην του;

— Ὁχι, Ἄτις, ὄχι βεβαίως, ἀλλὰ σύζυγόν του διὰ νομίμου γάμου.

— Καίσαρ, εἶσαι ὁ κληρονόμος τοῦ χρυσοῦ στέμματος.

— ὦ! πόσον τὸ στέμμα τοῦτο ἤθελεν ἀπαστράπτει περὶ τὴν ὠραίαν καὶ μέλαιναν τῆς Λύδας κόμην!

— Ἐλεος, κύριέ μου! Ἐπίτρεψον εἰς τὸ λογικὸν τὸν γηραλέον τούτον τοῦ ἀνθρώπου φίλον, νὰ ἔλθῃ πρὸς σὲ καὶ νὰ σοὶ δώσῃ τὴν πατρικὴν του συμβουλήν.

— Ἐλεος, ἰατρὲ μου! Ζήτησον ἀνεσφόρα βότανα κατασκευάσον θεραπευτικὰ φάρμακα διὰ τὴν υγίαν μου, καὶ ἐπικαλέσθητι τὸν Ἄπολλωνα, τὸν θεὸν τοῦ Κλ. . .

— Φεῦ! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ περίλυπος Ἄ

τις. Ἡ Λύδα αὕτη θὰ ἦναι ἀναμφιβόλως μάγισσα, καὶ τῷ ἔδωκε ἐπικίνδυνον φίλτρον.

Ἐλαφρὸς θρούς ἤκουσθη ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τὸν βωμὸν πυκνοῦ φυλλώματος καὶ ὁ Ἄτις ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐξερχομένην τῆς χλοερᾶς συστάδος τὴν ὠραίαν δρυάδα, προστάτριαν τοῦ μέρους ἐκείνου. Ὁ Μάρκελλος ἐπροχώρησε πρὸς αὐτήν, καὶ ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὰς χεῖράς τῆς. Ἡ θεὰ τῆς νυκτὸς ὑπεχώρησεν ὀλίγα βήματα, καὶ ἐσταύρωσε μεγαλοπρεπῶς τοὺς βραχίονας ἐπὶ τὸ στήθος.

— Ἴδού ἐγὼ, εἶπε. Ἦλθον μακρόθεν, τὸ βλέπεις κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὦραν ἢ σοὶ ὑπεσχέθη καὶ εἰς τὸν ὠρισθέντα τύπον. Μὲ ἔσωσες τοῦ χειμάρρου, καὶ εἰσήκουσες τῆς αἰδήμονος αἰχμαλώτου σου. Σοὶ ὤφειλον δεῖγμα εὐγνωμοσύνης. Σοὶ τὸ ἔφερον. Λάβε τὸ τῶν ἄλλων τούτου κύπελλον ἔργον καλλιτέχνου κρητύου. Ἐχει διπλοῦν πυθμένα· δύαται νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ εἰς φαιδρὰς ἐορτᾶς καὶ εἰς τι τελευταῖον πένθιμον συμπόσιον, ἐάν ποτε μισήσῃς τὰς ἀλγηδόνας τοῦ βίου, καὶ θελήσῃς νὰ μεταβῇς εἰς τὰς εἰρηνικὰς τῶν σκιῶν χώρας.

Ὁ ἀπόκρυφος πυθμὸν τοῦ κυπέλου τούτου περιέχει δηλητηριώδη θανάσιμον, ὅπερ διὰ μυστηριώδους τινὸς ἐλατηρίου, δύναται νὰ ἀναμιχθῇ μετὰ τοῦ ἐν τῷ κύλικι οἴνου. Ἴδού τί ἔχω νὰ σοὶ προσφέρω, διότι ὑψηλὸν πρὸς σὲ τρέφω σεβασμόν, ὧ νέε Ρωμαῖε! τοῦ ὀπίου ἀγνώω ἐν τούτοις καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν οἶκον.

Ὁ Ἄτις οὐδόλως ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, διότι ὁ Μάρκελλος τῷ εἶχε νεύσει νὰ ἀπομακρυνθῇ. Ὁ νέος Καίσαρ ἔλαβε τὸ κύπελλον ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ὠραίας ἱερείας, καὶ τῇ ἀπεκρίθη μετὰ λυπηροῦ μειδιάματος.

— Τὸ δῶρον εἶναι ἄξιόν σου. Ἀναπλέξασα ἐντὸς τοῦ στήθους μου καταστρεπτικὸν πῦρ, θέλεις νὰ μοὶ παρέξῃς μέσον ὅπως ἀπαλλαγῶ τοῦ πόνου μου.

— Ἐ! καὶ τί κακὸν σοὶ προῦξεν ἡ δύναμαι νὰ σοὶ προξενήσω; ἀπάντησεν ἡ Λύδα. Σὺ εἶσαι νεανίας τῆς πόλεως, ἴσως τετυφωμένος καὶ ἄσωτος πατρικίας, ἴσως ἄρχων πλούσιος καὶ ἀδυσώπητος. . . . Ἐγὼ, δὲν εἶμαι εἰμὴ πτωχὴ κόρη τῶν ἐρήμων, ἀθλία βακχίς, διατρέχουσα τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας, καὶ διερχομένη τὸν πλάνητα βίου μου, ψάλλουσα ἄσματα εἰς τὸν θεὸν Βάκχον καὶ μεθυομένη ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀέρος.

— Λύδα, εἶπεν ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας, διατι

δὲν ἠθέλησας νὰ κατέχῃς ἄλλην τινὰ θεοῖν εἰς τὸν εὐρὺ τούτον κόσμον.

— Διατί; ἀπεκρίθη ἡ ἱέρεια τοῦ Βάκχου κινήσασα τὴν κεφαλὴν. Ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο, ἔχω τοὺς μυστικούς μου λόγους.

— Ἐὰν ἐκεῖνος ὅστις σοὶ ὁμιλεῖ, προσέθεσεν ὁ Μάρκελλος, ἦτο ἐλίκρινός ὡς ἡ θεὰ Ἀλθθεια καὶ πιστὸς ὡς τὸ βέλος εἰς τὴν χεῖρα ἐπιτηδείου τοξότου; . . .

— Τότε, δὲν θὰ ἀνήκεις οὔτε εἰς τὴν γενεὰν τῶν Πατρικίων, δέξοφεν ἡ βακχίς σείουσα τὸ πράσινον αὐτῆς στέμμα.

— Ἐὰν σοὶ ὠρρίζομαι περὶ τοῦ ἐρωτός μου ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἥρας· ἐὰν προσφέρω σοὶ τὴν ψυχὴν μου ὀλόκληρον, ἐπεκαλοῦμαι ὡς μάρτυρας τὴν σκιάν τοῦ πατρὸς μου καὶ τὴν τοῦ θεοῦ Ἰουλίου, προστάτου τῆς πόλεως καὶ τῶν Καπιτωλίων αὐτῶν; . . .

— Ὁ ἔλεγον νεανίσσε! ὅτι φοβεροὺς ἐπιχειρεῖς ὄρκους.

— Καὶ ἐὰν ἐτήρουν πιστῶς τοὺς τρομεροὺς τούτου ὄρκους; . . .

— Ὁ ἔσο θνητὸς δίκαιος καὶ εὐσεβής.

— Ἐ λοιπόν! Λύδα ἐὰν ἤμην ὁ θνητὸς δὲν εἶπες; . . .

— Ὁ ἔσοι ἔλεγον τότε: Πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν τῆς Ρώμης, ζήτησον μετὰ τῶν μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ φημιζόμενων οἰκογενειῶν, παρθένον ἀξίαν σου, καὶ ὀδήγησον αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς εἰς τὸ θυσιαστήριον νομίμου γάμου.

— Λύδα! ἀπήνης Λύδα! δὲν ἐννοεῖς ὅτι σὺ εἶσαι ἡ παρθένος ἢ ἐξέλεξαι;

— Νεανίσσε, εἶμαι Λύδα ἢ βακχίς.

— Ὁ ἔγειναι ἡ σύζυγος τοῦ Μαρκελλοῦ, υἱοῦ τῆς Ὀκταβίας καὶ ἀνεψιοῦ τοῦ Καίσαρος Ἀγούστου· ἡ ὁ Μάρκελλος θὰ ἀποθάνῃ ἀναλισκόμενος ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ ἐρωτός σου μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου τοῦ κυπέλλου σου.

— Μάρκελλος! ἐφώνησε Λύδα ἡ ἱέρεια. Ὁ Μάρκελλος θὰ νυμφευθῇ κόρην ἐκ τοῦ γένους τῶν Πατρικίων, καὶ θὰ ζήσῃ μετ' ἐκείνης περιτοχιζόμενος ὑπὸ τιμῶν καὶ φαιδρῶν τέκνων. Ὑγίαινε, φίλτατε, ὁ εὐνοούμενός σου κατασκοπεύει τοὺς λόγους ἡμῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ φωτοδόλος Φοίβη, ἰδού κρύπτει ἤδη τὸ ἀργυροῦν αὐτῆς κέρας εἰς τοὺς ἀτμούς τοῦ ὀρίζοντος.

— Λύδα, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὸ ὄνομα τῶν θεῶν ὄλων· μίαν ἀκόμη λέξιν ἐκ τῶν θελατικῶν χειλέων σου. . .

Ἡ ὀπτασία ἐφυγεν εἰς τὰς πυκνὰς τῶν φυλλωμάτων συστάδας. Ὁ Ἄτις ἐπανάγαγε τὸν μαινόμενον κύριόν του εἰς τὸ περιμένον αὐτοὺς φορεῖον.

Γ'.

Ἡ Ὀκταβία ἐγκατέλειψε τὴν Ρώμην, τῆς ὁποίας ἡ διαμονὴ κατέστη μισητὴ εἰς τὸν ἀσθενῆ υἱὸν τῆς, καὶ διήλθεν ἡμέρας τινὰς εἰς Λανούβιον, εἰς τὸν ἐξοχικόν οἶκον Καίσαρος Ἀγούστου τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ἄλλ' ὁ Μάρκελλος ἐπιθυμῶν ἀείποτε ἀπλήστως νὰ βλέπῃ νέους ὀρίζοντας, τὴν ἔπεισε μετ' οὐ πολὺ νὰ ἀφίσῃσιν τὴν Σαβίνην, καὶ ἐπειδὴ ὠμίλει συνεχῶς περὶ τῆς Βαίας καὶ τῶν κυανῶν αὐτῆς ὑδάτων, ἡ Ὀκταβία μετέβη ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ. Ὁλόκληρος σχεδὸν μὴν παρήλθεν ἀπὸ τῆς εἰς Βαίαν ἀφίξεώς τῶν. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἠδυνήθησαν νὰ συμβουλευθῶσιν ὅλα τὰ μαντεῖα τῆς Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ τῆς μυστηριώδους νόσου ἣτις ἔτηκε τὸν νέον Καίσαρα. Οἱ ἱερεῖς τῆς Πρενέστης ἐκήρυξαν συμφωνῶς τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν βιβλίοις, ὅτι ὁ Μάρκελλος ἴσως ἐδήχθη κοιμώμενος ἐντὸς κήπου ὑπὸ τῶν ἰσοδῶλων ὀδόντων μικροσκοπικῆς τινοῦ ἐχίδνης, καὶ διέταξαν καθαρτήρια λουτρά, καὶ πλείστας θυσίας εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν. Ἡ Σιβύλλη τῆς Κύμης ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς Ὀκταβίας ὑβρίσεν ἴσως ἀπερισκέπτως θεοτότητα τινα πλανωμένην εἰς τὰ δάση ἢ ἐπὶ τῶν θαλασσίων ἀκτῶν, καὶ ἡ Σιβύλλη πρὸς ἐξιλέωσιν ἐξήτει χρυσὴν λυχνίαν καὶ χαλκοῦν Κορινθιακὸν τρίποδα διὰ τὸ ἄντρον αὐτῆς. Ὁ Δελφικός Ἀπόλλων ἀπεκρίθη ὅτι ὁ κληρονόμος τοῦ κράτους, τότε ἤθελε θεραπευθῆ τῆς δεινῆς αὐτοῦ νόσου, ὅταν ἡ Ρώμη ἤθελεν ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ναὸν τῶν Δελφῶν ὅλα τὰ πλούτη ὅσα τῷ διήρπασε. Τέλος, τὸ μαντεῖον τῆς Ἐπιδαύρου ἔστειλε σωτήριόν τι φίλτρον εἰς τὸν νέον τοῦ Καίσαρος Ἀγούστου ἀνεψιόν, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν ἐζήτηε νὰ διατάξῃ ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος πρὸς ὄφελος τῆς εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν καθιερωμένης πόλεως, τὴν ἀνόρθωσιν τῶν πολλῶν πανηγύρεων καὶ ἀγώνων, πηγὴν τοῦ πλούτου τῆς πόλεως ταύτης. — Φεῦ! ἕκαστος θεὸς ἐκάστη πυθία, ἕκαστος ἱερεὺς, ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνηγορεῖ ὑποθέσεως, καὶ μόνον τὸ αἰσχροῦν καὶ τυφλὸν συμφέρον ἐδίδοε τοὺς χρησμούς. Ἐν τούτοις, ἡ Ὀκταβία οὔτε δῶρον,

οὔτε θυσιῶν ἐφείσθη. Μήτηρ εἰς ἄκρον φιλόστοργος, τρεῖς ἤθελε δώσει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ζωὴν, ὅπως τὸ ὄχρον τοῦ υἱοῦ τῆς πρόσωπον ἀναλάβῃ τὸ ἄνθος ἐκεῖνο τῆς νεότητος ὅπερ ἄλλοτε τὸ καθωράιζε. Ἄλλ' ὡς πᾶσα ἐμπαθὴς γυνὴ ὑπέκυψεν εἰς τὰς προκαταλήψεις τῆς καὶ ἐν τῇ δυσμενείᾳ τῆς κατεδίωξε μανιωδῶς τὸν Ἄτιν, ὅστις τὸ πᾶν ἴσως ἠδύνατο νὰ σώσῃ. Ὁ ἀπελευθέρως διὰ Καισαρικοῦ διατάγματος παρεγράφη τῆς Ἰταλίας καὶ παρὰ τῷ νέῳ ἀσθενεῖ ὤρισθη ὁ ἰατρός τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἡ τὸ βεβαίως ἀνὴρ σοβαρὸς, ἰατρός μεμυημένος εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίνας, καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ Ἑρμοῦ καὶ Ἰπποκράτους. Ἐξεπαίδευσθη καὶ ἐδίδαξεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Κανόπην, Δαμασκόν, Κόρινθον, Ἀθήνας, Καρχηδόναν καὶ Ῥώμην. ἠδύνατο νὰ ὠνομάσῃ ὅλα τὰ βότανα τοῦ Νεῖλου, τοῦ Καυκάσου, τοῦ Πίνδου, τῶν Ἀλπεων καὶ τῶν ὄρεων τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ χεὶρ τοῦ ἦτο ἀσφαλὴς καὶ ὁ ὄξυδερκειαν ἀστοῦ κεντημένους ὀφθαλμούς του ἐβυθίζετο εἰς τὰς ἀβύσσους τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ, ὅποια ἀθλιότης ὁ θεὸς οὗτος τῆς ἰατρικῆς σπουδάζων νύκτα καὶ ἡμέραν, τὸ ἀσθενὲς τοῦ Μαρκέλλου σῶμα, οὐδέποτε διενόηθη νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του καὶ εἰς τὴν τραυματισμένην αὐτοῦ ψυχὴν.

Ἡμέραν τινα εἶπεν εἰς τὴν Ὀκταβίαν.

— Πρέπει νὰ πορευθῶμεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης καὶ ζητήσωμεν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν κυμάτων κυλιομένης ψάμμου ἐρυθρὰν τινα, ὡς ἡ πορφύρα, κογχύλην, κυανὰς φέρουσαν ζώνας. Ἡ κογχύλη αὕτη περιέχει σάρκα ἠδείαν καὶ τρυφερὰν.

— Ταύτην θὰ μεταχειρισθῶ δι' ἱαματικῶν τιποτῶν, καὶ ὁ ἀσθενὴς θὰ θεραπευθῇ.

Ἡ Ὀκταβία, συνοδευομένη ὑπὸ πληθῆος δούλων γυναικῶν, ἔδραμεν ἡ ἰδία ἐπὶ τῶν ὠραίων τοῦ κόλπου παραλίω καὶ δραστηρίως ἤρξατο ἀναζητοῦσα τὸ σωτήριον κογχύλιον. Ἦτο σπάνιον. Ἡ μήτηρ τοῦ Μαρκέλλου πολλὰς διήνυσεν ὥρας βραδίζουσα ἐπὶ τῶν ἄμμων καὶ τοὺς ὀφθαλμούς ἔχουσα προσηλωμένους ἐπὶ τῶν κιτριῶν αὐτῶν πτυχῶν καὶ ἐπὶ μυριάδος θαλασσίων ὀστράκων. Καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα ἔδυε, τόσον ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐθλίβετο καὶ καθήσασα μόνη παρὰ τινι δυστάδει φοινίκων, ἔκλαιε, πᾶσαν ἀπολέσασα ἐλπίδα. Αἱ γυναῖκες αὐτῆς ἦσαν μακρὰν. Μία μόνη ἐπλησίασεν εἰς τὴν μητέρα τοῦ Μαρκέλλου ἡ

Ὀκταβία δὲν ἀνεγνώρισεν αὐτὴν ποσῶς καὶ τὴν ἠρώτησε. Ἡ γυνὴ δ' αὕτη, ἥτις ἦτο νέα καὶ ὠραία ἀπεκρίθη.

— Ἡρώτησα τὰς θεραπαινίδας σου τί ζητεῖς ἐπὶ τῶν θαλασσίων τούτων ἀκτῶν. Ἴσως δύναμαι νὰ σοὶ ὑπηρετήσω!

— Ἄ! ἔλεος, ὠραῖον τῆς Καμπανίας τέκνον, ἐφώνησεν ἡ Ὀκταβία, δεῖξον μοι τὸ κογχύλιον περὶ οὗ αἱ γυναῖκες μου θὰ σοὶ ἐλάλησαν, καὶ θὰ σοὶ δώσω τσαυτὰ κοσμήματα, ὥστε νὰ καταστής ἡ χαρὰ τοῦ συζύγου σου καὶ τῆς μητρός σου.

— Ἴδου αὐτὸ, εἶπεν ἡ ξένη δίδουσα εἰς τὴν Ῥωμαίαν γυναῖκα, πορφύραν κογχύλην διατεμνομένην ὑπὸ κυανοχρόων ῥάβδων, τὴν ὅποιαν εἶχε συλλέξει ὀλιγον ἀπωτέρω.

Ἡ Ὀκταβία ἤρπασε τὸ κογχύλιον, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτῆς ἠθέλησε νὰ περιπτύχῃ τὴν νεανίδα. Ἄλλ' ἐκείνη μετὰ σεβασμοῦ καὶ μεγαλοπρεπειᾶς ἐνταυτῇ, εἶπε πρὸς αὐτήν.

— Ἔσο ἤττον ὀξεία εἰς τὰς ὀρμὰς τῆς εὐγνωμοσύνης σου Πατριεῖα Ὀκταβία. Ἔχεις τὸ κογχύλιον, ἀλλ' ἡ ὑγεία, ἡ ὑγεία ἦν τόσον ποθεῖς, ποῦ εἶναι;

— Ὅθ' ἔλθῃ αὐριον βεβαίως, εἶπεν ἡ Ῥωμαία γυνὴ. Ὁ ἰατρός τοῦ Καίσαρος εἶναι ὁ σοφὸς τῶν σοφῶν, ὁ ἐπιστήμων τῶν ἐπιστημόνων.

— Φέρε λοιπὸν μετὰ σοῦ τὸ ἱερόν τοῦτο κογχύλιον, ὑπέλαβεν ἡ νεανίς, καὶ ἄσπασεν ἐκ μέρους μου τὸν βασιλέα τῶν ἰατρῶν, τὸν ἐφάμιλλον τοῦ θεοῦ Ἀσκληπιοῦ.

— Σὺ ἦτις μειδιᾶς ἐνῶ ἐγὼ θρηνώ, προσέθετο ἡ Ῥωμαία, τίς εἶσαι σκληρὰ κόρη; . . .

— Εἶμαι ἐξ ἐκείνων αἰτινες τσαυτὰ ὑπέφερον, εἶπεν ἡ ξένη, ὥστε οὔτε ἡ χαρὰ οὔτε ἡ δυστυχία τοῦ ἄλλου δύναται νὰ ταῖς ἀποσπάσῃ ἓνα στεναγμὸν ἢ μίαν εὐχὴν.

— Ἄ! τί λέγεις; ἐφώνησεν ἡ Ὀκταβία. Ἐνῶ ὁ υἱός μου θνήσκει μένεις ἀπαθὴς ὡς ψυχρὸν ἄγαλμα, σὺ! . . . Εἶσαι λοιπὸν ἀσεβής; . . . Ἐρόνησες τὸν πατέρα σου ἢ τὸν σύζυγόν σου;

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ.

Τὸ διαζύγιον ἐν Κίνα.

Ὡς παρὰ πᾶσι τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς, οὕτω καὶ ἐν Κίνα ὑφίσταται τὸ διαζύγιον. Κατ' ἀρχὰς πᾶς λεπτός καὶ εὐάρεστος νεωτερισμὸς ἔδωκεν εἰκότως ἀφορμὴν εἰς πλείστας ὅσας λυπηρὰς καταχρήσεις. Καὶ σήμερον ἐπὶ τὰ δικαστήρια δὲν παραχωροῦσιν αὐτὸ ἢ σπανιότατα ἀπορρίπτοντα σχεδὸν πάντοτε τὰ αἰτούμενα διαζύγια ὡς μὴ ἀρκούντως δικαιολογημένα.

Δύο εἶδη διαζυγίου ὑπάρχουσιν ἐν Κίνα, 1) τὸ ἐκούσιον καὶ 2) τὸ νόμιμον.

Τὸ πρῶτον δὲν εἶναι ἢ τὸ γνωστὸν διαζύγιον τὸ καὶ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ κώδικος ὀριζόμενον ὑπὸ τὸν τίτλον. «*Διαζύγιον ἐξ ἀμοιβαίας βελήσεως καὶ διὰ λόγων ἀσυμβιβάστου*».

Τὸ δεύτερον διαζύγιον, ἦτοι τὸ νόμιμον, εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ δίδεται κατὰ τὸν νόμον καὶ εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ ὀριζόμενα αἰτία ἐπτά τὸν ἀριθμὸν ὄντα.

1) Ἡ στείρωσις.

2) ἡ περιγρόνησις πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ συζύγου.

3) ἡ ῥοπή πρὸς τὴν κακολογίαν,

4) ἡ ἀσεμνος διαγωγή,

5) ἡ πρὸς τὴν κλοπὴν τάσις,

6) χαρακτήρ ζηλότυπος καὶ

7) χρονικὴ ἀσθένεια.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω αἰτία δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὸ διαζύγιον ἐὰν ὁ σύζυγος τὸ ἀπαιτήσῃ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν εἶναι εὐχερὲς εἰς τὸν σύζυγον νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν προνομίων του. Ἐὰν ὅμως τὰ δικαιώματά του οὐδεις ἕτερος δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεκδικίαν αὐτῶν.

Ἰπάρχει ὅμως μία ἐξαίρεσις εἰς τὸ γενικὸν αὐτὸ θέσπισμα, δηλαδή, ἡ ἀρχὴ δύναται νὰ καταδικάσῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἐπὶ ἀσέμνοισ ἤθεσιν ἔνοχον, ἐνίοτε μάλιστα τιμωρεῖται καὶ ὁ σύζυγος εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν, εἴτε ἀνεχόμενος τὴν ἀνήθικον ἐκείνην κατάστασιν.

Ἡ διάπραξις ἐνός τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων ἐπτά ἐγκλημάτων δὲν συνεπάγεται πάν-

τοτε, τὸ διαζύγιον, διότι ἐν τῷ Σινικῷ κῶν δικαί ὀρίζονται τὰ ἐπόμενα.

«*Εἰ καὶ ἡ γυνὴ κατέστη ἔνοχος ἐνός τῶν ἐπτά ἐγκλημάτων ἄτινα δικαιολογοῦσι τὸ διαζύγιον, μολαταῦτα ἐὰν ἐπὶ τρεῖς κατὰ σειρὰν ἐνιαυτοὺς ἔφερε πένθος διὰ τοὺς γονεῖς τοῦ συζύγου τῆς, ἐὰν ἡ οἰκογένεια τοῦ τελευταίου τούτου κατέστη ἀπὸ ἀπόρου πλουσία καὶ ἰσχυρὰ ἢ τέλος, ἐὰν ἡ γυνὴ στερεῖται συγγενῶν ὅπως τὴν δεχθῶσι καὶ τὴν περιθάλψωσι, δὲν δύναται νὰ ἀποπεμφθῇ, ὁ δὲ σύζυγος ὅστις ἠθέληεν αἰτήσῃ διαζύγιον κἀποθυποβάλλεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου· ἐν τούτοις ἐὰν ἡ γυνὴ κατέστη ἔνοχος μοιχείας, οὐδὲν δύναται νὰ ἀναχαιτήσῃ τὴν διαζευξίν τῶν συζύγων».*

Ὁ Σινικὸς νόμος καθ' ὅλον τὸ περὶ διαζυγίου κεφάλαιον, μόνον περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρὸς ποιεῖται λόγον παρορῶν ἐντελῶς τὴν γυναῖκα.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

G. N. II.

Ἔορτα τοῦ 16' αἰῶρος.

Μαρία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Δουκὸς τοῦ Βραβάν καὶ σύζυγος Φιλίππου τοῦ ἐπονομασθέντος τολμηροῦ, ἦτο περιώνυμος διὰ τε τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ὀξύνοιάν τῆς. Ἀνατραφεῖσα εἰς αὐλὴν ἔνθα τὰ γράμματα ἐτιμῶντο, ἔφερεν εἰς τὸν θρόνον τὸν ἔρωτα τῆς φιλομαθείας καὶ τὴν πρὸς τοὺς καλλιτέρους ὑπεράσπισίν τῆς λέγεσθαι δὲ, ὅτι ὁ σύγχρονός τῆς ποιητῆς, Ἀδενὲς Λερωᾶ (Adenez Leroi) τῇ ὀφείλει μέγα μέρος τῆς δόξης του.

Ζῶσα τρόπον τινα διὰ τῆς φαντασίας καὶ περιπλανωμένη εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαιότητος, ἠγνόει σχεδὸν τὰ ἦθη τῶν μεταγενεστέρων ἐθνῶν διὸ μεγάλως ἐξεπλάγη ὅτι ἠμέραν τινα ὁ βασιλεὺς σύζυγός τῆς τὴν προσεκάλεσε νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ ὄρου. Βλέπουσα ἡ Μαρία ὅτι ὁ Φίλιππος δὲν ἠστέιζετο, προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῆ τὸν Λερωᾶ καὶ τῷ εἶπε. «*Ζῶσα εἰς τὴν Γαλλίαν σήμερον, βλέπω πόσον ἔσφαλα προτιμῶν τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἢ τῆς τοῦ ἐθνους εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὁποίου ἐμελλον νὰ ζήσω. Ἐμαθα ὅτι πολλοὶ λαοὶ ἀνήγειρον ναοὺς καὶ ἐτέλουν θυσίας πρὸς τιμὴν ζώων*

τινῶν ὡς οἱ Αἰγύπτιοι λόγου χάριν εἰς τοὺς ὄφεις καὶ κροκοδείλους, οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὰ πτηνὰ τὰ σώσαντα τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὴν αἰφνίδιον ἐπιδρομῆν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἄλλὰ ποῖος ποτὲ ὄνος ἔσωσε τὴν Γαλλίαν ἵνα τῷ προσφέρωσιν ἑορτὰς καὶ θυσίας πρὸς τιμὴν του, τοῦτο μόνον δὲν ἔμαθα.

— Μεγαλειοτάτη, ἀπήντησεν ὁ Αερούξ· εἰσθαι εὐτυχῆς ἀγνωοῦσα τὴν ἑορτὴν ταύτην, ἥ τις εἶναι μία ἐκ τῶν προξενουσῶν μῶμων τῶν εἰς τοὺς προγόνους μας, ὅσον καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ἥ τις θὰ ἀφίση εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Θεοῦ, τῶν μεσιτῶν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς τελειότητος! Εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, Κυρία μου, ἕκαστος στίχος ἢ εὐχὴ τελευτᾷ διὰ τῆς ἀπομιμήσεως τοῦ ὀγκανισμοῦ τοῦ ὄνου παρὰ τῶν περιεστῶτων πλὴν ὑπάρχει καὶ ἐτι σκανδαλωδέστερα καὶ ταύτης ἑορτῆ ἢ ἑορτὴ τῶν τρελλῶν καλουμένη, ἥ τις δὲν εἶναι εἰμὴ ἢ ἑορτὴ τῶν Κροναίων! Τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ κατώτεροι τῆς Ἐκκλησίας ὑπηρεταί, οἱ ψάλται τούτεστι καὶ οἱ κανδηλανάπται, ψάλλουσι τὰ ἀσελγέστερα ἄσματα, καὶ ὀρχοῦμενοι περὶ τὸν ἱερὸν βωμὸν ἀσχημονοῦντες, ἐμπαιζοῦσι τὰς ἱερωτέρας πράξεις. Ἡ Μαρία μετὰ φοίτης ἤκουσε πάντα ταῦτα τέλος κατῆ γελοῖα ἑορτὴ ἤγγικεν.

Ἡ συνοδία τῆς αὐλῆς ἦλθεν εἰς τὴν προσδιορισθεῖσαν Ἐκκλησίαν, οἱ δὲ χωρικοὶ προσέδραμον νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην μὴ λαμβάνοντες ὁμῶς μέρος, ὡς τὰ μέγιστα σεβόμενοι τὸν ἡγεμόνα τῶν, ἢ μᾶλλον ἵνα κρίνωσι τὴν φωνὴν ἐκάστου τῶν τῆς αὐλῆς.

Ἦτο τῶντι περὶεργον καὶ συνάμα γελοῖον νὰ ἀκούη τις τὸν Φίλιππον καὶ πάντας τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὸν ἐπαναλαμβάνοντας ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸ ἄσμα τοῦ ὄνου, καὶ νὰ βλέπῃ τοὺς μορφασμούς τοὺς συνοδεύοντας ταῦτο.

Οἱ περιεστῶτες ἠκροάζοντο μὲ ὄλην τὴν δυνατὴν προσοχὴν.

— Ὁ κόμης Γ. ἔλεγέ τις προσποιεῖται θαυμασιῶς τὸν ὄνον.

— Τῶντι, ἀπάντα ἄλλος, ἀλλὰ τις ὄνος δύναται νὰ ἐξισωθῆ μὲ τὸν δούκα Δ.

— Ὅμως, προσέθετε τρίτος, ἂν ὄνος τις ἤκουε τὸν πρίγκιπα Β, ἀναμφιβόλως ἤθελε τὸν ἐκλάβει ὡς ἀδελφόν του.

Ὁμοφώνως δὲ πάντες ὁμολογοῦν ὅτι ὁ Φί-

λιππος ἐπροσποιεῖτο ἐπιτυχέστερον πάντων τὸν ὄνον.

Ἡ εὐγενῆς βασίλισσα θλιβερῶς ἐμειδίασε βλέπουσα τὸν ἀγγίονα ἐκείνον λαὸν ἀφιέμενον εἰς τοιαύτας παρεκτροπὰς, μὴ ἀναμίξασα δὲ ποσῶς τὴν φωνὴν τῆς μετὰ τῶν ἄλλων, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ ὅταν ἤκουε τὰ τελευταῖα διὰ τὸν σύζυγόν τῆς ἔπη.

A. I. Σ. (Σάμιος).

Δεύτεροι γάμοι ἐν Ἀγγλίᾳ.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος, εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν ποτὲ ἀνὴρ περιπετειῶν ἐνεκα ἀπεμακρύνετο ἐπὶ πολὺν χρόνον τῆς συζύγου του, αὕτη εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συνέλθῃ εἰς δεῦτερον γάμον. Ἐπανερχομένου ὁμῶς τοῦ ἀνδρός, καὶ ἐπιθυμοῦντος τὴν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συμβίωσιν, τῷ ἐπατρέπετο νὰ ζητήσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δευτέρου ἀνδρός μεθ' οὗ ἦτον ὑπανδρευμένη, ἤρκει μόνον νὰ προσφέρωσιν ἀμφοτέροι ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς καὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκεκλημένων φίλων τὰς ἐξῆς εὐχὰς, τὰς ὁποίας φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, ἐραυζόμενοι αὐτὰς ἐκ τινος ἀγγλικῆς ἐφημερίδος διηγουμένης τοιοῦτόν τι συμβάν.

Λόγος τοῦ ἀνδρός: Ἀγαπητὴ μοι σύζυγε· εὐλοποῦμαι σφόδρα διὰ τὴν ἀπὸ σοῦ παρατεταμένην ἀπομάκρυνσίν μου, ἐνεκα τῆς ὁποίας νῆναγκάσθης εἰς δεῦτερον νὰ ἔλθῃς γάμον. Συνεπίεξ δὲ τούτου, δεόμενος ὑποσχομαι εἰς τὸν ὕψιστον καὶ εἰς τὸ περιστοιχοῦν ἡμᾶς πλῆθος, νὰ σὲ παραλάβω πάλιν ὡς νόμιμον σύζυγόν μου, καὶ ὅχι μόνον σὲ συγχωρῶ ἀλλὰ προσέτι, ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, σοὶ ἐγγυῶμαι νὰ διέλθω τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς μου μετὰ σοῦ, ἐκτελῶν ἀείποτε τὰ πρὸς σὲ ὀφειλόμενα καθήκοντά μου συμφώνως μὲ τὴν δοθείσαν σοὶ ὑπόσχεσί μου κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου μας.

Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῶν λόγων τοῦ ἀνδρός ἀρχεται ἡ γυνὴ λέγουσα τὰ ἐξῆς.

Ἄξιέραστε σύζυγε! Αἰσθανομένη μεγίστην θλίψιν διὰ τὸν δευτερόν μου γάμον, ἐξαιτοῦμαι τὴν συγγνώμην σου, καὶ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀνοῦμαι τὸν δευτερόν μου σύζυγον, ὑποσχομένη νὰ ἦμαι ἐδικὴ σου μέχρι πέλους τοῦ βίου ἐκτελοῦσα πάντοτε τὰ πρὸς

σὲ ὀφειλόμενα καθήκοντά μου συμφώνως μὲ τὴν δοθείσαν σοὶ ὑπόσχεσί μου κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου μας.

Γινομένης, οὕτως εἰπεῖν, τῆς τελετῆς ταύτης, τὸ εἰς δεῦτερον γάμον συνελθὼν ζεύγος ἀπέρχεται εἰς τὰ ἴδια πρὸς πραγματοποίησιν καὶ διατήρησιν τῶν κατὰ τὸν πρῶτον γάμον δοθεισῶν ὑποσχέσεων.

Τὰ παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου.

Αἱ πυραὶ ἂς ἀνάπτωμεν κατὰ τὴν 25 Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 9ου ἢ 10ου αἰῶνος κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν συγγραφέων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, Ἱεραπόστολοι μεταβάντες εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς βορείου Γερμανίας, ἀπήντησαν νομάδας τινὰς λαοὺς εἰς ἀγρίαν διατελοῦντας κατάστασιν καὶ λατρεύοντας ἀντὶ τοῦ Θεοῦ τὸν διάβολον, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἦναπτον κατὰ τὸν Ἰούνιον μεγάλως πυρὰς κύκλω τῶν ὁπίων καὶ ὠρχοῦντο περιβεβλημένοι ὑπὸ δερμάτων ἀγρίων ζώων. Οἱ Ἱεραπόστολοι κατόρθωσαν μὲν νὰ διδάξωσιν εἰς τοὺς ἀγρίους ἐκείνους λαοὺς τὸν χριστιανισμόν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν καὶ νὰ τοῖς ἀφαιρέσωσι τὸ ἔθιμον τῶν πυρῶν. Ὅθεν, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συνέπιπτε καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὡρίσθη ὅπως αἱ πυραὶ ἀνάπτονται πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου τούτου.

I. X. K.

ΑΝΘΡΩΠ.

Φαίνεται ὅτι εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου ἡ λάμψις τοῦ οὐρανοῦ περιβάλλει ἐκείνους οὓς ἐγκαταλείπει ἢ λαμπρότης τῆς γῆς.

Ὁ φόβος εἶναι βωθός.

Ὁ γέλως εἶναι ἥλιος· διώκει τὸν χειμῶνα ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ψυχὴ τῶν δικαίων θεωρεῖ καθ' ὕπνον οὐρανὸν μυστηριώδη.

Victor Hugo.

Ὅστις ἀπαξ ἦνωσε μετὰ τοὺς φονεῖς τὴν τύχην του, μετὰ τοὺς φονεῖς θὰ μένη ἠνωμένος. Τὸ κακούργημα κακούργημα γεννᾷ καὶ ἐκ τοῦ αἵματος βλαστάνει αἷμα.

Δ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

Ὀλίγοι παῖδες γίνονται ὅμοιοι τοῦ πατρὸς· οἱ περισσότεροι χειρότεροι, ὀλίγοι δὲ καλλίτεροι.

ΟΜΗΡΟΣ.

Τὴν δυστυχίαν δεχόμεθα ὡς πρᾶγμα φυσικώτατον, ὡς παλαιὰν φίλιαν ἢ συνεχῶς περιμένομεν νὴν ἐπίσκεψιν. Ἡ εὐτυχία τούναντιον ἐκθαμβεῖ καὶ ἐκπλήττει ἡμᾶς· εἶναι ξένος εἰς ἀπροόπτου πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενος καὶ ὃν δὲν εἴμεθα προστοιασμένοι ὅπως καλῶς τὸν ὑποδεχθῶμεν.

Ἡ δυστυχία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐγωῖστὴν, καὶ ὅτε πάσχομεν ἐξ αὐτῆς νομιζομεν ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ὀφείλουσι νὰ πάσχωσιν ὁμοίως.

Paul de Kock.

ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν βραβευθεισῶν καὶ ἐπαινεθεισῶν μαθητριῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1869—1870.

Ἐν τῷ Ἑλλ. Παρθενγωγείῳ.

Δ'. γὰξ. Ἑλλ. Σχολείου.

- Ἡθικῆς. — Βραβεύεται Εἰρ. Λινδεργιάερ. Ἐπαινεῖται Ἄ. Μαρ. Φαβρικέζη. Ἑ'. Πολυξ. Ζώτου.
- Ἑλληνικῶν. — Βραβ. Εἰρήνη Λινδεργιάερ. Ἐπ. Ἄ. Μαρ. Φαμπρικέζη. Ἑ'. Πολυξένη Ζώτου.
- Ἀριθμητικῆς. — Βραβ. Εἰρ. Λινδεργιάερ. Ἐπ. Ἄ. Μαρ. Φαβρικέζη. Ἑ'. Πολυξένη Ζώτου.
- Ἱστορίας. — Βρ. Εἰρ. Λινδεργιάερ. Ἐπ. Ἄ. Μαρ. Φαβρικέζη. Ἑ'. Πολυξένη Ζώτου.
- Κοσμογραφίας. — Βρ. Μαρ. Φαβρικέζη. Ἐπ. Ἄ. Εἰρ. Λινδεργιάερ. Ἑ'. Πολυξ. Ζώτου.
- Φυσικῆς. — Βραβ. Πολυξ. Ζώτου. Ἐπ. Ἄ. Εἰρ. Λινδεργιάερ. Ἑ'. Μαρία Φαμπρικέζη.
- Βοτανικῆς. — Βρ. Μαρ. Φαβρικέζη. Ἐπ. Ἄ. Πολυξ. Ζώτου. Ἑ'. Εἰρ. Λινδεργιάερ.
- Ἐργοχειρῶν. — Βρ. Εἰρήνη Λινδεργιάερ καὶ

Μαρ. Φαβρικέζη. 'Επ. α. Φανή Σαμαρτζίδου.
β'. Πολ. Ζώτου.

Γ'. τάξ. 'Ελ. σχολείου.

Κατηχίσεως.—Βραβ. 'Αμαλ. Σακελλαρίου.
'Επ. α. Μαρία Ζωγράφου. β'. Πολυξ. Σλάτκου.
'Ελληνικῶν.—Βραβ. Μ. Ζωγράφου. 'Επ. α.
'Ελένη Καστόρχη. β'. 'Ελένη Φωκά.
'Αριθμητικῆς.—Βραβ. Μ. Ζωγράφου. 'Επ.
α. 'Ελ. Καστόρχη. β'. 'Ελένη Φωκά.
Γεωγραφίας.—Βραβ. 'Αμαλ. Σακελλαρίου.
'Επ. α. Μ. Ζωγράφου. β'. 'Ελένη Φιλαλήθους.
'Ιστορίας.—Βρ. 'Αμ. Σακελλαρίου. 'Επ. α.
Πολυξένη Σλάτκου. β'. Μ. Ζωγράφου.
Φυσ. 'Ιστορίας.—Βραβ. 'Αμ. Σακελλαρίου.
'Επ. α. Πολ. Σλάτκου. β'. Μ. Ζωγράφου.
Καλλιγραφίας.—Βραβ. Μ. Ζωγράφου. 'Επ.
α. Α. Σακελλαρίου. β'. 'Αγγελ. Κατελούζου.
'Εργοχειρών.—Βρ. 'Αμ. Σακελλαρίου. 'Επ.
α. 'Αγγ. Κατελούζου. β'. 'Ελ. Φιλαλήθους.

Β'. τάξ. 'Ελ. Σχολείου.

'Ιερῶν.—Βραβ. Μαριέττα Γιαννιώτου. 'Επ.
α. 'Ελένη Λασκαρίδου. β'. Μαρία Ζερβουδάκη.
'Ελληνικῶν.—Μαρ. Γιαννιώτου. 'Επ. α.
'Ελ. Λασκαρίδου. β'. Μ. Ζερβουδάκη.
'Αριθμητικῆς.—Βραβ. Μ. Γιαννιώτου. 'Επ.
α. 'Ελένη Λασκαρίδου. β'. Μαρ. Ζερβουδάκη.
Γεωγραφίας.—Βραβ. Μ. Γιαννιώτου. 'Επ.
α. 'Ελ. Λασκαρίδου. β'. Μ. Ζερβουδάκη.
'Ιστορίας.—Βρ. Μ. Γιαννιώτου. 'Επ. α. 'Ελ.
Λασκαρίδου β'. Μ. Ζερβουδάκη.
Καλλιγραφίας.—Βρ. 'Ελ. Λασκαρίδου. 'Επ.
α. Μαρ. Γιαννιώτου. β'. Πηνελ. Χ. Δημητρίου.
'Εργοχειρών.—Βραβ. Μαρ. Γιαννιώτου.
'Επ. α. Π. Χ. Δημητρίου. β'. 'Ελ. Λασκαρίδου.

Α'. τάξ. 'Ελλ. Σχολείου.

'Ιερῶν.—Βραβ. Βασιλική Κριζιώτου. 'Επ.
α. Ζωή Σταλίδου. β'. 'Ρουβίνα Βούδλεϋ.
'Ελληνικῶν. Βρ. 'Ελένη Δετζώρτζη. 'Επ. α.
Σοφία Δαμιανού. β'. Κλεοπάτρα Πανᾶ.
'Αριθμητικῆς.—Βρ. 'Ελ. Δετζώρτζη. 'Επ.
α. Σοφ. Δαμιανού. β'. Κλεοπ. Πανᾶ.
Γεωγραφίας.—Βραβ. Σ. Δαμιανού. 'Επ. α.
Ζωή Σταλίδου. β'. 'Ελ. Δετζώρτζη.
'Ιστορίας.—Βρ. Βασ. Κριζιώτου. 'Επ. α. Ζ.
Σταλίδου. β'. 'Ελένη Ρετινα.

Καλλιγραφίας.—Βραβ. Ζωή Σταλίδου.
'Επ. α. 'Ρουβίνα Βούδλεϋ. β'. Σ. Δαμιανού.
'Εργοχειρών.—Βρ. 'Ρουβ. Βούδλεϋ. 'Επ.
α. Βασ. Κριζιώτου. β'. Καρολίνα Χέλδραϊχ.

Γ'. Τμήμα Προκαταρκτικοῦ.

'Ιερῶν.—Βρ. Ρόζα Μπαλάνου. 'Επ. Α'.
'Ελένη Ράινεκ. Β'. 'Ολυμπιάς 'Αναγνωσταρά.
'Ελληνικῶν.—Βρ. 'Ελ. Ράινεκ. 'Επ. Α'.
Ρ. Μπαλάνου. Β'. Ούρανία Χ. Δημητρίου.
'Αριθμητικῆς.—Βρ. 'Ελ. Ράινεκ. 'Απ. Α'.
Ούρ Χ. Δημητρίου. Β'. 'Ολ. 'Αναγνωσταρά.
Γεωγραφίας.—Βρ. 'Ελ. Ράινεκ. 'Επ. Α'.
Ρ. Μπαλάνου. Β'. Ούρ. Χ. Δημητρίου.
Καλλιγραφίας.—Βρ. Μελοπομένη Λασκα-
ρίδου. 'Επ. Α. Ούρ. Χ. Δημητρίου. Β'. 'Ολ.
'Αναγνωσταρά.
'Εργοχειρών.—Βρ. Ούρ. Χ. Δημητρίου.
'Επ. Α'. 'Αντωνίνα Ζάνου. Β'. Σοφία Εύδη.

Β'. Τμήμα Προκαταρκτικοῦ.

'Ιερῶν.—Βρ. 'Ελιζα Σούτσου. 'Επ. α. Καλ.
λιόπη Μαρᾶτου. β'. 'Ελένη Παππαδοπούλου.
'Ελληνικῶν.—Βρ. 'Ιουλίτα Μαλανδρινού. 'Επ.
α. Κλειῶ Βελώση. β'. 'Ελ. Παππαδοπούλου.
'Αριθμητικῆς.—Βρ. Κλ. Βελώση. 'Επ. α.
Εὐρυδίκη Σταματοπούλου. β'. 'Ιωάν. Χέλδραϊχ.
Γεωγραφίας.—Βρ. 'Ελ. Σούτσου. 'Επ. α.
'Αμ. Μπλατσῆ. β'. Ζωή 'Αραθαντινοῦ.
Καλλιγραφίας.—Βραβ. 'Ελένη Κυζικηνοῦ.
'Επ. α. Κλ. Βελώση. β'. 'Αριστ. Σκανδαλίδου.
'Εργοχειρών.—Βραβ. Κ. Βελώση. 'Επ. α.
Ανθῆ Χιονᾶ. β'. 'Ελένη Κόντογλου.

Α'. Τμήμα προκαταρκτικοῦ.

'Ιερῶν.—Βραβ. 'Ελένη Κοντοῦ. 'Επ. α.
'Αννα Σκουζέ. β'. 'Αθηνᾶ Μπλατσῆ.
'Ελληνικῶν.—Βραβ. Μαρία Σκουζέ. 'Επ. α.
Αἰμυλία Βούδλεϋ. β'. 'Ελένη Χιονᾶ.
'Αριθμητικῆς.—Βραβ. 'Ελ. Χιονᾶ. 'Επ. α.
Αἰμ. Βούδλεϋ. β'. 'Εριφίλη Γρηγοριάδου.
Γεωγραφίας.—Βρ. 'Ελ. Χιονᾶ. 'Επ. α. Μ.
Σκουζέ. β'. 'Αθηνᾶ Μπλατσῆ.
Καλλιγραφίας.—Βρ. Αἰμ. Βούδλεϋ. 'Επ. α.
'Αννα Σκουζέ. β'. 'Αθ. Μπλατσῆ.
'Εργοχειρών.—Βρ. 'Ελ. Χιονᾶ. 'Επ. α. 'Ελ.
Κοντοῦ. β'. Αἰμ. Βούδλεϋ.

Νηπιακὸν Σχολεῖον.

'Ιερῶν.—Βραβ. Ζηνοβία Βούρου. 'Επ. α.
Μάσιγκα Ζώταλη. β'. Γεώργιος Νάζος.
'Αναγνώσεως.—Βρ. 'Ανδρομάχη Λύτσικα.
'Επ. α. 'Ιωάννης 'Αλεξανδρόπουλος. β'. Εὐ-
φροσύνη Μαλανδρινού.
'Αριθμητικῆς.—Βραβ. Σταμάτιος Βούρος.
'Επ. α. 'Αναστασία Κατριβάνου. β'. Λευκοθέα
Παρόδου.
Γεωγραφίας.—Βρ. 'Ανδρ. Λύτσικα. 'Επ. α.
Μάσ. Ζώταλη. β'. Μαρίνα Ζέρμα.
Ζωολογίας.—Βρ. Δημήτριος Μπαλάνος.
'Επ. α. 'Αναστ. Κατριβάνου β'. Μ. Λύτσικα.
Γραφῆς.—Βρ. Ζην. Βούρου. 'Επ. α. Μαγδα-
λινῆ Μαργαρίτου. β'. Δημήτριος 'Ράλλης.
'Εργοχειρών.—Βρ. Ζην. Βούρου. 'Επ. α. 'Αν-
δρομάχη Λύτσικα. β'. 'Αναστ. Κατριβάνου.
'Εκ δὲ τῶν ἀρρένων εἰς τὰ ἐργόχειρα βρα-
βεύεται Δημήτριος Μπαλάνος ἐπαινεῖται α.
Σταμ. Βούρος. β'. Ι. 'Αλεξανδρόπουλος.

Τῆς γαλλικῆς.

Ζ'. Τάξις.—Βρ. Πολ. Ζώτου. 'Επ. α. Μαρ.
Φαμπρικέζη. β'. 'Ελ. Μαντζαβίνου.
Ζ'. Τάξις.—Βρ. Πολ. Σλάτκου. 'Επ. α.
'Αμ. Σακελλαρίου. β'. Εὐρυδίκη Παππαδοπούλ.
Β'. Τάξις.—Βρ. 'Ελ. Φωκά. 'Επ. α. 'Ελένη
Καστόρχη. β'. 'Αγγελ. Κατελούζου.
Δ'. Τάξις.—Βρ. Ρόζα Μπαλάνου. 'Επ. α.
Σοφ. Δαμιανού. β'. Καρολίνα Χέλδραϊχ.
Γ'. Τάξις.—Βρ. 'Ελ. Σούτσου. 'Επ. α. Κλ.
Βαλώση. β'. 'Αμαλ. Μπλατσῆ.
Β'. Τάξις.—Βρ. Καλλιόπη Μαρᾶτου. 'Επ.
α. Μ. Σκουζέ. β'. 'Αριστέα Σκανδαλίδου.
Α'. Τάξις.—'Ανδρ. Λύτσικα. 'Επ. α. Μάσ.
Ζώταλη. β'. Νικολ. Σούτσος.

Τῆς ἀγγλικῆς.

Β'. Τάξις.—Βρ. 'Ελ. Λασκαρίδου. 'Επ. α.
Μαρ. Φαμπρικέζη. β'. Πολυξ. Ζώτου.
Α'. Τάξις.—Βρ. Εἰρήνη Λινδερμαίερ. 'Επ. α.
'Αμ. Σακελλαρίου. β'. 'Ελ. Φιλαλήθους.

Ἰχθυογραφίας.

Βραβεύεται Εἰρ. Λινδερμαίερ. 'Επ. α. Πολυξ.
Ζώτου. β'. Φανῆ Σαμαρτζίδου.
Βραβ. Μαρ. Φαμπρικέζη. 'Επ. α. Μαρ. Γιαν-
νιώτου. β'. Εὐρυδίκη Παππαδοπούλου.

Βρ. Μαρ. Ζωγράφου. 'Επ. α. 'Ρουβ. Βούδλεϋ
β'. 'Ελένη Λασκαρίδου.
Βρ. 'Αμ. Σακελλαρίου. 'Επ. α. Βασ. Κριζιώ-
του. β'. 'Ελ. Καστόρχη.

Τῆς μουσικῆς.

Ζ'. Τάξις.—Βραβ. 'Ελ. Φιλαλήθους. 'Επ. α.
Ρ. Βούδλεϋ. β'. Πολ. Ζώτου.
Ε'. Τάξις.—Βραβ. Μ. Φαμπρικέζη. 'Επ. α.
Αἰκ. Δελλαπόρτα. β'. 'Ελ. Λασκαρίδου.
Δ'. Τάξις.—Βρ. Εἰρ. Λινδερμαίερ. 'Επ. α.
Βασ. Κριζιώτου. β'. 'Αμ. Σακελλαρίου.
Γ'. Τάξις.—Βρ. Μ. Ζωγράφου. 'Επ. α. Εἰρ.
Παππαδοπούλου. β'. Μελ. Λασκαρίδου.
Β'. Τάξις.—Βρ. Εὐρυδίκη Σταματοπούλου.
'Επ. α. 'Ελ. Παππαδοπούλου. β'. 'Ελ. Φωκά.
Α'. Τάξις.—Βραβ. Φ. Σαμαρτζίδου. 'Επ. α.
'Ελ. Κυζικηνοῦ. β'. Σοφ. Δαμιανού.

Ἐστεφανώθησαν δὲ ἐκ τῆς.

Δ'. Τάξεως τοῦ 'Ελ. Σχ.—'Η Εἰρ. Λινδερ-
μαίερ καὶ ἡ Μαρ. Φαμπρικέζη.
Β'. Τάξις τοῦ 'Ελ. Σχ.—'Η 'Αμ. Σακελλα-
ρίου καὶ ἡ Μ. Ζωγράφου.
Β'. Τάξις 'Ελ. Σχ.—'Η Μαριέττα Γιαννιώ-
του.
Γ'. Τμ. τοῦ προκαταρ.—'Η 'Ελ. Ράινεκ.
Β'. Τμ. τοῦ Προκαταρ.—'Η 'Ελιζα Σούτζου.
Α'. Τμ. τοῦ Προκαταρ.—'Η 'Βλένη Χιονᾶ.
Νηπιακοῦ Σχ.—'Η 'Ανδρ. Λύτσικα καὶ ἡ
Ζηνοῦ Βούρου.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Θησεύς, ποίημα ἐπικὸν ἀξιοθὲν τοῦ α.
ἐπαίνου ἐν τῷ ποιητικῷ ἀγῶνι τοῦ ἔτους
1870 ὑπὸ 'Αριστομένους Ι. Προβελεγιού.
Ἀθήνησι 1870.

'Ασμενοὶ χαίρετῶμεν τὴν ἐπὶ τοῦ ποιητι-
κοῦ ὀρίζοντος ἐμφάνισιν τοῦ νεαροῦ ἡμῶν φί-
λου 'Αριστομένους Προβελεγιού, ὅστις δικαίως
καίτοι τὸ πρῶτον ἀποδυθεὶς εἰς τὸ Βουτσιναιὸν
ποιητικὸν διαγώνισμα ἠξιώθη πρώτου ἐπαίνου.
'Ο Θησεύς εἶνε γεγραμμένος εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο
τὸ νεωτερικὸν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως, καθ' ὃ ὁ

το ητῆς δὲν μένει ἀφανής, ὡς ὁ χαρακτήρ τοῦ κυρίου ἔπους ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ δεικνύει πρόθυμος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθήματα ἐν τῇ διηγηματικῇ τῆς ὕλης μεταχειρίσει.

Ἡ γλώσσα τοῦ προκειμένου ποιήματος εἶνε εἰς τινα μέρη ἴσως συνεστραμμένη διὰ τὴν πολλὴν βραχυλογίαν τὴν χαρακτηρίζουσιν τὸ ἔργον, ἥτις ὅμως εἶνε ἀπειράκις προκριτοτέρα τῆς Ἀνεμοδουρείου φλυαρίας τῆς ἀσχημιζούσης οὐχὶ σπανίως παρ' ἡμῶν τὴν ἀληθινὴν ποιητικὴν ἀξίαν. Ἄλλως ὁ Ἡσέως πνέει αἰσθημαλεπτόν καὶ γλυκεῖαν περιπάθειαν, ἐπικεχυμένην μετὰ κλασικῆς σεμνότητος καὶ σωφροσύνης. Ὁ ποιητὴς αὐτοῦ δὲν ἀντλεῖ ἐκ λεξιλογίων εὐρωτιώντων γλώσσας πομπώδεις, ὡς τινες δὲν ἀπαξιοῦσι νὰ ποιῶσιν, οὐδὲ φορτώσει τὸ ποίημα διὰ τοῦ ἀλόγου ἐκείνου ὄγκου φράσεων εἰς μόνον τὸν γράφοντα εὐνοήτων. Ὁ φίλος ποιητὴς αἰσθάνεται βαθέως, παθαίνεται καὶ ὑπὸ τοιαύτας ἐμπνεύσεις ἀψευδεῖς καὶ εὐτυχεῖς διὰ τὸν ὑπ' αὐτῶν ἐνθουσιαζόμενον λαμβάνει τὴν γραφίδα καὶ ζωγραφεῖ ὡς ζωγράφος τὴν φύσιν καὶ μελωδεῖ περιπαθῆ εὐαισθήτου μουσουργοῦ ἄσματα.

Τὸ πρῶτον μέρος ὅπου εἰκονίζεται τὸ πατρικὸν φίλτρον καὶ ἡ ὕκῃ στοργῇ συγκινεῖ τὸν ἀναγνώστην, καταρῶμενον τοῦ ἀποχωρισμοῦ τὴν σκληρὰν ἀνάγκην. Τὸ δεύτερον περιγράφει τὸν πρὸς τὴν γῆν τοῦ Μίνως πλοῦν τῶν Ἀθηναίων νεανιῶν, καὶ ἐν τούτῳ προσπαθεῖ ὁ ποιητὴς νὰ φέρῃ ἡμᾶς εἰς οἶκτον πρὸς τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα θύματα, ἅτινα εἰς μόνον τὸν Ἡσέως ἔχουσιν ἀνατεθειμένας ἀπάσας αὐτῶν τὰς ἐλπίδας· ἰδοὺ πῶς παριστᾷ τούτον συντομωτάτα ὁ ποιητὴς·

Καλλιμορφότατος νεανίας,
ἐστηριγμένος εἰς τὸν ἱστὸν,
μόνος δὲν κλαίει, ἀλλὰ μεστὸν
τὸ βλέμμα ἔχει μελαγχολίας.

Ἐν τῷ τρίτῳ μέρει τὰ θύματα παρίστανται πρὸ τοῦ Μίνως, ὅστις κάθηται ἐπὶ κεχρυσωμένου θρόνου δρύος. Ὁ Μίνως ἐρεθίζεται κατὰ τοῦ τολμηροῦ Διγίδου καὶ ὀργᾷ ἐπ' αὐτὸν ξιφῆρας· ἀλλ' ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῆς χαρίεσσης Ἀριάδνης, ἥτις ἐκεῖ παρισταμένη εἶχεν ἀρχίσει νὰ αἰσθάνηται ἐν τῇ καρδίᾳ ἀκουσίως ὑπὲρ τοῦ Ἡσέως παλμούς, οἵτινες ἐπιτείνονται καὶ ἐνεργοῦσι δραστηρίως ἐν τῷ τετάρτῳ μέρει. Τοῦτο δ' εἶνε ἐν τῶν περιπαθεστέρων τοῦ ποιήματος καὶ αἰ ὑπ' αὐτοῦ καταλαμβά-

νόμεναι σελίδες ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ κινῶσιν εἰς δάκρυα . . . τοὺς δυναμένους (καὶ θέλοντας) νὰ συγκινηθῶσιν.

Ἡ Ἀριάδνη πάσχει· αἰσθάνεται βαρὺ καὶ καῖον τὸ μέτωπον, ἐλαφρὰν δὲ καὶ βαρεῖαν ἅμα τὴν καρδίαν. Ἡ ὠχρὰ αὐτῆς μορφή ἦν ἔτι ὠχροτέραν λούει τῆς Ἐκάτης τὸ ἀργυρόφωτον πρόσωπον, τὸ δακρυχέον ζεῦγος τῶν ὀφθαλμῶν, οἱ μεστοὶ ὀδύνης, οἱ ἀνάμικτοι ἐκ δειλίας καὶ θάρρους λόγοι, τὸ στῆθος τὸ κυμαῖνον εἶνε ἀλάνθαστα τεκμήρια τοῦ λυμαινομένου τὴν ταλαίπωρον κόρην ὀλεθρίου πάθους. Ὅστις ἐρῶν ἐρρέμδασεν ὡς ἡ Μινωὶς ὑπὸ τὸ φῶς τὸ σελιναῖον καὶ ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῷ βαρυθυμίαν καὶ ὀδύνην, ὅστις ἐστέναξεν ἐνδακρυς ἐν ᾧ περὶ αὐτὸν ἄνθη καὶ φῶτα, χαρὰ καὶ γέλωτες, ὅστις μόνος ἠγρύπνησε μετὰ τῶν ἀστέρων νύκτας ἀφώτους ἐν ᾧ τὸ πᾶν ὀλόγυρὰ του ἐκοιμᾶτο, ἐκεῖνος δύναται νὰ μαρτυρήσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ δύναμιν τῶν στροφῶν ἐκείνων, νὰ νοήσῃ τί ἠσθάνετο ἐν ἑαυτῷ ὁ ποιητὴς γράφων τοὺς στίχους ἐκείνους, οὓς καὶ παραθέτομεν πρὸς συγκίνησιν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ἰλισσοῦ.

Ἐν τῷ θαλάμῳ τῆς κεκλεισμένης
ἢ Ἀριάδνης καὶ τεθλιμμένης
μέτωπον, ἔβραν δεινοῦ πυρός,
ἐντὸς πυρώδους κρατεῖ χεῖρός.

Εἰσερχομένη ἀκτις σελήνης
χείλη χρυσόρρυτα καὶ ἀγνὰ
ἐπὶ τῆς κόμης τῆς τῆς χρυσίνης
καὶ κεχυμένης ἐπιπλανᾷ.

Ἀφίνει αἴφνης τὴν κεφαλὴν τῆς
ἢ χιονόπλαστος χεῖρ αὐτῆς,
φωτίζει κάτωχρον τὴν μορφήν τῆς
ἢ τῆς σελήνης ὠχρὰ ἀκτίς.

Ὡς δύο κύανοι τῶν ἀγρῶν
πρωτὰ δρόσω κεκαυμμένοι
κ' ὑπὸ τοῦ Φοῖβου τετοξευμένοι
ἐντὸς ἀκτίων πλέουσι λαμπρῶν.

οὕτω τὸς κόρης τὴ δακρυχέον
ἤστραψε ζεῦγος τῶν ὀφθαλμῶν,
ὅταν ἀφήσασα στεναγμὸν
τὸ φῶς προσεῖδε τὸ σελιναῖον.

Τίς Λιψ, χαρίεσσα Μινωίς,
τὸ γλυκὺ ἄνθος τῶν ὄσων χειλέων
πρῶτως καίει, φλογώδης πνέουσι;
Διὰ τί στέγεις, δακρυρροεῖς; . . .

Τῆς κόρης ἀντικρυς ἀνοψοῦται
εὐρὸς καὶ ὕψιστος ὁ ξενῶν·
ἐκεῖ τὸ βλέμμα τῆς προσηλωταί,
τῶν δὲ τευχίων τῶν μελανῶν

Θυρὶς ἀμφίβολον λάμψεν· χύνει.
κρέματα ἄνωθεν ἢ σελήνη
ὡς βρέφος ἄφροντι χαροπῇ,
ὡς ψυχὴ πάσχουσα ἰσχυρωπῇ.

«— Ὡ φῶς, ὦ δῶμα, ἀναφωνεῖ·
πῶς, πῶς ἢ ὄψις σὰς με ἐλκύει·
καὶ ἐκ βαθέων με συγκινεῖ;
Ὁ ὀφθαλμὸς μου πρὸς τί δακρῦει;

Ποσάκις τούτον τὸν ὄγκον εἶδον,
ποσάκις ἔτρεξα ὑπ' αὐτὸν,
τὰς αὔρας πνέουσα τῶν νυκτῶν
χωρὶς δακρῶν, χωρὶς φροντίδων!

«Πλὴν τώρα, τάλανα, αἰσθημὰ τι
μυστηριώδες με συγκρατεῖ.
Οἶατος ἢ θλίψις εἶν' ἐνδοσάτη
ὑπὲρ τοῦ ξένου ἢ ἄλλο τι;

«Οὐδὲν ἐκ τούτων καὶ πᾶν ὁμοῦ.
Εἶν' αἰσθημάτων κράμα βαθέων,
ἀνέμῳ ἄνεμος ἀντιπνέων,
θροῦσα αὔρα ἐντὸς δρυμοῦ.

«Φεῦ! εἶναι ἔρωτος, ἔρωτος δεινός!
Κατηφῆς μήτηρ τῶν μυστηρίων,
τῶν αἰσθημάτων μου τῶν μυχιῶν,
ὦ νύξ, σὸ ἔσο συγκοινωνός.

«Γονεῖς συγγνώμην, συγγνώμην, Φαίδρα.
λοιπὸν ὁ νοῦς μου σὰς λησμονεῖ;
Ἐκ τῆς ψυχῆς μου λοιπὸν ἀπέδρα
ἐκεῖνη πᾶσα ἢ ἠδονή,

«ἦν εἰς τοὺς κόλπους ἴσας ἠσθάνομην,
καὶ ἀλλοτρία, φεῦ, κεφαλῇ
ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑμᾶς θολοῖ
φίλιτα ὄντα; Ὅχι, συγγνώμην!

«Ἴερά στέγη ἐν τῇ θρημῇ
ἢ κοιτὶς κεῖται ἢ βρεφικῇ μου
καὶ τῆς τοῦ θόλους οἱ πρώτιστοί μου
εἰσέτι ψαδούν κλαυθμυρισμοί,

«λοιπὸν ἀθέλητος θὰ μοὶ ᾔται
ἀνευ ἐκείνου; ὄχι, ποτέ!
Εἰκὼν τοῦ ξένου μακρὰν μου σβύσει,
εἰκόνας σπεύσατε σεβασταί!

«Ὡ ξένοι φίλτατε, τῷ ὀποῖῳ
ἢ στέγη αὐτῇ πρὸ ἡμερῶν
βορὰν φυλάττουσα τῷ θηρίῳ
τείνει φιλόξενον τὸ πτερόν,

«πρᾶγμα τὸ δῆναρ σου θὰ γευθῆς
ἐκ τῆς χειρὸς μου βοηθηθεῖς.
Ὁ ἔρωτος σ' ἔφερε τῆς πατρίδος,
σὲ σώζει ἔρωτος τῆς Μινωίδος.

«Γονεῖς, συγγνώμην, ἀγαπητοί.
Μὴ ἐκ τοῦ ὕπνου σὰς παραχθῆτε.
Τοῦτο τὸ βῆμά μου ἀγνοεῖτε·
ἐγὼ δὲν εἶμαι, φεῦ, ἢ αὐτῆ·

Εἰς τὸ πέμπτον μέρος ἡ Ἀριάδνη πρᾶξουμένη δίδει εἰς τὸν Ἡσέως τὸ φάσγανον καὶ τὸν μίτον, ἅτινα ἐκεῖνος πρῶτον ἀρνήθει νὰ λάβῃ πείθεσθαι ὑστερον ὑπὸ τῆς αὐτῶν ἀγαπώσης κήρης. Ἐν τῷ ἕκτῳ δὲ μέρει περιγράφεται μεγαλοπρεπῶς καὶ ζωγραφικώτατα ἢ πάλη τοῦ Ἡσέως κατὰ τοῦ Μινωταύρου ἐν τῇ πενθίμῳ τοῦ ἀφώτου Λαβυρίνθου σιγῇ, καὶ ἡ νίκη τοῦ Ἀθηναίου ἥρωος τεχνικώτατα ἀφίνεται εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀναγνώστου ἵνα τὴν μαντεύσῃ. Ἄλλ' ἀς ἀφήσωμεν τοὺς κρότους τῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν δύο ἀντιπάλων συνθλιβομένων ὀστέων καὶ τὰς φλόγας καὶ τὰ αἵματα ἅτινα τὸ θηρίον ἐξερεῦγει, ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὸ ἕβδομον ἄσμα πρὸς ἀκρόασιν φωνῆς γλυκείας

φωνῆς τραγῶν ἐν ἐρημίᾳ,
φρίσσοντας δένδρου ἐν νηνεμίᾳ.

Ἡ Ἀριάδνη μετὰ τοῦ Ἡσέως σωθέντος καὶ σώσαντος τοὺς συμπολίτας νεανίας πλέουσι εἰς Ἀθήνας νύκτα ὠραίαν καὶ σεληνοσεγγῆ. Τῆς νυκτὸς ἤδη προβάσης πάντες ἀπαυδῶσιν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ μονοτόνου ἑρετμοῦ τῶν κωπῶν διχαζουσῶν τὸ ἀλμυρὸν κύμα ἢ Ἀριάδνη καὶ ὁ Ἡσέως ἀγρυπνοῦσιν, ἐπιδιδόμενοι εἰς περιπαθῆ συνομιλίαν.

«— Ἡσέως, εἰπέ μοι, τὸ ἄδον κύμα
ὅπερ χωνεῖ βραδὺν περῶν
κατὰ τοῦ πόντου τὸ σκοτεινὸν
δὲν εἶναι γλώσσης ἄρρητον βῆμα;

«Ὁ γλυκὺς γόος, Ἡσέως, τοῦ πλοίου,
ἢ αὔρα αὐτῆ ἢ σιγηλῆ
εἰς τὸν καρδίαν σου δὲν λαλεῖ
ἔρωτα ἐμπλεῶν μυστηρίου;

«— Οὐδὲν ἀκούω ἢ τὴν φωνὴν σου,
δὲν βλέπω ἄλλο ἢ τὴν μορφήν σου

καὶ μὴ, μὴ παύης νὰ μοὶ λαλήῃς,
ὦ Ἀριάδνη μου προσφιλή.

«Δοῖπόν πρὸς χάριν μου λησμονεῖς
καὶ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς;
ὦ! τόση, τόση εὐδαιμονία
μὲ καταθλίβει πολὺ βαρεῖα.»

«Καὶ ἂν εἰς τέφραν μεταβληθῶ
ὑπὸ ἀγάπης κ' εὐγνωμοσύνης
νὰ ἀποτίσω θὰ δυνηθῶ
ψυχῆς θυσίαν μὴ ἀνθρωπίνης;

«—Θησεῦ, ἐν μόνον ἐπιποθῶ,
τὰ βήματά σου ν' ἀκολουθῶ,
ὅπως τὸν ἥλιον ἢ θερμότης
καὶ τοὺς ἀστέρας ὡς ἡ ὠχρότης.»

«Εἰς τὴν τῆς δόξης του ταραχὴν,
εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ζωῆς σου
θὰ λησμονήσης, Θησεῦ, ψυχὴν
ἤτις ὠρκίσθη νὰ ζῆ μαζὺ σου;

«Ἦτις πατρίδος ἀπεξενώθη
γονέων ζώντων ἀπωφανώθη,
δι' ἣν τὰ πάντα εἰσι κενὰ
τῆς παρουσίας σοῦ ὄρφανά;

«Δὲν θέλω ἄλλοι νὰ σὲ θαυμάσουν·
ἡ σκέψις αὐτῆ βέλρον.
Φοβοῦμαι μήπως μοῦ ἀποσπάσουν
τὸν τῆς καρδίας μου θησαυρόν.»

«Ἦως ῥοδόχρους, μὴ μειδιάσης·
ἅς ζῶμεν πάντοτε ἐν νυκτί.
Φύγε ἐμπρὸς μας πᾶσα, ἀκτὴ·
πάντοτε ζῶμεν ἐντὸς θαλάσσης»
κ. τ. λ.

Ἄλλ' ἐν τούτοις τρικυμία ἐγείρεται, τὰ κύματα κορυφῶνται ἀλλεπάλληλα καὶ ὁ ναῦκληρος ἀναγκάζεται νὰ διευθύνῃ τὴν ναῦν λοξοπλοοῦσαν πρὸς τὴν νῆσον Νάξον, ὅπου μεταφερόμεθα διὰ τοῦ ὀγδοῦ μέρους. Ἐν τούτῳ ὁ Θησεὺς θρηνεῖ συγκινητικῶς τὴν ἀπώλειαν τῆς περιλημμένης Ἀριάδνης. Ὑποθέτει ὅτι τοσαύτη εὐδαιμονία ἦτο φάσμα, πλάσμα τῆς φαντασίας κενόν· ἀλλ' ἀνακαλεῖ ἔπειτα τὴν Ἀριάδνην ὀλοφάνερον ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς διανοίας, ἀνεθυμεῖται τὴν μετ' ἐκείνης βραχεῖαν συμβίωσιν καὶ ἀνακράζει:

ὦ! ἔχι, ἔχι· εἰς ἀλγεῖνόν.
Ἦ Ἀριάδνη μου ἦτο φάσμα;
Δοῖπόν ἀνυπερῆκτον ζήτῳ πλάσμα;
Δοῖπόν ἠγάπησεν τὸ κενόν;

Ἄλλὰ εἰς μάτην ἀπελπὶς ὁ Θησεὺς

λόφους ἀνέρχεται, καταβαίνει,
ὄρμα εἰς λόχμας, ἰδρῶς τὸν βραίνει,
τὴν Ἀριάδνην ἀναζητεῖ,
θάλλοντα ἄνθη καταπατεῖ.

Περίλυπος μανθάνει παρὰ κισσοστεφοῦς νεανίου ὅτι τὴν φίλην κόρην ἔρπασεν ὁ Διόνυσος.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ καὶ τελευταίῳ μέρει δι' ἡμέρας θολῆς πλοῖον μελανὰ ἰστία φέρον διαβαίνει πρὸ τοῦ Σουνίου.

Καὶ διαπτύσσονται βαθμηδὸν
ἀμμώδεις κόλποι, πτυχὰι θαμνώδεις,
εἰς ἅς περικεῖται μελωδῶν
ζωστήρ λευκότατος καὶ ἀφρώδης.

Μόλις δ' ἐφάνη ἡ σεβασμια
τῆς Ἀκροπόλεως κεφαλῆ,
κ' ἐνθουσιώδης ἀπὸ τὴν νῆα
πᾶς ἐξ ὀνόματος τὴν καλεῖ.

Ἴδου προκύπτουσιν αἱ οἰκίαι·
τὰς χαιρετῶσι μ' ἀλαλαγμούς
οἱ καταπλέοντες νεανία·
ὑψοῖ ὁ ἥρωσ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὅπως ἡλίου ἀκτὶς φαιδρὰ
φωτίζει βάραθρα ζοφερὰ,
οὕτω φαιδρύνει καὶ τὴν Θησεῖα
ἡ τῆς πατρίδος γλυκεῖα θέα.

Ἄλλ' αἴφνης κρούει τὸ μέταπὸν του,
ὄρμα τὸ μέλαν πετρὸν κινεῖ
διὰ τῶν δύο δεινῶν χειρῶν του,
καὶ «πάτερ, σύγγνωθι» ἐκφωνεῖ.

Τὸ κατασχέζου, τὸ ρίπτου τέλος,
ἀλλ' ἐνεπάγη πικρὸν τὸ βέλος.
Ἄμορπον σύντριμμα καὶ οἰκτρὸν
ὁ γέρον κεῖται κατὰ πετρῶν.

Διὰ τοιαύτης ἀξιοπαρατηρήτου βραχυλογίας τελευτᾷ τὸ ὠραῖον τοῦτο ποιῆμα, οὗτινος τὸν ποιητὴν τόσῳ ἐγκαρδιώτερον συγχαίρομεν, ὅσῳ διὰ τοῦ ἔργου τούτου πρώτου λαμβάνει—ὡς εἰπεῖν—τὸ δικαίωμα τῆς ἐν τῇ ποιητικῇ φάλαγγι πολιτογραφήσεως.

Τοῦτο μόνον ἀποροῦμεν—ἢ μάλλον περὶ τούτου δὲν ἀποροῦμεν—διὰ ποίαν αἰτίαν οὐδεὶς μέχρι τοῦδε οὔτε ἐν ἐφημερίδι οὔτε ἐν βιβλιοκρισίᾳ ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ποιητικοῦ τούτου καλλιτεχνήματος. Καὶ ἐν τῇ ποιήσει θὰ ἰσχύσῃσι τὰ προνόμια καὶ ἡ ἀρχαιότης ἢ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς βαθμοῖς ἐπικριτοῦσα; Ἄλλὰ διὰ τοῦτο δὴ τοῦτο εἶνε θειοτέρα καὶ

εὐγενεστέρα ἢ ποιήσις, διότι ἀφανὴς τις ἐπιθεὶς ἀσθενής, ἀλλὰ γενναῖόφυχος, ὑψοῦται ὑπὲρ νεανίας, περιφρονούμενον παιδίον δύναται αὐτῶν.

Δικηγορία ἀφ' ἐνός ὑπὲρ τῶν κυνῶν καὶ γαλιῶν ἐναγομένων διότι ὑλακτοῦσι καὶ μιαιουλίζουσι ἐναντίον τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Ῥόζερ, ἱππότητος τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, ἐνάγοντος ἀφ' ἐτέρου.

Ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ κυνός.

Κύριοι! εἰς μίαν δίκην τοιαύτης φύσεως, ἢ χρηστοθήθεια τῶν κατηγορουμένων μέλλουσα ἐξάπαντος νὰ ἐπιρᾷσῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν κριτῶν των, εἶναι δίκαιον νὰ ἀναμνήσω ἐνταῦθα τὰς ἐπαινετὰς ιδιότητας μὲ τὰς ὁποίας ἡ φύσις ἐπροίκησε τὸ ἡμῖς, τὸ πλέον ἐνδιαφέρον μέρος τῶν πελατῶν μου. Ἄλλ' ἐὰν ἀνέφερον ἅπαντα τὰ προτερήματα τῶν κυνῶν, ἤθελον πολὺ ἐρυθριάσει. Διότι τίς δὲν γνωρίζει τὴν γλυκύτητα των, τὴν πίστιν των, τὴν ἀκλόνητον ἀφοσίωσίν των; τίς ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ ὅτι, ἐξοικειούμενοι μετ' ἡμῶν δι' ἐνός αἰσθήματος τὸ ὁποῖον ἡ σκληρότης μας δὲν δύναται νὰ μηδενίσῃ, συμμερίζονται τὰς θλίψεις καὶ τὰς εὐτυχίας μας, μαντεύουσι καὶ λαμβάνουσι μέρος εἰς ὅλας τὰς ἐπιθυμίας μας, μᾶς ὑπερασπιζονται εἰς τὸν κίνδυνον, μάχονται καὶ ἀποθνήσκουσιν ὑπερασπιζόμενοι ἡμᾶς; Οὗτοι δὲν ὁμοιάζουσι, κύριοι, τοὺς ψευδεῖς ἐνημέρους φίλους ἡμῶν, οὔτινες δούλοι τῆς εὐτυχίας μας εἰσι πάντοτε ἔτοιμοι νὰ μᾶς ἐγχαλασῶσιν εἰς τὴν δυστυχίαν. Οἱ κύνες, κύριοι, μάρτυρες γενναῖοι τῆς φιλίας μας, τοὺς βλέπομεν φεύγοντας τὸ χρυσοῦν ἄστυλον τοῦ πλοῦτου, ὅπου ἐνίοτε θέλουσι νὰ τοὺς κρατήσωσιν αἰχμαλώτους, καὶ ὅπου ἤθελον τύχει, ὡς τόσοι παράσιτοι πολὺ κατώτεροι αὐτῶν, ἐπιπροσέπων περιποιήσεων, ἵνα ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ταπεινὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ, μετ' οὗ εἰσὶν συνδεδεμένοι διὰ δεσμοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ φιλία καθίστησιν ἀδιάρρηκτον. Καὶ τί θέλει μείνει εἰς ἐκεῖνον τὸν πτωχὸν ἂν τοῦ ἀφαιρέσωσι τὸν κύνα του; Ὁ δυστυχὴς θεωρεῖται ὡς μεμολυμένος, τὸ πᾶν ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ, ἕκαστος τὸν ἀποφεύγει μετὰ φρίκης. Ὁ κύων αὐτοῦ εἶναι τὸ μόνον ὃν εἰς τὸν κόσμον, ὅπερ φαίνεται εὐαίσθητον εἰς τὴν δυστυχίαν του, ἢ ἀκουφίζει συμμερίζομενος αὐτὴν, καὶ τὸν παρηγορεῖ διὰ τὸν θωπεῖόν του· τίς θέλει τὸν ἀγαπήσει ἂν τῷ ἀποσπάσῃ τὸν σύντροφον τοῦτον τῆς δυστυχίας του;

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΥΠΕΡΑΣΠΗΣΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ ΚΑΙ ΓΑΛΩΝ.

Προοίμιον.

Ἀφ' ἐποχῆς κατοικῶ τὸν μικρὸν ἡμῶν πλανήτην, περὶ οὐδενὸς γίνεται λόγος εἰμὴ περὶ ἐξαλείψεως καὶ ἐξοντώσεως τῶν καταχρήσεων. Ἐν τῇ νεανικῇ μου ἡλικίᾳ, ἐπροσπάθουν νὰ διορθώσωσι τοὺς καλογήρους, (1) οὔτινες κατηγοροῦντο ὡς ἄρπαγες τῆς ἀνθρωπότητος καθ' ὃ ὑστεροῦντες αὐτὴν πᾶν ὅτι ὤφειλον νὰ τῇ προσφέρωσι καὶ μολονότι ἡ κατηγορία ἦτο δικαιοσύνη, ὑπερίσχυσαν οἱ κατηγορούμενοι, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὕτως ἐγένοντο αἱ ἀναμορφώσεις. Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἔτερον σκάνδαλον. Οἱ κύνες καὶ αἱ γαλαὶ μας εὐρίσκονται εἰς κίνδυνον· εἰς φιλόθροπος θέλει νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ τὰ οἰκιακά μας κτήνη τὰ ὁποῖα ἀγαπῶμεν περισσότερο τῶν ἄλλων κηρύττει κατὰ τὸν δέκατον ἑνατον αἰῶνα σταυροφορίαν ὀλόκληρον ἐναντίον ἀθῶων θυμάτων ἐχόντων δικαίωμα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Τοῦτο δὲ τὸ ἀνοσιούργημα προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ μὲ τὸ κάλυμμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ δημόσιον καλόν! Ἐπικαλεῖται τὴν ἀνθρωπότητα ἵνα τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοιοῦτου φονικοῦ σχεδίου! ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εἶναι πολὺ βάρβαρος, καὶ ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλοθροπίας ἀπεκατέστημεν λίαν ἀπάνθρωποι! Μόλα ταῦτα ὅτι καὶ ἂν γίνῃ τὰ θύματα δὲν θὰ κατασφαγῶσιν ἄνευ διαμαρτυρήσεως. Φωνῆ

(1) Ἐὰν ἐγείρετο ἐκ τοῦ τάφου ὁ γράφας τὴν παροῦσαν εὐφυῆ διατριβὴν μὲ λύπην του ἤθελον εἶδει ὅτι εἰσέτι δὲν κατορθώθη τοῦτο.

Ἄλλὰ ποτὲ δικαία διαδικασία δὲν θέλει ἀποφασίσει τὸν σκληρὸν τοῦτον ἀποχορισμόν. Ἀπευθύνθη εἰς εὐαίσθητους καρδίας οἱ κύνας θέλον κερδίσει τὴν δίκην των.

Ἀπολογία ὑπὲρ τῆς γαλῆς.

Ἡ δίκη τῶν γαλῶν, τὸ ὁμολογῶ, κύριοι, εἶναι δυσκολοτέρα πρὸς ὑπεράσπισιν. Ἐχουσι γενικῶς κακὴν ἰδέαν τοῦ χαρακτήρος των, καὶ οἱ ὄνυχες των ἔγειναν αἰτία ν' ἀποκτήσωσι πολλοὺς ἐχθρούς· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην· ἐὰν αἱ γαλαὶ εἰσὶ κακὸτροποι, καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα τόσο καλοί. Κατηγοροῦσιν αὐτὰς ὅτι ἔχουσι ἐγωϊσμόν· ἡμεῖς εἴμεθα ἐγωῖσταί κύριοι, οἵτινες προσάπτομεν αὐταῖς ταύτην τὴν κατηγορίαν. Εἰσὶν ἐπιτήδεια κλέπτρια, ἀλλὰ τίς εἶδεν ἐάν κακὰ παραδείγματα δὲν τὰς διέφθειρον; Μᾶς κολακεύουσιν ἀπὸ συμφέρον, ἀλλὰ γνωρίζετε πολλοὺς κόλακας ἄνευ συμφέροντος; ὅλοι ἀγαπῶσι καὶ προκαλοῦσι τὴν κολακείαν, διατὶ λοιπὸν νὰ κατηγορῶμεν τὰς γαλάς δι' ἐν ἐλάττωμα τῆς κοινωνίας αὐτῆς ὅπερ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας εἶναι τὸ ἀνώτερον ὄλων τῶν προτερημάτων; Δὲν θέλω κάμει λόγον ἐνταῦθα περὶ τῆς χάριτος αὐτῶν καὶ τῆς εὐγενείας. Δὲν θέλω περιγράψω ποσῶς τὰς παιδικὰς θρύψεις των, οὐδὲ τὰ κεκυρωμένα νῶτα των, οὐδὲ τὴν κυματοῦσαν οἶράν των, οὐδὲ τόσας ἄλλας χάριτας δι' ὧν τόσο καλῶς γινώσκουσι νὰ μᾶς κάμνωσι νὰ λαμβάνωμεν φροντίδα διὰ τὴν διατήρησίν των. Λόγοι πολὺ ἰσχυρότεροι ὑπερμαχοῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐὰν καταστρέψητε τὰς γαλάς τίς θέλει κατατρώγει τοὺς μικροὺς ποντικούς; βεβαίως δὲν θὰ κατατρώγῃ αὐτοὺς ὁ κύριος ὅστις ἐφεῦρε καὶ ἐπαρουσίασε τὸ σχέδιον τῆς καταστροφῆς των! Σᾶς προτείνωσι τὰς μυάγρας! . . . τὰς μυάγρας, Κύριοι! Ποῖος δὲν γνωρίζει τὴν ἐπιβροχὴν των; τὰς μυάγρας! τοῦτο εἶναι μία μυάγρα, μία παγίς τὴν ὁποίαν σᾶς στήνουσι προσέξατε καλῶς μὴ συλληφθῆτε εἰς αὐτήν. Πρὸ πολλοῦ καιροῦ, οἱ μικροὶ ποντικοὶ καλῶς εἰδοποιηθέντες, γνωρίζουσι νὰ προφυλάττωται ἀπὸ αὐτάς. Περιμένετε λοιπὸν νὰ ἴδῃτε τὸν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, τὸ ἔθνος τῶν μυῶν νὰ καταφάγῃ ἀποινὴν ἀπάσας τὰς βίβλους τῆς βιβλιοθήκης σας; Ἦθελε παρηγορηθῆ τις ἐὰν προσβάλλωσι μόνον τὰ ἀνούσια καὶ πληκτικὰ

ποιήματα καὶ συγγράμματα, δι' ὧν μαστιζόμεθα πρὸ τινῶν ἐτῶν· δὲν εἴμεθα ὅμως βέβαιοι ἂν ἡ γεῦσις των θὰ κάμῃ τὴν διάκρισιν ταύτην· οὗτοι θὰ καταφάγωσιν εὐχαρίστως τόσο τὸν Ῥακίαν ὅσον καὶ τὸν Πράδονα (1) Ἄλλὰ τί λέγω; αἱ ἐπιφυλλίδες μας καὶ οἱ δικηγορικοὶ μας λόγοι οἱ τόσο ὠραῖοι καὶ μακροσκελεῖς, δὲν θέλουσι ἐκφύγει τοὺς χαρτοφάγους ὀδόντας των. Ὅθεν ἐξάγω συμπέρασμα ὅτι, νὰ ἐξοντώσῃ τις τὰς γαλάς, εἶναι ταῦτόν, νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν βανδαλισμόν!

Ἄλλὰ συγκατατίθεμαι ὅτι θέλεται κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς ὡς πρὸς τοὺς μικροὺς ποντικούς· σκεφθῆτε τοῦλάχιστον ὅτι εἰς ἐχθρὸς ἐκατοντάκις τρομερότερος σᾶς ἐπαπειλεῖ. . . Οἱ μεγάλοι ποντικοί, πρὸς τοὺς ὁποίους αἱ γαλαὶ ἐπιβάλλουσι φόβον καὶ σέβας· οἱ μεγάλοι ποντικοί, κύριοι, οἵτινες καιροφυλακτοῦσι καὶ δὲν ἀναμένουν εἰμὴ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλετε προσφέρει τὴν ὀλεθρίαν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἐξαιτεῖται ἐπιμόνως ὁ ἀντίπαλός μου, ἵνα ἐκστρατεύσωσι καὶ ἔλθωσι νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας, τὰς ὁποίας θὰ ὑποχρεωθῆτε, κύριοι, νὰ ἐγκαταλείψητε. Διστάζετε ἀκόμη! Ὁ Κατιλίνας εἶναι πρὸ τῶν πυλῶν σας καὶ σκέπτεσθε εἰσέτι τὸ ν' ἀποφασίσητε! Σᾶς παρακαλῶ, κύριοι, νὰ συγχωρήσῃτε ταύτην τὴν ὀρμὴν. Εἶναι δύσκολον νὰ διατηρήσῃ τις ἀπάθειαν προκειμένου λόγου περὶ τῶν μεγάλων ποντικῶν!

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Δ. ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΝΔΟΞΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.

—Τὸ δράμα παρεστάθη καλῶς· χειροκροτήσατε. Εἶδον τὴν Ἑλλάδα (*Δελλίλ*), (*Ἀῦγουστος*).—Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀφοσίωσίς σας; (*Νέρων*).—Οἱ καλόγηροι, οἱ καλόγηροι, οἱ καλόγηροι! (*Ἐρρίκος Η'*).—Εἰς τὰς χεῖράς σου Κύριε (*Γάσσο*).—Ὅλον τὸ βασιλείον μου διὰ μίαν στιγμὴν ἀκόμη! (*Ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ*)

(1) Συγγραφεὺς μιᾶς Φοίδρας, τὴν ὅσῃαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ῥακίνα ἀντεπαρίβαλλον μὲ τὸ ἀριστούργημα τοῦ ἐνθόξου ποιητοῦ.

—Ἀρκεῖ. (*Ἄρκ*).—Δὲν ὑπάρχει αἷμα εἰς τὰς χεῖρας μου. (*Φριδερίκος Ε'*).—Αὐτὸς εἶναι ὁ θάνατος; (*Γεώργιος Δ'*).—Ἀφήσατέ με νὰ ἀκούσω ἀκόμη μίαν φοράν τοὺς γλυκεῖς ἐκείνους ἄχους οἵτινες ὑπῆρξαν ἡ παραμυθία καὶ ἡ χαρὰ μου (*Μοζάρ*).—Ἐσώθη (*Κρόμβελ*).—Ἐχε τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ φίλη μου (ὁ ἱατρὸς *Ζόνσω*).—Πῶς ὁ ἐχθρὸς ἐτρέπη εἰς φυγὴν; ἀποθνήσκω εὐχαριστημένος! (ὁ στρατηγὸς *Βόλφ*).—Ἐσο σοβαρὸς (*Γρότιος*).—Ἡ ἀρτηρία δὲν πάλαι πλέον (*Χάλλερ*).—Ὅλοι ὑπάγομεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὁ Βῶν Δὼκ εἶναι μαζύ μας (ὁ ζωγράφος *Γαιστοροῦγ*).—Δώσατε μίαν καθέκλαν εἰς τὸν Δαῦρολλ (*Σεστερφλιδ*).—Καλὰ (*Οὐασιγκτών*).—Ἀφήσατέ με νὰ ἀποθάνω μὲ τὸν χρόνον τῆς μουσικῆς (*Μιραβώ*).—Μὴν ἀφήσετε νηστικὴν τὴν μικρὰν Νέλλην, μικρὸν κυνάριον, (*Κάρλος Β'*).—Διωνία ἐλευθερία (*Ἀδάμ*).—Πάντοτε καλλίτερα· πάντοτε πλέον ἡσυχος (*Σχιλλερ*).—Ἠγάπησα τὸν θεόν μου, τὸν πατέρα μου καὶ τὴν ἐλευθερίαν (*Κυρία δὲ Στάελ*).—Ἀρχηγὸς στρατοῦ (*Ναπολέον Α'*).—Ἰδοὺ ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου (*Βύρων*).—Σφίγξε φίλε τὴν χεῖρά μου ἀποθνήσκω (*Ἀλφιέρς*).—Ἀρχίζω νὰ ἐπανερχομαι εἰς τὸν ἑαυτόν μου (*Βάλτερ Σκῶττ*).—Ἀφάσατε νὰ εἰσέλθῃ τὸ φῶς (*Goethe*).—Καλὰ (*Βέλιγκτων*).—Θὰ ἐπαινῶμεν ἀλλήλους (*Αμενὰλ*).

* *

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ ΠΡΟΣ ΤΙΝΑ ΓΑΛΛΟΝ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΝ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.

Ἀγαπητέ μοι φίλε!

Οἱ μεγάλοι ποιηταὶ ὁμοιάζουσι τὰ μεγάλα ὄρη. Τὰ ἄσματά των ψάλλονται εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καθότι τὰ ὀνόματά των εὐρίσκονται εἰς τὰ χεῖλη ἑκάστου. Ὁ Ὅμηρος ὅμως πλέον παντὸς ἄλλου ἔσχε τὴν εὐτυχίαν ἢ μᾶλλον τὴν δυστυχίαν νὰ εἶρη πολλοὺς διερμηνεῖς. Καθ' ὅλα τὰ ἔθνη ἄθλιοι ἀντιγραφεῖς καὶ ἀνίκανοι μεταφρασταὶ μετεμόρφωσαν τερατωδῶς τὰς ποιήσεις του καὶ ἀπὸ τοῦ Accius Laebo ὅστις λέγει:

«Crudam manduces Preamum Preamique [quellos (1)].»

(1) Νομίζει ὅτι τρώγει τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς γόνους του.

μέχρι τοῦ συγχρόνου μας Marot τοῦ λέγοντος:

«Lorsque face à face on vit ces yeux [grands Ducs

«Piteusement sur la terre étendus! . . .»

Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τέλος τοῦ γραμματικοῦ Ζωῖλου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαριθμήσωμεν τοὺς πυγμαίους ἐκείνους, οἵτινες ἐπειράθησαν νὰ ἀνυψώσουν τὸ ρόπαλον τοῦ Ἡρακλέους.

Μὴν ἀναμιχθῆς, φίλε μου μὲ τοὺς νάνους αὐτούς· ἡ μετάφρασίς σου εἰσέτι δὲν ἐδημοσιεύθη· πιστεύσόν μοι ὅτι εἶσαι εὐτυχῆς δυνάμενος νὰ τὴν καύσης.

Μετάφρασις Ὀμήρου εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ἕμμετρος, ὧ! θὰ εἶναι τερατωδές! Εἰλικρινῶς, δὲν σοὶ λέγω ὅτι ἡ μετάφρασίς σου μὲ δυσπρόστησεν, ἂν καὶ δὲν τὴν ἀνέγνωσα, καθότι οὔτε ἔχω ποτὲ σκοπὸν νὰ τὴν ἀναγνώσω, σοὶ ἐπαναλέγω ὅμως ὅτι μετάφρασις ἕμμετρος οἰουδήποτε μεγάλου ποιητοῦ, παρ' οἰουδήποτε γενομένη εἶναι πράγμα ἀδύνατον, εἶναι χίμαιρα. Τὸ λέγω ἐγὼ ὁ μεταφράσας περὶ τοὺς πεντακισχιλίους στίχους τῶν τοῦ Ὀρατίου, Λουκιανοῦ καὶ Βεργιλίου, οὐς ὅμως ἐπιμελῶς μέχρι σήμερον ἔκρυψα. Ἄλλὰ τὸν Ὀμηρον, κύριε! τὸν θεῖον Ὀμηρον! πρὸς Θεοῦ! . . .

Γνωρίζεις ὅτι μόνον ἡ ἀπλότης τοῦ Ὀμήρου ἐγένετο ὑφαλός τρομερὸς εἰς τοὺς μεταφραστάς του; Ἡ κυρία Dacier τὴν μετέβαλλε εἰς βαναυσολογίαν, ὁ Lamotte εἰς ξηρασίαν, ὁ δὲ Bitaulé εἰς μικρολογίαν.

Ὁ Φραγκίσκος Πόρτης (Franeois Porte) λέγει, ὅτι ἵνα ὑμνήσῃ τις τὸν Ὀμηρον ἐπαξίως πρέπει νὰ εἶναι Ὀμηρος καὶ αὐτός. Ἄρα γε ἵνα τις τὸν μεταφράσῃ τί πρέπει νὰ εἶναι; σκέφθητι.

Ἐρρωσο

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ.

ΠΟΙΗΞΙΑ,

ΤΗ ΑΣΤΡΑΙΑ.

Laisse-moi t'aimer dans l'ombre
Triste, ou du moins sérieux.
La tristesse est un lieu sombre
Où l'amour rayonne mieux.

—Victor Hugo—

Παρθένη, ἂν τὸ βλέμμα μου δειλὸν σὲ ἀντικρύξῃ,
ἂν πάσῃ ἢ καρδίᾳ μου καὶ πάσῃ σιωπῶσα,
εἶναι διότι τὸ ψυχρὸν βλέμμα σου μὲ φοβίζει,
διότι δὲν λαλεῖ ἐν σοὶ τοῦ ἔρωτος ἡ γλώσσα.

Ἄν θίγῃσθα τὴν χεῖρά σου ἢ χεῖρ μου ὅλη φρίσση
ἂν ὠχρίῃς τὸ χεῖλος μου ἔτα μῦρα τῆς πνοῆς σου;
εἶναι διότι δισταγμοῦς ὁ νοῦς μου ἀνελίσσει,
εἶναι διότι μὲ πτοεῖ ἡ σοβαρὰ μορφή σου.

Καὶ ὅμως τί ἐάν σιγᾶ τὸ χεῖλος; ἡ καρδία
λαλεῖ, λαλεῖ τοῦ ἔρωτος μυστηριώδη γλώσσα
τὰ στήθη ἂ ἐνέκρου χθὲς ψυχρὰ ἀναλγησία
ἤδη ψυχὴν ἐγκλείουσι θερμὴν, ἔρωτιῶσαν.

Ναί· χθὲς ἤμην ἀνασθητός, δὲν εἶχον χθὲς καρδίαν
οὔτε παλμοῦς, οὔδ' ὄνειρα, οὔτε χρυσαῖς ἐλπίδας
καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου ἐμέτρουν ἀνά μιάν
ὄσας ἡ χεῖρ τῆς συμφορᾶς ἐχάρασσε ρυτίδας.

Ἄλλ' εἰς τὸ μάγον βλέμμα σου ζωὴ νομίζεις νέα
ἐχόθη εἰς τὰς φλέβας μου τὰς ἀποξηρανθείας,
καὶ ἡ νεκρὰ καρδία μου ἀνένηψεν ἀκμαία.
ὡς Λάζαρος ἐκ τῶν μυχῶν τοῦ τάφου ἀναδύσας.

Ἦ! ἄφες, ἄφες, ἄγγελε, στιγμὴν κὰν νὰ ἐλπίσω,
ὅτι δὲν εἶνε ὄνειρον, ἢ πλάνη φαντασίας!
Εἰς τὸ γλυκὺ τὸ βλέμμα σου ἄφες νὰ λησμονήσω,
ὄσας ὡς χθὲς μ' ἐπότιζεν ἡ μοῖρά μου πικράς.
Προκυμαία Πειραιῶς 27 Ἰουνίου 1807.

I. X. K.

ΠΑΡΟΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ Δ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ.

Σελὶς 121 στήλη 6'. στίχος 42, ἀφαιρέσον τοὺς στίχους — ὅστις δὲν δύναται νὰ ἀποπέμψῃ αὐτὴν ἢ εἰς τὰς τιμὰς τοῦ συζύγου της.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ Τῷ Δ'. ΦΥΛΛΑΔΙῳ ΑἸΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Πόρος—Φόρος.

ΓΡΙΦΟΣ.

Πόλις τῆς Κύπρου

Βασίλισσα Καρίας
ἐπὶ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Γ. Ν. Π.

ΣΗΜ. Τῷ λύτῃ τοῦ γρίφου δοθήσεται ἐν τῶν καλλιτέρων μυθιστορημάτων τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπεμψεν ἡμῖν πρῶτος τὴν λύσιν τοῦ ἐν τῷ Γ'. φυλλαδίῳ γρίφου ὁ κ. Α. Καμπούρογλους.